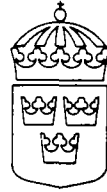

Regeringens proposition

1986/87:16

med förslag om förhandsbesked i socialavgiftsfrågor, m.m.

Prop.
1986/87:16

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 25 september 1986.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

G. Sigurdson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Den som skall betala ut ersättning för ett arbete kan enligt nu gällande bestämmelser vända sig till den lokala skattemyndigheten och få besked huruvida han är skyldig att göra skatteavdrag eller inte. Om han inte fullgör sin skyldighet att göra skatteavdrag men har haft skälig anledning för sin underlåtenhet, kan den lokala skattemyndigheten vidare avstå från att ålägga honom betalningsskyldighet för den inte innehållna skatten. Några liknande möjligheter finns däremot för närvarande inte när det gäller skyldigheten att betala socialavgifter. Som ett ytterligare steg i det sedan år 1985 samordnade systemet för uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgifter föreslås nu bestämmelser som ger den lokala skattemyndigheten möjlighet att lämna förhandsbesked och efterge betalningsskyldighet också i fråga om socialavgifter.

Ett förhandsbesked skall under vissa förutsättningar vara bindande såväl vid bestämmande av socialavgifterna som vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst.

Eftergiftsmöjligheten skall avse arbetsgivares betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter. Förslaget är inriktat på att eftergift skall kunna komma till användning när arbetsgivaren haft sådana skäl att inte uppfatta sig som arbetsgivare, att det för det allmänna rättsmedvetandet inte skulle framstå som rimligt att utkräva avgifterna.

I propositionen läggs vidare fram förslag till vissa särskilda bestämmelser för arbetstagare som sysselsätts här i riket av en utländsk arbetsgivare. Förslaget innebär att en arbetstagare och en arbetsgivare får träffa avtal varigenom arbetsgivaren befrias från skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och arbetstagaren åtar sig att betala egenavgifter för den ersättning som arbetsgivaren utger.

Skyldighet föreslås att lämna uppgift om s.k. likställighetsavtal i självdeklaration och att avge kontrolluppgift om ersättning som utbetalas i enlighet med sådant avtal. En uppgiftsskyldighet vid självdeklaration avses också gälla beträffande avtal som medför att arbetstagare får betala egenavgifter för ersättning från en utländsk arbetsgivare.

Vissa jämkningar föreslås i uppbördslagens behörighetsregler för den lokala skattemyndigheten. Ett par tekniska justeringar görs också i socialavgiftslagen.

Slutligen föreslås såvitt gäller redaravgift bl.a. en ändring av den tidpunkt vid vilken årsuppgift senast skall lämnas.

De nya bestämmelserna föreslås gälla fr.o.m. den 1 januari 1987.

Flertalet föreslagna ändringar i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare liksom övriga lagförslag i denna proposition har granskats av lagrådet. Propositionen innehåller därför tre huvuddelar: lagrådsremissen (s. 19), lagrådets yttrande (s. 56) och föredragande statsrådets ställningstagande till lagrådets synpunkter (s. 57).

Den som vill ta del av samtliga skäl för lagförslagen måste därför läsa alla delarna.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

dels att 3, 31, 50 och 51 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 22 a–d §§, samt närmast före 22 a och 22 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag meddelas av den länsstyrelse till vilken uppbördsdeklarationen skall lämnas, om inte annat följer av 32 §.

Den lokala skattemyndighetens beslut enligt denna lag meddelas av den lokala skattemyndighet hos vilken arbetsgivaren är registrerad för inbetalning och redovisning av arbetstagares skatt. Är arbetsgivaren inte registrerad, meddelas beslut av den lokala skattemyndigheten i det fogderi där arbetsgivaren är bosatt. Saknar en arbetsgivare, som är bosatt utomlands eller är utländsk juridisk person, fast driftställe här i riket, meddelas beslutet av den lokala skattemyndigheten i Stockholms fogderi.

Vad som i andra stycket sägs om arbetsgivare skall i fråga om beslut enligt 22 a § gälla uppdragsgivaren.

Förhandsbesked

22 a §

Den lokala skattemyndigheten får meddela förhandsbesked angående skyldigheten att betala socialavgifter efter gemensam skriftlig ansökan av dem som har träffat eller avser att träffa avtal, enligt vilket den ene (uppdragstagaren) mot ersättning skall utföra ett arbete åt den andre (uppdragsgivaren).

Sökandena skall lämna de uppgifter som behövs för att ett förhandsbesked skall kunna meddelas. Om den lokala skattemyndigheten finner att den inte har tillräcklig grund för att meddela ett förhandsbesked, skall ansökningen avvisas.

22 b §

Ett förhandsbesked skall ange om uppdragsgivaren blir skyldig att betala arbetsgivaravgifter eller inte och, i den utsträckning det är påkallat, de

grunder för beräkning av socialavgifter som kommer att gälla för uppdragstagaren.

22 c §

Ett förhandsbesked som har vunnit laga kraft skall, om en av sökandena yrkar det och beskedet är tillämpligt, iakttas vid tillämpningen av bestämmelserna om arbetsgivaravgifter och egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter samt av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Förhandsbeskedet gäller ersättning som utges sedan beskedet har meddelats men inte senare än ett år därefter.

Eftergift av betalningsskyldighet

22 d §

En arbetsgivares skyldighet att betala arbetsgivaravgifter som belöper på en av honom utgiven ersättning får helt efterges, om han

1. inte insåg att han var arbetsgivare åt den som utförde det arbete för vilket han utgett ersättningen och
2. med hänsyn till föreliggande omständigheter måste anses ha saknat anledning räkna med att han var arbetsgivare.

Var den, med vilken arbetsgivaren har avtalat om arbetets utförande, när avtalet ingicks registrerad i det centrala skatterregistret för betalning av preliminär A-skatt, får eftergift medges endast om särskilda skäl föreligger.

Om det finns förutsättningar enligt denna paragraf får eftergift medges, även om det inte har yrkats.

Fråga om eftergift prövas av den lokala skattemyndigheten eller, i besvärsmål om skyldighet att betala arbetsgivaravgifter, av besvärinstansen.

31 §

Bestämmelserna i 1–30 §§ gäller också redaravgift, om inte annat följer av vad som föreskrivs i 32–37 §§.

Bestämmelserna i 1–30 §§ gäller också redaravgift, om inte annat följer av vad som föreskrivs i andra stycket eller i 32–37 §§.

I stället för tidsangivelsen den 1 mars året efter utgiftsåret i 10, 11, 14 och 17 §§ skall i fråga om redaravgift gälla den 30 april året efter utgiftsåret.

50 §

Den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten. Beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket överklagas dock genom besvär hos länsstyrelsen. Beslut enligt nämnda stycken får inte överklagas av det allmänna ombudet.

Den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten. Beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket överklagas dock genom besvär hos länsstyrelsen. Beslut enligt nämnda stycken eller 22 a § får inte överklagas av det allmänna ombudet.

Sjömansskattekontorets beslut får överklagas genom besvär hos sjömansskattenämnden. Besvärshandlingen skall ha kommit in senast två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Den lokala skattemyndighetens eller sjömansskattekontorets beslut om revision eller beslut varigenom vite har förelagts får inte överklagas.

Den lokala skattemyndighetens eller sjömansskattekontorets beslut om revision eller beslut varigenom vite har förelagts får inte överklagas. *Detsamma gäller den lokala skattemyndighetens avvisningsbeslut enligt 22 a § andra stycket.*

Om en besvärshandling före besvärstidens utgång har kommit in till en annan länsrätt eller länsstyrelse än den som har att pröva besvären, skall handlingen anses ha kommit in i rätt tid. Handlingen skall omedelbart över-sändas till den länsrätt eller länsstyrelse till vilken den rätteligen borde ha ingetts.

51 §

Beslut av den lokala skattemyndigheten eller sjömansskattekontoret, som får överklagas, skall på ansökan av arbetsgivaren omprövas av den lokala skattemyndigheten respektive sjömansskattekontoret. Ansökningshandlingen skall ha kommit in före besvärstidens utgång. Vad som har sagts nu gäller dock inte beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket. Ett beslut får inte omprövas om arbetsgivaren eller det allmänna ombudet har anfört besvär över *det*.

Beslut av den lokala skattemyndigheten eller sjömansskattekontoret, som får överklagas, skall på ansökan av arbetsgivaren *eller, när fråga är om beslut enligt 22 a §, någon av sökandena* omprövas av den lokala skattemyndigheten respektive sjömansskattekontoret. Ansökningshandlingen skall ha kommit in före besvärstidens utgång. Vad som har sagts nu gäller dock inte beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1986/87:16

Ett beslut får inte omprövas, om arbetsgivaren eller det allmänna ombudet *eller, när fråga är om beslut enligt 22 a §, någon av sökandena* har anfört besvär över *beslutet*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Bestämmelserna i 22 d § gäller i fråga om arbetsgivaravgifter för ersättning som utgetts efter ikrafträdandet.

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ dels att 11 kap. 2 § och 20 kap. 2 § skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 kap. 2 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.

2 a §

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst skall ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person anses som inkomst av annat förvärvsarbete, om ersättningen avser arbete som utförts inom riket samt arbetsgivaren och arbetstagaren träffat överenskommelse om att ersättningen skall hänföras till sådan inkomst.

11 kap.

2 §²

Med *inkomst av anställning* avses den lön i pengar eller naturaförmåner, i form av kost, bostad eller bil, som en försäkrad har fått såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst räknas dock inte från en och samme arbetsgivare utgiven lön som under ett år ej uppgått till 1 000 kronor. I fråga om arbete som har utförts utomlands bortses vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst från sådana lönetillägg som betingas av ökade levnadskostnader och andra särskilda förhållanden i sysselsättningslandet. Såsom inkomst av anställning anses även

- a) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för försäkrads inkomst såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,
- b) föräldrapenning,
- c) vårdbidrag enligt 9 kap. 4 §, i den mån bidraget inte är ersättning för merkostnader,
- d) dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa,
- e) kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd,
- f) utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering i form av dagpenning,
- g) timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349),
- h) delpension enligt lagarna (1975:380) och (1979:84) om delpensionsförsäkring.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1986:162.

i) dagpenning till värnpliktiga och vapenfria tjänstepliktiga under repetitionsutbildning, frivilliga som genomgår utbildning under krigsförbandsövning eller särskild övning inom värnpliktsutbildningen, läkare under försvarsmedicinsk tjänstgöring samt civilförsvarspliktiga,

j) utbildningsbidrag för doktorander,

k) timersättning vid grundutbildning för vuxna (grundvux) och vid grundläggande svenskundervisning för invandrare.

l) livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av sagda lag,

m) från Sveriges författarfond och konstnärnämnden utgående bidrag som ej är att hänföra till inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 §, i den mån regeringen så förordnar.

I fråga om ersättning i pengar eller naturaförmåner som sägs i första stycket för arbete som någon utfört från någon annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 2 § andra stycket.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tas till lön eller annan ersättning, som den försäkrade har fått från en arbetsgivare, som är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket eller tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svenska medborgare, om svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, en svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggs pensionsavgiften.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tas till lön eller annan ersättning, som den försäkrade har fått från en arbetsgivare, som är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket och överenskommelse inte träffats enligt 3 kap. 2 a § eller då han tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svenska medborgare, om svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, en svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggs pensionsavgiften.

Hänsyn skall ej heller tas till lön eller annan ersättning från främmande makts beskickning eller lönade konsulat här i riket eller från arbetsgivare, som tillhör sådan beskickning eller sådant konsulat och som inte är svensk medborgare. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svensk medborgare eller till den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i riket, om en utländsk beskickning här i riket enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggs pensionsavgiften.

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

20 kap.

2 §³

Vid tillämpningen av bestämmelserna i 11 kap. 6 a § om försäkrad, som vårdar barn, skall med barn som där sägs likställas fosterbarn.

³ Senaste lydelse 1985:87.

Med förälder skall vid tillämpning av bestämmelserna i 9 kap. 4 § och 11 kap. 6 a § likställas den, med vilken förälder är eller varit gift eller har eller har haft barn, om de stadigvarande sammanbor.

Med förälder skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 9 kap. 4 § likställas den som med socialnämndens tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

Enligt 2 § andra stycket lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m. skall ersättning som avses i nämnda lag i vissa fall anses som inkomst av annat förvärvsarbete vid tillämpning av denna lags bestämmelser om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst.

Enligt 2 § andra stycket lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m. skall ersättning som avses i nämnda lag i vissa fall anses som inkomst av annat förvärvsarbete vid tillämpning av denna lags bestämmelser om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst. *Vid tillämpning av sistnämnda bestämmelser gäller vidare vad som i 22 c § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare sägs om iakttagande av förhandsbesked.*

Att ersättning enligt 14 och 15 §§ lagen (1983:1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare är att betrakta som inkomst av anställning vid tillämpning av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst framgår av 17 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst för år 1986 eller tidigare år.

Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 §, 2 kap. 2 och 4 §§, 3 kap. 4 §, 4 kap. 8 § och 5 kap. 1 § lagen (1981:691) om socialavgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Avgifterna skall betalas av arbetsgivare samt av den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och har inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 § eller 11 kap. 3 § nämnda lag.

Vid tillämpning av denna lag skall den som har utgett sådant bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) lagen om allmän försäkring anses som arbetsgivare.

Bestämmelser om betalning av avgifter vid vissa uppdrag finns i lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m.

Bestämmelser om betalning av arbetsgivaravgifter finns också i 18 § lagen (1983:1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare.

I fråga om sjömän skall sjukförsäkringsavgift och folkpensionsavgift beräknas efter de procentsatser som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, riksförsäkringsverket årligen fastställer. Procentsatserna skall utgöra den andel av de i 1 § första stycket 1 och 2 angivna procentsatserna som svarar mot förhållandet mellan antalet svenska sjömän och hela antalet sjömän på

Föreslagen lydelse

1 kap.
2 §¹

Avgifterna skall betalas av arbetsgivare samt av den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och har inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 § eller 2 a § eller 11 kap. 3 § nämnda lag.

Vid tillämpning av denna lag skall den som har utgett sådant bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) lagen om allmän försäkring anses som arbetsgivare. *Vid tillämpning av denna lag gäller vidare vad som i 22 c § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare sägs om iakttagande av förhandsbesked.*

2 kap.
2 §²

I fråga om sjömän skall sjukförsäkringsavgift och folkpensionsavgift beräknas efter de procentsatser som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, riksförsäkringsverket årligen fastställer. Procentsatserna skall utgöra den andel av de i 1 § första stycket 1 och 2 angivna procentsatserna som svarar mot förhållandet mellan antalet svenska sjömän och hela antalet sjömän på

¹ Senaste lydelse 1983:1078.

² Senaste lydelse 1984:605.

svenska handelsfartyg i medeltal för den 31 oktober de tre år som närmast föregått det år då procentsatserna fastställs. Hänsyn skall därvid inte tas till fartyg med en brutto-dräktighet understigande 300. Procentsatserna beräknas med två decimaler.

svenska handelsfartyg i medeltal för den 30 september de tre år som närmast föregått det år då procentsatserna fastställs. Hänsyn skall därvid inte tas till fartyg med en brutto-dräktighet understigande 300. Procentsatserna beräknas med två decimaler.

Med sjöman avses i denna lag den som skall betala sjömansskatt enligt 1 § 1 mom. första stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt.

4 §³

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från

1. ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 1 000 kronor,

2. ersättning till arbetstagare som vid årets ingång fyllt 65 år,

3. ersättning till arbetstagare vid sjukdom eller ledighet för vård av barn eller med anledning av barns födelse, till den del ersättningen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning som arbetsgivare får uppbära enligt 3 kap. 16 § eller 4 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring,

4. uppdragsersättning för vilken bevilningsavgift har erlagts enligt lagen (1908:128) om bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,

5. ersättning som en arbetsgivare utgett till barn för arbete som utförts i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för ersättningen inte får göras vid inkomsttaxeringen,

6. ersättning till den del denna motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagare haft att täcka med ersättningen,

7. ersättning för tjänstgöring i verkskydd enligt 47 § tredje stycket civilförsvarslagen (1960:74), i den mån ersättningen utgör eller motsvarar dagpenning,

8. ersättning för arbete som har utförts utomlands, till den del denna inte räknas som lön enligt 11 kap. 2 § första stycket lagen om allmän försäkring,

9. ersättning för skiljemannauppdrag i fall där parterna i skiljeförfarandet är av utländsk nationalitet,

10. ersättning som på grund av bestämmelserna i 4 eller 5 § lagen (1984:947) om beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige inte utgör skattepliktig intäkt,

11. ersättning som avses i 3 kap.

2 a § lagen om allmän försäkring.

Bestämmelsen i första stycket 6 är tillämplig endast om kostnaderna kan beräknas uppgå till minst 10 procent av arbetstagarens ersättning från arbetsgivaren under utgiftsåret. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa schablon för beräkning av arbetstagares kostnader i viss verksamhet.

I fråga om inkomst från fåmansföretag skall föreskrifterna i punkt 13 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) tillämpas vid bestämmande av avgiftsunderlaget.

³ Senaste lydelse 1984:948.

3 kap.
4 §⁴

Grunden för beräkning av avgift enligt 1 § 1 och 5-7 utgörs av inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Grunden för beräkning av avgift enligt 1 § 2-4 utgörs av inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 11 kap. 3 § lagen om allmän försäkring.

4 kap.
8 §⁵

Av influtna arbetarskyddsavgifter enligt 2 kap. 1 § förs 8,7 procent till staten som bidrag till kostnader för arbetarskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens verksamhet och 54,3 procent till ett särskilt konto hos riksgäldskontoret, som disponeras enligt föreskrifter som meddelas av regeringen.

Återstoden av influtna arbetarskyddsavgifter enligt 2 kap. 1 § förs till en fond, benämnd *arbetarskyddsfonden*, vars tillgångar skall utgöra bidrag till

Återstoden av influtna arbetarskyddsavgifter enligt 2 kap. 1 § förs till en fond, benämnd *arbetsmiljöfonden*, vars tillgångar skall utgöra bidrag till

1. kostnader i övrigt för forskning och utveckling samt utbildning och information beträffande arbetarskydd,
2. kostnader för forskning och utveckling samt utbildning och information beträffande medbestämmande i arbetslivet och arbetslivsfrågor i övrigt,
3. kostnader för skyddsarbete som utförs av skyddsombud som har utsetts enligt 6 kap. 2 § tredje stycket arbetsmiljölagen (1977:1160),
4. kostnader för utbildning av styrelserepresentanter för de anställda,
5. kostnader för arbetstagarorganisationernas forskningsinstitierande verksamhet.

Influtna arbetarskyddsavgifter enligt 3 kap. 1 § förs i sin helhet till det särskilda konto som anges i första stycket.

5 kap.
1 §

Om eftergift i vissa fall av skyldighet att betala arbetsgivaravgifter föreskrivs i 22 d § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

Har den som är skyldig att betala annan egenavgift än tilläggs pensionsavgift avlidit, skall 75 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) tillämpas beträffande befrielse från skyldighet att betala avgiften.

I fråga om befrielse i vissa fall från skyldighet att betala egenavgift för tilläggs pension gäller särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987 och tillämpas såvitt gäller 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § på ersättning som utgetts efter lagens ikraftträdande.

⁴ Senaste lydelse 1985:1006.

⁵ Senaste lydelse 1985:323.

Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Häri genom föreskrivs i fråga om taxeringslagen (1956:623)¹
dels att 37 § 1 mom. skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 25 e §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**25 e §*

Har överenskommelse enligt 3 kap. 2 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring träffats om att viss ersättning skall anses som inkomst av anställning, skall den som uppbär ersättningen ange detta i sin självdeklaration. Detsamma skall gälla om ersättning från arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är utländsk juridisk person enligt överenskommelse som avses i 3 kap. 2 a § nämnda lag skall hänföras till inkomst av annat förvärvsarbete.

*Nuvarande lydelse**37 §*

1 mom.² Till ledning vid inkomsttaxering, förmögenhetstaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (kontrolluppgifter) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

*Uppgiftsskyldig**Vem uppgiften skall avse**Vad uppgiften skall avse*

1. a) Statlig och kommunal myndighet.
- b) aktiebolag, ekonomisk förening, fond, stiftelse och annan juridisk person än dödsbo,
- c) fysisk person och dödsbo, som bedrivit rörelse eller jordbruk, däri inbegripet skogsbruk, i fråga om förmåner, som utgått från sådan förvärvskälla, samt

Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning, ävensom den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller annan stiftelse.

Avlöning, arvode, annan ersättning eller förmån, oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom naturaförmån samt oavsett om densamma utgör ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Har mottagaren haft att erlagga vederlag för åtnjuten naturaförmån, skall uppgift om förmånen och vederlaget

¹ Lagen omtryckt 1971:399.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:773.

² Senaste lydelse 1985:1029.

d) fysisk person och dödsbo, som innehaft annan fastighet, i fråga om förmåner som utgått från sådan förvärvskälla.

lämnas. Avser livränta skadestånd till följd av personskada skall angivas om livräntan utgör skattepliktig intäkt.

Undantag:

d) utbetalning till rörelseidkare av ersättning för tillfälligt arbete, om ersättningen utgör intäkt av rörelse för mottagaren,

Föreslagen lydelse

37 §

I mom. Till ledning vid inkomsttaxering, förmögenhetstaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig

Vem uppgiften skall avse

Vad uppgiften skall avse

1. a) Statlig och kommunal myndighet,

b) aktiebolag, ekonomisk förening, fond, stiftelse och annan juridisk person än dödsbo,

c) fysisk person och dödsbo, som bedrivit rörelse eller jordbruk, däri inbegripet skogsbruk, i fråga om förmåner, som utgått från sådan förvärvskälla, samt

d) fysisk person och dödsbo, som innehaft annan fastighet, i fråga om förmåner som utgått från sådan förvärvskälla.

Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning, ävensom den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller annan stiftelse.

Avlöning, arvode, annan ersättning eller förmån, oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom naturaförmån samt oavsett om densamma utgör ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Har mottagaren haft att erlagga vederlag för åtnjuten naturaförmån, skall uppgift om förmånen och vederlaget lämnas. Avser livränta skadestånd till följd av personskada skall angivas om livräntan utgör skattepliktig intäkt.

Undantag:

-----

d) utbetalning till rörelseidkare av ersättning för tillfälligt arbete, om ersättningen utgör intäkt av rörelse för mottagaren och arbetsgivaravgifter inte skall beräknas på grundval av ersättningen,

-----

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987 och tillämpas första gången vid 1988 års taxering.

Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953:272)¹ dels att 44 och 75 §§ samt 85 § 1 mom. skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 86 a §, och anvisningar till 75 § av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

44 §

Länsstyrelsen skall övervaka, att arbetsgivare behörigen fullgör sina skyldigheter enligt bestämmelserna i 39–43 §§.

Det åligger lokal skattemyndighet att biträda länsstyrelsen vid fullgörande av ovannämnda övervakning.

På begäran av arbetsgivare eller arbetstagare skall den lokala skattemyndigheten *å den ort, där arbetsgivaren har sitt kontor eller lönen eljest utbetalas*, lämna besked i frågor, som *angår* skyldigheten att verkställa skatteavdrag, beräkandet av sådant avdrag eller tillämpningen i övrigt av bestämmelserna i 39–43 §§.

På begäran av arbetsgivare eller arbetstagare skall den lokala skattemyndigheten lämna besked i frågor, som *angår* skyldigheten att verkställa skatteavdrag, beräkandet av sådant avdrag eller tillämpningen i övrigt av bestämmelserna i 39–43 §§. *Sådana besked skall meddelas av den lokala skattemyndighet hos vilken arbetsgivaren är registrerad för inbetalning och redovisning av arbetstagares skatt. Är arbetsgivaren inte registrerad, meddelas besked av den lokala skattemyndigheten i det fögderi där arbetsgivaren är bosatt. Saknar en arbetsgivare, som är bosatt utomlands eller utländsk juridisk person, fast driftställe här i riket, meddelas beskedet av den lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi.*

Länsstyrelsen och den lokala skattemyndigheten äger på begäran av arbetsgivare lämna besked beträffande arbetstagares skatteavdrag.

75 §²

Om arbetsgivare utan skälig anledning underlåter att göra avdrag för preliminär eller kvarstående skatt, är han ansvarig för skatt, som skatteavdraget skulle ha avsett, till belopp som svarar mot vad han har underlåtit att avdraga. Gäller arbetsgivarens ansvarighet på grund av underlåtenhet att göra avdrag för preliminär skatt arbetstagare, som ej är känd, skall vad arbetsgivaren har underlåtit att avdraga anses utgöra 40 procent av den lön på vilken skatteavdrag skulle ha gjorts.

¹ Lagen omtryckt 1972:75.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1979:489.

Fråga om arbetsgivares betalningsskyldighet enligt första stycket skall prövas av den lokala skattemyndighet som har eller skulle ha utfärdat arbetstagarens skattsedel. Om arbetstagaren ej är känd, skall dock frågan prövas av den lokala skattemyndighet som skall debitera slutlig skatt för arbetsgivaren för det inkomstår under vilket skatteavdraget skulle ha gjorts.

Åläggs betalningsskyldighet arbetsgivare på grund av underlåtenhet att göra avdrag för preliminär skatt, innan slutlig skatt har debiterats för det inkomstår under vilket skatteavdraget skulle ha gjorts, skall betalningsskyldighet för skattebeloppet åläggas också arbetstagaren, om han är känd. Beloppet får indrivnas hos arbetstagaren i samma ordning som gäller för restförd skatt.

Om arbetstagare blir känd först sedan betalningsskyldighet har ålagts arbetsgivaren, men före debiteringen av slutlig skatt som avses i tredje stycket, skall betalningsskyldighet för skattebeloppet åläggas arbetstagaren. Blir arbetstagaren känd senare än som har sagts nu skall beslut meddelas om hur stor del av arbetstagarens kvarstående eller tillkommande skatt som omfattas av arbetsgivarens betalningsskyldighet.

Betalningsskyldighet får i fall som avses i tredje eller fjärde stycket åläggas arbetstagaren också efter det att slutlig skatt har debiterats, om det med fog kan antagas att tillkommande skatt kommer att påföras honom.

(Se vidare anvisningarna.)

85 §

1 m o m.³ Den lokala skattemyndighetens beslut enligt denna lag överklagas hos länsrätten genom besvär. I fråga om beslut om fastställande av avgiftsunderlag för egenavgifter gäller vad som föreskrivs i 11 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Beslut om preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag och anstånd med inbetalning av skatt överklagas dock hos länsstyrelsen genom besvär.

1 m o m. Den lokala skattemyndighetens beslut enligt denna lag överklagas hos länsrätten genom besvär, *om inte annat följer av andra stycket.* I fråga om beslut om fastställande av avgiftsunderlag för egenavgifter gäller vad som föreskrivs i 11 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Beslut om preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag och anstånd med inbetalning av skatt överklagas hos länsstyrelsen genom besvär. *Vad som sagts nu gäller dock inte lokal skattemyndighets beslut med anledning av en begäran enligt 44 § om besked angående skyldigheten att verkställa skatteavdrag.*

³ Senaste lydelse 1984:866.

De allmänna ombuden får överklaga lokala skattemyndigheters beslut endast i fråga om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt.

Lokala skattemyndigheters beslut om revision enligt 78 § 1 mom. eller varigenom vite har förelagts får inte överklagas.

Om en besvärshandling före besvärstidens utgång inkommit till någon annan länsrätt eller länsstyrelse än den som har att pröva besvären, skall de trots detta tas upp till prövning. Handlingarna skall då omedelbart översändas till den länsrätt eller länsstyrelse som skall pröva besvären.

86 a §

I fråga om besvär över länsrättens eller kammarrättens beslut beträffande beräkning av avgiftsunderlag för egenavgifter gäller vad som föreskrivs i 11 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Anvisningar till 75 §

En arbetsgivare får anses ha haft skälig anledning att underlåta skatteavdrag bland annat om förutsättning för efiergift föreligger enligt 22 d § lagen (1984:668) om uppörd av socialavgifter från arbetsgivare i fråga om arbetsgivaravgifterna för den ersättning på vilken skatteavdrag skulle ha gjorts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande såvitt angår

1. 44 § tredje stycket, i fråga om besked som begärts före ikraftträdandet;
2. 85 § 1 mom. andra stycket, i fråga om beslut med anledning av sådan begäran om besked som gjorts före ikraftträdandet;
3. 86 a §, i fråga om beslut som meddelats före ikraftträdandet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 juni 1986

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Lundkvist, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Peterson, Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, R. Carlsson, Holmberg, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Sigurdson

Lagrådsremiss med förslag om förhandsbesked i socialavgiftsfrågor, m.m.

1 Inledning

En särskild utredare, regeringsrådet G. Björnc, tillkallades i juni 1981 för att se över debiterings- och uppbördssystemet för arbetsgivaravgifter (socialavgiftsutredningen S 1981:04). Utredningen har avlämnat flera delbetänkanden som legat till grund för en successiv reformering av avgiftsuppbörden. Här bör nämnas betänkandet (Ds S 1983:7) Samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift som utgjorde underlag för statsmakternas beslut om ett nytt uppbördssystem för arbetsgivaravgifterna samordnat med skatteuppbörden (prop. 1983/84:167, Sfu 28, rskr. 369). Det nya uppbördssystemet gäller sedan den 1 januari 1985.

Den samordnade uppbörden av preliminär A-skatt och arbetsgivaravgifter till socialförsäkringen m.m. gäller i huvudsak formerna för arbetsgivarernas redovisning till myndigheterna och handläggningen inom myndigheterna. Ändring har således inte skett i fråga om vilka företag eller enskilda som skall betala arbetsgivaravgifter och göra avdrag för preliminär A-skatt resp. vilka som skall betala egenavgifter och preliminär B-skatt.

En redogörelse för nuvarande regler beträffande arbetstagarbegreppet i socialförsäkringsrättslig och skatterättslig lagstiftning bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Utredningen har i betänkandet (Ds S 1985:1) Företagarregistrering - klarare regler för socialavgifter lagt fram ett förslag till lag om företagarregistrering på skatte- och avgiftsområdet samt förslag till ändringar i lagen (1981:691) om socialavgifter, socialavgiftslagen, lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, USAL, taxeringslagen (1956:623), TL, och uppbördslagen (1953:272), UBL. Under arbetet med det sist nämnda betänkandet har utredningen som underlag för sina ställningstaganden utarbetat en rättsfalls-sammanställning angående skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter enligt gällande rätt. Sammanställningen har publicerats i (Ds S 1985:2) Rättsfall angående socialavgifter.

En sammanfattning av utredningens förslag bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En inom socialdepartementet upprättad sammanställning av remissyttrandena bör i här aktuella delar fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

I det följande behandlar jag först frågan om reformbehovet, när det gäller att klargöra skyldigheten att erlagga socialavgifter. Jag tar därefter upp vissa av de förslag som socialavgiftsutredningen har fört fram. Vidare aktualiseras några smärre jämkningar av lagteknisk karaktär som inte har berörts av socialavgiftsutredningen.

I frågor som gäller UBL och TL har jag samrått med chefen för finansdepartementet.

2 Allmän motivering

2.1 Behovet av en reform

Den nuvarande ordningen för uttag av arbetsgivaravgifter föranleder inte någon tvekan om avgiftsskyldigheten i det stora flertalet fall, dvs. när det är fråga om sedvanliga anställnings- och uppdragsförhållanden. I dessa fall gör den som betalar ut ersättningen, arbetsgivaren, avdrag för preliminär A-skatt och betalar socialavgifter i form av arbetsgivaravgifter. Han fungerar alltså som arbetsgivare inom både socialförsäkrings- och skatteområdet.

Det finns emellertid en lång rad gränsfall där framför allt skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter men också skyldigheten att göra avdrag för preliminär skatt inte framstår lika klar. Det är till dessa fall som kritiken mot nuvarande system i huvudsak hänför sig.

Svårigheterna med nuvarande regler beror bl.a. på den bristande samordningen mellan skyldigheten att göra skatteavdrag och skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter. Den som betalar ersättning för arbete är skyldig att erlagga arbetsgivaravgifter i ett stort antal fall där den som utför arbetet är arbetstagare men där skatteavdrag inte skall göras. Detta gäller t.ex. då utbetalaren inte är huvudarbetsgivare eller om ersättning betalas ut till en arbetstagare som har B-skattesedel.

Dessa skillnader är delvis en följd av att olika syften har legat till grund för lagstiftningen inom socialförsäkrings- och skatteområdet och att reglerna i praxis tillämpats vid helt skilda förfaranden och av skilda myndigheter. Någon materiell samordning synes inte heller ha eftersträövats vid lagstiftningens tillkomst.

Det stora problemet med nuvarande system är emellertid att tillämpningen av reglerna på förevarande områden, främst i fråga om skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter för utgiven ersättning för arbete, i många fall är komplicerad och förutsätter att en rad olika omständigheter i det särskilda fallet beaktas. I fråga om källskatt har myndigheten vid utfärdande av skattesedel på preliminär skatt tagit ställning till om skatteavdrag skall göras genom att besluta om A-skatt eller B-skatt. Då det gäller socialavgifter har utbetalaren däremot att själv avgöra om beloppet för mottagaren utgör inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärsarbete enligt AFL.

I en rad fall har företag och enskilda personer påförts arbetsgivaravgifter

trots att de varit övertygade om att den som för deras räkning utfört arbetet varit självständig företagare och att socialavgifter för ersättningen skulle betalas av denne i form av egenavgifter. De faktiska förhållandena i dessa fall har växlat. Den som utfört arbetet har ofta uppträtt som egenföretagare med inregistrerad firma, företett B-skattsedel och lämnat faktura avseende det utförda arbetet. Ibland har även registrering till mervärdesskatt förelegat. Den för vars räkning arbetet utförts har i sådana fall inte haft någon skyldighet att göra avdrag för skatt. Han har därför inte heller räknat med att han skulle kunna anses som arbetsgivare när det gäller socialavgifterna.

Av det anförda framgår att svårigheterna med de nuvarande reglerna till en del beror på bristande överensstämmelse mellan skyldigheten att göra avdrag för preliminär A-skatt och skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter. Men svårigheten för den enskilde att avgöra om arbetsgivaravgifter kommer att utgå för en ersättning eller ej sammanhänger främst med att det inte ansetts möjligt att i lag på ett entydigt sätt definiera arbetsgivare/arbetstagarbegreppen och med att avgiftsbesluten fattas i efterhand utan möjlighet till bindande förhandsbesked. Avsaknaden av varje möjlighet att medge eftergift för arbetsgivaravgifter har vidare under senare år kommit att framstå som allt mer otillfredsställande och förhållandet har blivit särskilt uppmärksammat i några fall som rört mycket stora avgiftsbelopp.

Socialavgiftsutredningen har inriktat sitt arbete på att genom relativt små ändringar i de materiella reglerna komma till rätta med de största problemen. Utredningen har sökt åstadkomma en bättre samordning mellan skyldighet att göra avdrag för preliminär skatt och att betala arbetsgivaravgifter. Förslaget bygger på att man låter befintlig registrering inom skattesystemet ligga till grund för vissa rättsverkningar i fråga om skyldigheten att betala egenavgifter. Utredningen har också föreslagit vissa kompletterande regler om bl.a. förhandsbesked och eftergift.

Enligt utredningens förslag blir varje fysisk person som har B-skattsedel och är registrerad för redovisning av mervärdesskatt automatiskt också registrerad som företagare. En fysisk person kan vidare företagarregistreras efter ansökan om han har B-skattsedel och kan antas komma att förvärva en inte obetydlig inkomst av rörelse. Juridiska personer kan inte företagarregistreras.

Företagarregistrering i enlighet med utredningens förslag innebär att nuvarande ordning, enligt vilken frågan om skyldighet att betala arbetsgivaravgifter styrs enbart av socialförsäkringslagstiftningens arbetsgivare/arbetstagarbegrepp, fortfarande skulle gälla för alla som inte är företagarregistrerade. Någon ändring sker således inte när ett uppdrag ges till en juridisk person eller en fysisk person, som har B-skattsedel men som inte har blivit företagarregistrerad. Inte heller ändras situationen för en person som har A-skattsedel och detta gäller för övrigt oberoende av om denne är registrerad till mervärdesskatt eller inte. Det finns exempelvis rörelseidkare och jordbrukare som är redovisningsskyldiga för mervärdesskatt men som vid sidan av sin rörelse eller sitt jordbruk har så stora tjänsteinkomster att de ansetts böra betala preliminär A-skatt. Den utformning som utredningen gett sitt förslag innebär vidare som nyss antytts att en företagarregistrering bara får direkta rättsverkningar i fråga om enmansföretagare.

Remissinstanserna har i stort sett enhälligt tillstyrkt utredningens förslag i vad det gäller förutsättningarna för en automatisk företagarregistrering. Utredningens förslag att möjligheterna att på ansökan erhålla företagarregistrering skall begränsas till skattskyldiga som skall betala B-skatt och kan antas förvärva en inte obetydlig inkomst av rörelse har däremot rönt kritik från åtskilliga remissinstanser; en sådan ordning bedöms som otillräcklig. Möjlighet att bli registrerad anses bl.a. böra finnas också för jordbrukare som har B-skattesedel men på grund av låg omsättning inte är registrerad till mervärdeskatt liksom för jordbrukare och rörelseidkare som är registrerade till mervärdeskatt men tilldelats A-skattesedel. Några remissinstanser anser att också juridiska personer bör omfattas av företagarregistrering. Många remissinstanser anser att utredningsförslaget är "ett första steg" eller "ett steg i rätt riktning". Ett fåtal remissinstanser är mer kritiska och ser förslaget som ett provisorium eller en nödlösning och förordar en ny utredning.

Jag har tagit intryck av att många remissinstanser har invändningar mot att socialavgiftsutredningens förslag om företagarregistrering innehåller begränsningar vad gäller fysiska personers möjlighet att bli företagarregistrerade och framför allt mot att förslaget över huvud taget inte omfattar juridiska personer. Den huvudsakliga grunden för remissinstansernas kritik är som jag uppfattar det att man inte knutit skyldigheterna att göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter närmare till reglerna för utfärdande av skattsedlar. Det är sålunda önskvärt att dessa skyldigheter direkt knyts till ett för alla parter lätt konstaterbart faktum.

Om man först ser till skattesidan kan konstateras att det till A-skattesedlarna - i motsats till vad som gäller i fråga om B-skattesedlarna - inte f.n. är knuten någon rättsverkan i fråga om skyldigheten att göra skatteavdrag och att detta har bidragit till en osäkerhet vid tillämpningen av UBL:s bestämmelser. Den som uppdrar ett arbete åt någon som uppvisar B-skattesedel skall med undantag för artistskatt inte göra skatteavdrag, oberoende av om den som utför arbetet gör det i egenskap av rörelseidkare eller såsom anställd hos den för vilkens räkning arbetet utförs. A-skattesedel ger däremot inte motsvarande ledning i fråga om skyldigheten att göra skatteavdrag. Den som uppdrar ett arbete åt någon som har A-skattesedel skall göra skatteavdrag bara om han är huvudarbetsgivare eller utbetalar ersättning för sådant uppdrag som anges i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, AUL. Önskemål och förslag om att skatteavdrag skall göras också på biinkomster, dvs. inkomster från andra än huvudarbetsgivaren, utöver vad som följer av bestämmelserna i AUL, har framförts i många olika sammanhang. Det finns enligt min mening starka skäl att kombinera en reform i fråga om skyldigheten att betala socialavgifter med en reform beträffande skyldigheten att göra skatteavdrag och knyta dessa skyldigheter till olika typer av skattsedlar. Härigenom får man klarare och entydigare regler i dessa avseenden än vad utredningsförslaget innebär.

Mot bakgrund av vad jag har sagt nu övervägs f.n. i regeringskansliet en vidareutveckling av utredningsförslaget. Målsättningen är därvid bl.a. att se över bestämmelserna om utfärdande av skattsedlar. Vidare bör en reform på socialavgiftsområdet vara konkurrensneutral mellan fysiska och juridiska personer samt mellan sådana personer inbördes.

I avvaktan på resultatet av de överväganden som jag nämnt lägger jag nu på grundval av utredningens betänkande fram förslag om förhandsbesked i socialavgiftsfrågor. Jag föreslår också en möjlighet till eftergift av betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter. Vidare tar jag upp den av utredningen behandlade frågan om särskilda bestämmelser för arbetstagare som har en utländsk arbetsgivare. Jag behandlar också förslag från utredningen om vissa ändringar i TL och UBL.

De förslag jag nu tar upp är av den beskaffenheten att de kan genomföras utan att man föregriper de ställningstaganden som behövs för att genomföra en mera omfattande reform med syfte att skapa största möjliga klarhet och enkelhet i fråga om avgiftsskyldigheten och skyldigheten att göra skatteavdrag.

2.2 Förhandsbesked i socialavgiftsfrågor

Mitt förslag: På gemensam skriftlig ansökan av dem som har träffat eller avser att träffa avtal, enligt vilket den ene mot ersättning skall utföra ett arbete åt den andre, skall lokal skattemyndighet lämna förhandsbesked om skyldigheten att erlægga socialavgifter. Ett förhandsbesked skall under vissa förutsättningar vara bindande såväl vid tillämpning av bestämmelserna om arbetsgivaravgifter och egenavgifter som vid beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst. Det skall gälla ersättning som utges intill ett år efter det att beskedet meddelats.

Utredningens förslag: Överensstämmer i princip med mitt förslag, dock att utredningen närmast avsett möjligheten till förhandsbesked som ett komplement till sitt företagaregistreringssystem.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har behandlat utredningens förslag om förhandsbesked är positiva. Det gäller bl.a. kammarrätten i Stockholm samt länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus och Göteborgs och Bohus län. Några remissinstanser anser att förhandsbesked bör kunna lämnas inom en vecka. Vidare framförs den åsikten att envar av parterna bör kunna ansöka om förhandsbesked. Riksskatteverket, RSV, har framhållit att utredningsarbetet i samband med förhandsbeskeden kommer att bli krävande.

Skälen för mitt förslag: UBL ger en arbetsgivare som är osäker på om han är skyldig att göra skatteavdrag eller inte två olika möjligheter att få besked om detta.

Den ena möjligheten är att begära bindande förklaring från RSV. Det åligger RSV att efter framställning från länsstyrelse, lokal skattemyndighet, arbetsgivare eller när anledning därtill annars uppkommer meddela bindande förklaring beträffande frågor om sättet för uttagande av preliminär skatt samt om verkställande av skatteavdrag (72 § andra stycket UBL). Sådana ärenden skall avgöras inom RSV av en särskild nämnd, nämnden för rättsärenden. Talan får inte föras mot beslut som avser bindande förklaring.

Den andra möjligheten som åsyftas är att vända sig till den lokala skattemyndigheten. Den lokala skattemyndigheten på den ort, där arbetsgivaren har sitt kontor eller lönen annars utbetalas, skall på begäran av arbetsgivare eller arbetstagare lämna besked i frågor som angår skyldigheten att verkställa skatteavdrag, beräkandet av sådant avdrag eller tillämpningen i övrigt av bestämmelserna i 39-43 §§ UBL (44 § tredje stycket samma lag). UBL innehåller däremot ingen bestämmelse om att dessa besked har bindande verkan. Det torde dock i praktiken vara så i de fall beskedet inneburit att skatteavdrag inte skall göras. Det beror på att bestämmelserna om arbetsgivares ansvar för arbetstagares skatt omfattar också ett oaktamsrequisit. Detta requisit kan naturligtvis inte anses vara uppfyllt om en arbetsgivare underlåtit att göra skatteavdrag i enlighet med ett besked som den lokala skattemyndigheten meddelat med stöd av 44 § UBL.

Har däremot den lokala skattemyndigheten i sitt besked sagt att skatteavdrag skall göras men arbetsgivaren underlåtit detta får hans ansvarighet för arbetstagares skatt prövas i vanlig ordning.

Situationen när det gäller besked om socialavgifter är f.n. en annan än den som redovisats beträffande skatteområdet.

Med stöd av bestämmelser i AFL och den numera upphävda lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter bemyndigades riks försäkringsverket, RFV, att utfärda de närmare föreskrifter som behövdes för tillämpningen av nämnda lagar. Tillämpningsföreskrifterna ansågs endast kunna ges en generell innebörd, dvs. det skulle vara fråga om föreskrifter till allmän efterrättelse. RFV ansågs därför inte kunna med stöd av berörda bemyndiganden meddela förhandsbesked i det särskilda fallet.

Inte heller inom det nya systemet för en samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift finns möjlighet att meddela förhandsbesked i avgiftsfrågor.

Socialavgiftsutredningens förslag till en företagarregistrering syftar till att en uppdragsgivare med ledning av uppdragstagarens skattsedel lätt skall kunna konstatera om han har skyldighet att göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter eller inte. Den föreslagna företagarregistreringen säkerställer emellertid uppdragsgivaren mot senare krav på betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter endast om uppdragstagaren är en s.k. enmansföretagare. Är den registrerade en fysisk person, som utför arbetet med hjälp av sina anställda, har uppdragsgivaren inga garantier för att han inte senare bedöms ha varit arbetsgivare för dessa och därmed skyldig att betala arbetsgivaravgifter. Företagarregistreringen omfattar vidare inte juridiska personer. Den som uppdrar ett arbete till en sådan person kan därför inte heller undgå risken att bli bedömd som arbetsgivare för dem som utfört arbetet såsom anställda av den juridiska personen.

Det är framför allt för att minska olägenheterna av denna begränsning av företagarregistreringens effekter som socialavgiftsutredningen också öppnat en möjlighet och skyldighet för de lokala skattemyndigheterna att lämna förhandsbesked i socialavgiftsfrågor på gemensam ansökan av uppdragsgivaren och uppdragstagaren. Det är emellertid tydligt att en sådan möjlighet måste finnas även i ett system i vilket företagarregistreringen vidgas betydligt i för-

hållande till utredningens förslag. En annan sak är att behovet av förhandsbesked i ett sådant utvidgat system blir starkt begränsat.

Som framhållits förut har arbetet med en vidareutveckling av socialavgiftsutredningens förslag påbörjats inom regeringskansliet. Resultatet av detta arbete bör dock inte avvaktas när det gäller en sådan del av en kommande större reform som införandet av en möjlighet att meddela bindande förhandsbesked i socialavgiftsfrågor. Det är ju framför allt utformningen av de nuvarande grunderna för skyldigheten att betala socialavgifter som kräver att sådana besked kan lämnas. En möjlighet att meddela förhandsbesked i socialavgiftsfrågor bör därför öppnas snarast möjligt.

De fall i vilka ett behov av förhandsbesked kan uppkomma för en uppdragsgivare är då han skall träffa ett arbetsavtal med en uppdragstagare som är fysisk person och som anser att han är skyldig att själv svara för socialavgifter och preliminär skatt. Ett förhandsbesked kan en uppdragsgivare ibland också anse nödvändigt när uppdraget skall ges till en juridisk person. Som tidigare nämnts finns ju risken att uppdragsgivaren senare bedöms ha varit arbetsgivare för dem som utfört arbetet såsom anställda hos uppdragstagaren. I de här angivna situationerna har uppdragstagaren däremot ett mycket begränsat intresse av att möjlighet till förhandsbesked öppnas. Han utgår ju från och kräver ersättning med hänsyn till att han själv skall betala socialavgifter och preliminär skatt. Han är med andra ord i motsats till uppdragsgivaren i den situationen att han är ekonomiskt skyddad oberoende av vilken bedömning myndigheterna kan komma att göra senare.

Här angivna förhållanden talar för att det borde vara möjligt för en uppdragsgivare att för egen del begära och få ett förhandsbesked i fråga om skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter. En sådan ordning är dock av flera andra skäl inte lämplig.

För det första måste ett förhandsbesked i socialavgiftsfrågor ofta grundas på en mycket utförlig beskrivning av de omständigheter och villkor under vilka arbetet skall utföras. Särskilt viktigt är att uppdragstagarens förhållanden redovisas på ett korrekt sätt. Detta förutsätter att både uppdragsgivaren och uppdragstagaren får redovisa sin uppfattning. Ett förhandsbesked som lämnades enbart på uppdragsgivarens begäran skulle vidare, och detta även om det formellt gavs rättsverkan endast i fråga om uppdragsgivarens skyldighet, kunna ge inte önskvärda konsekvenser för uppdragstagaren. Ett förhandsbesked enligt vilket uppdragsgivaren förklarar skyldig att betala arbetsgivaravgifter skulle sålunda i praktiken innebära att uppdragsgivaren upplysts om att uppdragstagaren mot sin egen uppfattning skall ses som arbetstagare. Beskedet skulle kunna medföra att uppdragsgivaren avstod från att ge något uppdrag utan att uppdragstagaren haft någon vetskap om vad som förekommit. Beskedet hade kanske för övrigt fått ett annat innehåll om uppdragstagaren fått redovisa sina synpunkter. Ett villkor måste därför i varje fall vara att ett förhandsbesked inte skall få ges utan att uppdragstagaren lämnats tillfälle att yttra sig över uppdragsgivarens ansökan.

Jag delar emellertid utredningens uppfattning att man bör kräva att parterna gör en gemensam ansökan. Härigenom ökar förutsättningarna att ge ett snabbt förhandsbesked. En sådan ordning stämmer också bäst överens med vad som bör gälla i fråga om den innebörd ett förhandsbesked bör ges. Ett

förhandsbesked bör sålunda ges rättsverkningar för båda parterna. En annan ordning skulle skapa både praktiska och processuella svårigheter och i vissa fall medföra att några socialavgifter över huvud taget inte betalades.

Om beskedet exempelvis innebär att uppdragsgivaren (arbetsgivaren) skall betala arbetsgivaravgifter bör beskedet i konsekvens härmed också fastslå att den andra parten (arbetstagaren) skall hänföra ersättningen till inkomst av anställning enligt AFL och alltså inte är skyldig att betala socialavgifter. Innebär beskedet att uppdragsgivaren inte skall betala arbetsgivaravgifter bör i detta samtidigt anges att den andra parten skall räkna ersättningen som inkomst av annat förvärvsarbete enligt AFL och därmed blir skyldig att betala egenavgifter.

I ansökan bör parterna så noggrant som möjligt ange villkoren för arbetet och arbetets uppläggning i övrigt samt parternas egen verksamhet. Om ansökan om förhandsbesked är ofullständig bör parterna ges tillfälle att komplettera den. Den lokala skattemyndigheten bör ges möjlighet att avvisa en ansökan om förhandsbesked när tillräckligt underlag för ett ställningstagande saknas. Ett förhandsbesked kommer regelmässigt att få de rättsverkningar som anges i beskedet utan att någon av parterna gör något särskilt yrkande om detta. Man kan nämligen utgå från att myndigheterna endast undantagsvis kan få anledning att ifrågasätta en redovisning som parterna gjort i överensstämmelse med ett förhandsbesked. När så ändå någon gång sker bör det vara tillräckligt att en av parterna hänvisar till förhandsbeskedet för att få detta beaktat av myndigheten.

Ett förhandsbesked bör vidare enligt min mening begränsas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreskrivs om förhandsbesked som lämnas enligt lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter. Jag föreslår därför att ett förhandsbesked i fråga om skyldigheten att betala socialavgifter skall gälla beträffande ersättning som utges efter det att beskedet meddelats men inte senare än ett år därefter. I den nämnda lagen finns också en bestämmelse om att ett förhandsbesked upphör att gälla vid författningsändringar som påverkar den fråga som beskedet avser. Om man sätter en tidsgräns på ett år synes man dock kunna avstå från att ha någon motsvarande föreskrift i fråga om förhandsbeskeden beträffande socialavgifterna. Då detta enligt min mening förenklar tillämpningen föreslår jag inte någon föreskrift av detta slag.

De småhusägare och lägenhetsinnehavare som omfattas av bestämmelserna i lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) berörs inte av mitt förslag om förhandsbesked i de situationer som avses i den lagen. I det fall betalning för ett arbete erlaggs mot en faktura som innehåller uppgift om utställarens registreringsnummer till mervärdesskatt och mervärdesskattens belopp eller uppgift om att utställaren är skyldig att betala B-skatt skall således också i fortsättningen gälla att de socialavgifter som belöper på ersättningen skall betalas av utställaren av fakturan i form av egenavgifter.

För att en ordning med förhandsbesked skall fungera på ett tillfredsställande sätt förutsätts bl.a. att den lokala skattemyndigheten kan lämna svar utan någon större tidsutdräkt. I vilken mån detta i praktiken också kan bli möjligt blir i huvudsak beroende av i vilken utsträckning institutet kommer

att utnyttjas och hur pass ingående den lokala skattemyndigheten skall undersöka ett uppdragsförhållandes rätta innebörd.

Det är naturligtvis inte möjligt att förutsäga i vilken omfattning institutet kommer att utnyttjas. Mycket beror på vilken publicitet det kommer att få och hur det kommer att uppfattas. Skulle den uppfattningen bli utbredd att det enda sättet att skydda sig på är att alltid begära förhandsbesked kan en viss tidsutdräkt uppkomma. Men man måste då hålla i minnet att det här är fråga om en provisorisk reform och att ett enklare system bör kunna tillämpas inom en relativt nära framtid.

När det gäller frågan hur pass ingående den lokala skattemyndigheten skall undersöka ett uppdragsförhållande blir utgångspunkten i första hand hur parternas skriftliga redovisning i ansökningsen har gjorts. Enligt min mening torde det ofta bli ofrånkomligt att komplettera sökandenas redogörelse med förfrågningar och vissa undersökningar. Man måste sålunda räkna med att det inte sällan kommer att ta viss tid att lämna ett förhandsbesked. Jag är medveten om att det finns en risk för att det kan skapa irritation om förhandsbeskeden inte kan lämnas så snabbt som parterna önskar. Å andra sidan är det enligt min mening en så allvarlig brist att förhandsbesked inte f.n. kan lämnas att detta får bli avgörande för mitt ställningstagande.

Det förslag om möjlighet till förhandsbesked som jag nu redovisat fordrar nya författningsbestämmelser på såväl socialavgifts- som förmånssidan. Jag återkommer till detta i specialmotiveringen (avsnitt 4.1 - 4.3).

2.3 Eftergift av betalningsskyldighet

2.3.1 Allmänt

Mitt förslag: En arbetsgivares betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter får helt efterges om han inte insåg att han var arbetsgivare för den som utförde arbetet och han med hänsyn till föreliggande omständigheter måste anses ha saknat anledning räkna med att han var arbetsgivare. Var den med vilken arbetsgivaren avtalade om arbetets utförande registrerad till betalning av preliminär A-skatt får eftergift medges endast om särskilda skäl föreligger. Fråga om eftergift prövas av den lokala skattemyndigheten.

Utredningens förslag: Överensstämmer i princip med mitt. De av utredningen föreslagna bestämmelserna om eftergift av arbetsgivaravgifter ingick dock i ett system med företagarregistrering av fysiska personer och fick sin utformning med hänsyn till detta.

Remissinstanserna: Utredningens förslag om eftergift av arbetsgivaravgifter har fått ett blandat mottagande. Kammarrätten i Stockholm hyser starka betänkligheter mot att ett eftergiftsinstitut införs isolerat inom socialavgiftsområdet. I och för sig anser kammarrätten att bestämmelserna säkerligen skulle fylla en angelägen funktion genom att de ger en möjlighet att rätta

till de värsta olägenheterna av en oförmlig lagstiftning. Det finns därför, enligt kammarrättens mening, goda skäl att införa bestämmelser om eftergift även om det vore naturligare att det sker i samband med en översyn av skatte- och avgiftslagstiftningen i stort. RSV, som inte motsätter sig förslaget, framhåller att bestämmelserna bör tillämpas restriktivt. Länsstyrelserna i Stockholms samt Göteborgs och Bohus län anser att det kan vara rimligt att i vissa fall låta bli att fastställa avgifter men för detta bör inte beteckningen eftergift användas. Länsstyrelsen i Malmöhus län anser att utredningens förslag om eftergift inte bör genomföras eftersom det kan få förödande konsekvenser för revisioner av företag med grå arbetskraft. SACO/SR, LRF, SAF, Sveriges Industriförbund, Svenska Handelskamarförbundet och SHJO-Familjeföretagen är positiva till förslaget om eftergift.

Skälen för mitt förslag: Enligt UBL (75 §) är en arbetsgivare, som utan skälig anledning underlåter att göra skatteavdrag på arbetstagares lön, ansvarig för arbetstagarens skatt till ett belopp som svarar mot vad han underlåtit att dra av. Om arbetsgivaren inte haft skälig anledning för sin underlåtenhet är det den lokala skattemyndigheten som skall ålägga arbetsgivaren betalningsskyldighet för beloppet. Som synes innebär denna bestämmelse att någon ansvarighet inte inträder om arbetsgivaren har haft skälig anledning att underlåta skatteavdrag. När den lokala skattemyndigheten prövar frågan om en arbetsgivares ansvarighet och därvid finner att han haft skälig anledning för sin underlåtenhet, kan dock sägas att bestämmelsen i praktiken innebär att myndigheten efterger arbetsgivarens betalningsskyldighet för skatten.

Någon motsvarande möjlighet att efterge en arbetsgivares betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter finns inte enligt nu gällande bestämmelser. Detta sammanhänger med principerna för socialförsäkringssystemet och dess finansiering genom arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Enligt detta system har förutsatts att den som i egenskap av arbetsgivare betalar ut en ersättning (lön) skall betala de arbetsgivaravgifter som behövs för att finansiera de sjukförsäkrings- och pensionsförmåner som mottagaren (arbetstagaren) får tillgodoräkna sig på grund av ersättningen. Skall mottagaren på grund av att han är rörelseidkare hänföra ersättningen till inkomst av annat förvärsarbete anses denne på samma sätt vara ovillkorligt betalningsskyldig för de egenavgifter som svarar mot de nämnda förmånerna.

Avsaknaden av en möjlighet att medge eftergift för arbetsgivaravgifter har under senare år kommit att framstå som allt mer otillfredsställande och blivit särskilt uppmärksammas i några fall som rört mycket stora belopp. Vad som numera också bidrar till att framhäva skillnaden mellan arbetsgivarnas ansvarighet för källskatt och arbetsgivaravgifter är det fr.o.m. år 1985 införda systemet med en samordnad uppbörd av källskatten och arbetsgivaravgifterna. Det är därmed en och samma myndighet som samtidigt har att pröva en arbetsgivares ansvarighet för både källskatt och avgifter. Om det vid en sådan prövning anses att arbetsgivaren har haft skälig anledning att uppfatta arbetstagaren som rörelseidkare och att han på grund därav inte är ansvarig för dennes skatt är det förståeligt att det ses som en allvarlig brist att kravet på arbetsgivaravgifterna ändå måste stå kvar. Det är emellertid inte bara synpunkter av detta slag som talar för att också samordna källskat-

ten och arbetsgivaravgifterna i vad det gäller eftergiftsbestämmelser. Som kommer att framgå av det följande gör också de nyss föreslagna bestämmelserna om förhandsbesked det önskvärt att en möjlighet öppnas att även medge eftergift av betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter.

Frågan om behovet av eftergiftsregler beträffande arbetsgivaravgifter har behandlats av socialavgiftsutredningen. De av utredningen föreslagna bestämmelserna om eftergift skall främst ses mot bakgrund av att företagarregistreringen enligt utredningens förslag har rättsverkan endast i fråga om den registrerade själv. Bestämmelser om eftergift behövs därför särskilt för att i möjligaste mån utjämna de skillnader i konkurrenshänseende som annars skulle kunna uppkomma mellan enmansföretagare och dem som bedriver sin uppdragsverksamhet med hjälp av anställda.

En möjlighet att efterge betalningsskyldigheten för arbetsgivaravgifter behövs emellertid inte bara i samband med en reform av det slag som socialavgiftsutredningen föreslagit. Det har blivit allt tydligare att man för att undvika stötande effekter vid tillämpningen av bestämmelserna om socialavgifter behöver en möjlighet att avstå från åläggande av betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter i likhet med vad som gäller vid tillämpningen av UBL:s bestämmelser om arbetsgivares ansvarighet när föreskrivet skatteavdrag inte görs. Såvitt nu går att bedöma kommer det att finnas behov av en sådan möjlighet även om man senare inför en registrering för företagare och företag. I princip blir skillnaden endast den att tillämpningen av en möjlighet till eftergift kommer att aktualiseras i långt mindre utsträckning sedan en sådan registrering införts.

Avsaknaden av en möjlighet att efterge arbetsgivaravgifter kommer att bli minst lika framträdande om man inför föreskrifter om förhandsbesked. Det kommer nämligen att uppstå fall där parterna uppfattar situationen som sådan att något förhandsbesked inte behöver inhämtas och där parterna haft skälig anledning för sin uppfattning.

Införandet av förhandsbesked förutsätter enligt min mening bestämmelser om eftergift även från en annan synpunkt. En förutsättning för att ett förhandsbesked skall få bindande verkan är att de förhållanden och villkor som legat till grund för myndighetens ställningstagande överensstämmer med vad som i praktiken kommit att gälla. Det ligger i sakens natur att det ibland kan komma att föreligga skillnader som medför en annan bedömning än den som gjorts enligt förhandsbeskedet. Om beskedet inneburit att arbetsgivaravgifter skall betalas är det då lämpligt att det finns en möjlighet att efterge arbetsgivarens betalningsskyldighet.

Till vad som har sagts nu kommer att det enligt UBL finns möjlighet att undvika betalningsskyldighet för en arbetsgivare som inte gjort föreskrivet skatteavdrag men haft skälig anledning för sin underlåtenhet. Avsaknaden av motsvarande möjlighet beträffande arbetsgivaravgifterna har blivit särskilt markant sedan uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter fr.o.m. år 1985 samordnats för att ombesörjas av en och samma myndighet, den lokala skattemyndigheten. Jag anser att det är uppenbart att myndigheterna vid tillämpningen av UBL:s bestämmelse om arbetsgivares ansvarighet för källskatt kan påverkas av att arbetsgivaren inte under några omständigheter kan undgå betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifterna. Risk finns sålunda

för att möjligheten att fria arbetsgivaren från ansvarighet för källskatt blir för snävt tillämpad.

Den möjlighet som finns enligt UBL att undvika betalningsskyldighet för en arbetsgivare som inte gjort föreskrivet skatteavdrag grundas på en bestämmelse i 75 § första stycket som innebär att arbetsgivaren inte är ansvarig för skatt som rätteligen skulle ha innehållits, om han haft skäligen anledning underlåta att göra skatteavdrag.

Bestämmelser som skall göra det möjligt att när skäl föreligger undanta en arbetsgivare från skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter bör uppenbarligen konstrueras på ett annat sätt. Vad som främst talar för detta är att arbetsgivaravgifterna grundas på arbetsgivarens egen avgiftsskyldighet medan hans ansvarighet för icke innehållen skatt endast är en solidarisk betalningsskyldighet för annans skatt. Ett annat förhållande som också bör uppmärksammas är att UBL:s och socialförsäkringslagstiftningens arbetsgivare-/arbetstagarbegrepp inte är identiska och att detta i det särskilda fallet kan medföra att skyldighet att betala arbetsgivaravgifter föreligger medan det inte finns någon principiell skyldighet att göra skatteavdrag på grund av att det inte är fråga om ett arbetsgivare/arbetstagarförhållande enligt UBL:s bestämmelser.

En utgångspunkt för de följande övervägandena måste emellertid vara att förutsättningarna för att undgå betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter och icke innehållen skatt är desamma, om man bortser från de speciella förhållanden som följer med att en arbetsgivare kan befrias från betalningsskyldighet för källskatt på grund av missuppfattning angående huvudarbetsgivarbegreppet eller arbetstagarens skattsedel. För detta krävs sålunda att innebörden av bestämmelsen i 75 § första stycket UBL jämkas något. Med en sådan jämkning skall enligt vad nyss sagts inte följa att tillämpningen av en befrielseregel alltid skall medföra att arbetsgivaren blir fri från betalningsskyldighet både vad gäller arbetsgivaravgifter och icke innehållen skatt. Det kan nämligen tänkas uppkomma fall där det bara finns skäl att befria från betalningsskyldighet för underlåtenheten att göra skatteavdrag. Arbetsgivare/arbetstagarförhållandet kan sålunda ha stått helt klart för arbetsgivaren men denne har på ett sådant sätt bibringats uppfattningen att arbetstagaren haft B-skattsedel eller annan som huvudarbetsgivare att han inte bör vara betalningsskyldig för den icke innehållna skatten. I andra fall bör en tillämpning av befrielseregeln kunna innebära, att skäl som godtas för att inte ålägga betalningsskyldighet på grund av ett av åliggandena även godtas i fråga om det andra. Vid tillämpningen av befrielsereglerna skall sålunda inte behöva tas någon hänsyn till den skillnad som finns mellan uppbördslagens och socialförsäkringslagstiftningens arbetsgivare/arbetstagarbegrepp.

2.3.2 Förutsättningarna för eftergift och eftergiftsbestämmelsernas utformning

Fråga är då under vilka förhållanden man bör kunna undanta en arbetsgivare från skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter. Det kan härvid fastslås att

det inte nu är fråga om eftergiftsregler som skall kunna tillämpas av det skälet att en arbetsgivare visar sig ha svårighet att betala avgifterna. Reglerna skall inriktas på att man skall kunna avstå från krav på betalning när arbetsgivaren haft sådana skäl för att inte uppfatta sig som arbetsgivare att det för det allmänna rättsmedvetandet inte skulle framstå som rimligt att utkräva avgifterna.

Om man inför en möjlighet för uppdragsgivarna att tillsammans med uppdragstagarna få förhandsbesked huruvida skyldighet att betala arbetsgivaravgifter föreligger eller inte i det särskilda fallet, bör det vara en grundläggande förutsättning för att eftergift skall kunna medges, att uppdragsgivaren haft mycket tunga skäl för att inte anse sig behöva begära ett bindande besked eller annars vända sig till den lokala skattemyndigheten för råd i frågan. Förhållandena skall med andra ord ha varit sådana att en begäran om bindande besked framstod som opåkallad. Fråga är då när en uppdragsgivare skall kunna anses ha varit i en sådan situation. Något entydigt svar kan uppenbarligen inte ges på denna fråga.

I princip bör enligt min mening krävas att uppdragsgivaren kontrollerat att uppdragstagaren är registrerad till mervärdeskatt och har B-skattседel. Visar kontrollen att uppdragstagaren har A-skattседel måste uppdragsgivaren – om han inte vänder sig till den lokala skattemyndigheten för att få erforderlig upplysning – anses vara skyldig utgå från att arbetsgivaravgifter skall betalas. Detsamma bör gälla om uppdragstagaren inte är registrerad till mervärdeskatt trots att arbetet är mervärdeskattepliktigt. Uppdragsgivaren bör vidare kunna visa, eller bör det i varje fall av omständigheterna framgå, att han sett uppdraget reglerat med utgångspunkt i att uppdragstagaren är skyldig att själv svara för betalningen av socialavgifter och preliminär skatt. Att detta varit förhållandet kan stödas av att uppdragstagaren debiterat mervärdeskatt och av att ersättningen avvägts med hänsyn till att arbetet ansågs uppdraget till en rörelseidkare med kostnader för bl.a. socialavgifter. Ett stöd kan också vara att uppdragstagaren åberopat sin registrering till mervärdeskatt och B-skattседel. Det bör vidare också krävas att arbetet utförts under förhållanden som inte alltför mycket skiljer sig från vad som skulle varit fallet om arbetstagaren verkligen drivit rörelse. Har uppdragstagaren exempelvis utfört samma arbete som uppdragsgivarens övriga personal och på samma plats och under samma förhållanden som de, bör uppdragsgivaren inte kunna anses haft tillräckliga skäl för att underlåta att få frågan närmare prövad.

En ytterligare fråga är i vilken utsträckning uppdragsgivarens erfarenheter av hithörande frågor skall vägas in vid bedömningen av hur pass tunga skälen för hans underlåtenhet skall anses ha varit. Det är tydligt att man inte kan komma ifrån ett sådant hänsynstagande. Den som endast ger ett uppdrag någon enstaka gång har självfallet normalt inte samma förutsättningar att bedöma förhållandet och behovet av bindande besked som den som driver en verksamhet som i större eller mindre utsträckning kräver att arbeten läggs ut till utomstående. Man bör således kunna ta hänsyn till vilken erfarenhet och vilka förutsättningar i övrigt som uppdragsgivaren haft. Det bör framhållas att det vid denna jämförelse inte avsetts att föra tankarna till småhus- och lägenhetsägarna och de uppdrag om reparation m.m. på fastighet-

erna och lägenheterna som dessa uppdragsgivare kan ge. Småhus- och lägenhetsägarna undgår ansvarighet för både arbetsgivaravgifter och källskatt, om de iakttar bestämmelserna i lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m.m. Någon skyldighet att göra skatteavdrag eller att betala arbetsgivaravgifter kan dessa uppdragsgivare sålunda inte få om de betalar ersättningen mot faktura som innehåller uppgift om bl.a. uppdragstagarens registreringsnummer till mervärdeskatt eller uppgift om att uppdragstagaren är skyldig att betala B-skatt. Finns sådan uppgift är det uppdragstagaren som skall betala socialavgifterna. Dessa speciella regler skall självfallet dock inte utesluta att en småhus- eller lägenhetsägare medges eftergift under de förutsättningar som redovisats tidigare.

En särskild fråga är om man under nu angivna förutsättningar skall kunna medge eftergift utan hänsyn till vilka möjligheter att betala avgifterna som arbetsgivaren har. Denna fråga sammanhänger med överväganden av annat slag, som bl.a. gäller kronofogdemyndigheternas möjligheter att avstå från indrivning av sociala eller arbetsmarknadsekonomiska skäl. En utredning angående frågor av detta slag görs för närvarande av skatteindrivningsutredningen (B 1981:02). En arbetsgivares möjlighet att få eftergift bör därför inte bli beroende av vilka möjligheter han har att betala avgifterna.

Den möjlighet till eftergift som jag hittills behandlat har främst haft sikte på uppdrag till enmansföretagare, dvs. fysiska personer som åtar sig och själva utför ett arbete. Det återstår att bedöma hur frågan om eftergift skall ses när ett arbete har uppdragits åt en fysisk person som utfört arbetet genom personer såsom anställda hos honom eller åt en juridisk person.

När en uppdragstagare inte själv utför arbetet, något som ju för övrigt alltid är fallet då uppdragstagaren är en juridisk person, kan uppdragsgivaren inte bortse från risken att myndigheterna kommer att finna att arbetet utförts under sådana förhållanden och på sådana villkor att han varit arbetsgivare för den som utfört arbetet i enlighet med det arbetsgivare/arbetstagarbegrepp som gäller enligt socialförsäkringslagstiftningen. Uppdragstagaren anses då med andra ord endast ha förmedlat arbetskraft. Har uppdragstagaren, om han var en fysisk person, själv deltagit i arbetet, uppfattas han som en s.k. mellanman, som har de andras uppdrag att företräda dem.

Förhållandena i de nu angivna fallen är enligt vad det visat sig inte sällan sådana att det framstår som uppenbart att uppdragsgivaren måste ha insett att det varit fråga om ett arbetsförmedlings- eller mellanmansfall. Det finns å andra sidan exempel på fall där frågan om uppdragsförhållandets innebörd måste bestämmas av myndigheterna efter mycket subtila avvägningar med hänsyn till bl.a. omständigheterna vid arbetets utförande och sättet för beräkningen av ersättningen. När det gäller en möjlighet till befrielse måste i en bedömning av uppdragsgivarens skäl för att inte vända sig till den lokala skattemyndigheten för upplysning i frågan dessutom vägas in betydelsen av uppdragstagarens status. Är uppdragstagarna välrenommerade aktiebolag eller ekonomiska föreningar har uppdragsgivarna givetvis mindre anledning att ifrågasätta uppdragets innebörd än när arbetet uppdras åt fysiska personer eller handelsbolag. När det gäller handelsbolag blir kravet på uppmärksamhet om uppdragets innebörd från uppdragsgivarens sida särskilt stort om det endast är delägare som utför arbetet. Det har nämligen visat sig

att handelsbolagsformen i sådana fall inte sällan används trots att det är fråga om i och för sig klara anställningsförhållanden. Det kan konstateras att en uppdragsgivares möjlighet att i dessa fall inse eller ifrågasätta uppdragets innebörd försvåras av att uppdragstagaren själv uppträder som arbetsgivare för dem som skall göra arbetet. Som jag förut nämnt finns det dock exempel på fall där det framstår som uppenbart att uppdragsgivaren måste ha insett att det varit fråga om ett anställningsförhållande eller i varje fall med lite uppmärksamhet bort förstå att det kunde vara fråga om ett sådant förhållande.

Mot bakgrund av vad som sagts nu synes en bestämmelse om eftergift av arbetsgivares betalningsskyldighet i sin huvuddel böra utformas så att den ger en generell beskrivning av förutsättningarna för eftergift samtidigt som det i en föreskrift i anslutning till denna huvudbestämmelse anges vad som särskilt förutsätts om uppdragstagaren varit en enmansföretagare.

Vad först gäller den generella bestämmelsen bör förutsättningen för eftergift kunna anges i huvudsaklig överensstämmelse med utredningens förslag. Grundförutsättningen bör sålunda vara att uppdragsgivaren inte insett att han var arbetsgivare. Vad gäller utredningens förslag, att uppdragsgivaren inte heller skäligen bort inse att han var arbetsgivare är det dock enligt min mening påkallat med en viss skärpning. I denna del bör förutsättningen i stället anges vara, att uppdragsgivaren med hänsyn till föreliggande omständigheter måste anses ha saknat anledning räkna med att han var arbetsgivare.

Det återstår därmed att också säga några ord om den anslutande särskilda föreskriften. Enligt vad som sagts förut måste i princip krävas att arbetsgivaren kontrollerar vilken skattsedel uppdragstagaren har. Har uppdragstagaren en A-skattsedel får uppdragsgivaren räkna med att han är skyldig att betala arbetsgivaravgifter och att han regelmässigt bara kan undgå betalningsskyldighet om han kan få ett förhandsbesked om att han inte skall betala arbetsgivaravgifter. Uppdragsgivaren får med andra ord anses ha en undersökningsplikt. Eftersätter han den och visar det sig att uppdragstagaren hade A-skattsedel måste han räkna med att inte kunna undgå sin betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter. Viss möjlighet att bortse från en sådan underlåtenhet bör dock finnas. Så bör kunna ske om underlåtenheten kan antas ha sådant samband med uppdragsgivarens ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller med detta jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma bör kunna gälla om underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till uppgifter eller upplysningar som uppdragstagaren har gett. I detta avseende bör med andra ord en tillämpning kunna ske i enlighet med vad som bl.a. gäller i fråga om eftergift enligt 14 § AUL. För att beskriva den här angivna förutsättningen för eftergift och möjligheten att i vissa fall bortse från en uppdragsgivares underlåtenhet att kontrollera uppdragstagarens skattsedel bör det vara tillräckligt att i den särskilda föreskriften ange, att eftergift får medges endast om särskilda skäl föreligger när det visar sig att uppdragstagaren var registrerad till betalning av A-skatt.

Om man inför möjlighet till eftergift av betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter under de nu redovisade förutsättningarna uppkommer frågan, om det allmännas fordran på socialavgifter därmed skall få falla bort helt

eller om en motsvarande betalningsskyldighet bör åläggas uppdragstagaren. Om detta kan följande sägas.

När situationen är sådan att förutsättning för eftergift bedöms föreligga kommer bakgrunden regelmässigt vara den att både uppdragsgivaren och uppdragstagaren utgått från att uppdragstagaren själv skall svara för sin preliminära skatt och betalningen av socialavgifterna. I sådana fall har uppdragstagaren i allmänhet också beräknat sin ersättning med hänsyn till kostnaderna för dessa avgifter. När det förhåller sig på detta sätt och arbetsgivaren får eftergift av sin betalningsskyldighet, ligger det närmast till hands att uppdragstagaren får betala socialavgifter – egenavgifter – i enlighet med vad som skulle gällt, om uppdraget haft den innebörd som parterna velat ge det. Införandet av en sådan ordning förutsätter emellertid ingående överväganden, som inte kan göras i detta sammanhang. Det synes också önskvärt att man får en viss erfarenhet av tillämpningen av de bestämmelser om förhandsbesked och eftergift som nu föreslås innan man tar ställning till en sådan reform. Något förslag enligt vilket betalningsskyldigheten kan överflyttas från arbetsgivaren till dennes motpart läggs därför inte fram nu.

2.3.3 Behörighet att pröva fråga om eftergift, m.m.

Det återstår nu närmast att bl.a. bedöma vem som skall pröva fråga om eftergift.

Enligt socialavgiftsutredningens förslag skall de bestämmelser om eftergift som utredningen föreslagit tillämpas av den lokala skattemyndigheten. Myndighetens beslut får överklagas hos länsrätten.

Den av utredningen föreslagna ordningen skall bl.a. ses mot bakgrund av utredningens förslag i övrigt. Eftergiftsbestämmelserna är sålunda i utredningens förslag ett nödvändigt komplement till bestämmelserna om en företagarregistrering som skall administreras av de lokala skattemyndigheterna. Möjligheterna att meddela eftergift är med andra ord en del av systemet med företagarregistrering. Med detta följer att det knappast finns utrymme för någon annan lösning än att låta en och samma myndighet handlägga både registrerings- och eftergiftsfrågorna.

Det bör inför en bedömning först erinras om vad prövningen av en eftergiftsfråga innebär. Det skall sålunda prövas om den som faktiskt befunnits vara arbetsgivare kan anses ha haft sådana skäl för att bedöma förhållandet på annat sätt att han bör befrias från sin betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifterna.

Det ankommer enligt gällande bestämmelser på den lokala skattemyndigheten att avgöra om den som uppdragit ett arbete är skyldig att betala arbetsgivaravgifter för den utgivna ersättningen. Den lokala skattemyndigheten skall samtidigt också bedöma om det förelegat skyldighet att göra skatteavdrag. När det gäller sistnämnda fråga är bestämmelserna utformade så att den lokala skattemyndigheten får ålägga betalningsskyldighet endast om arbetsgivaren utan skäligen anledning underlåtit att göra skatteavdrag. I annat fall är arbetsgivaren inte ansvarig för källskatten.

Som har sagts tidigare bör eftergiftsregler i huvudsak vara gemensamma i fråga om källskatt och arbetsgivaravgifter. Det synes å andra sidan varken

finnas skäl eller vara en praktisk lösning att ändra UBL:s föreskrift så att den lokala skattemyndigheten inte i fortsättningen kan underlåta att ålägga betalningsskyldighet för icke innehållen skatt när myndigheten finner att arbetsgivaren haft fullgoda skäl för sin underlåtenhet. Det skulle nämligen med tanke på både den lokala skattemyndighetens prövning och det processuella förfarandet vara mindre lämpligt att avskilja frågan om eftergift från bedömandet huruvida ett arbetsgivare/arbetstagarförhållande förelegat eller inte.

Om man därför utgår från att den lokala skattemyndigheten även i fortsättningen skall kunna avstå från att ålägga betalningsskyldighet för källskatt när skäl föreligger följer av den samordning som finns mellan källskatten och arbetsgivaravgifterna att den lokala skattemyndigheten också bör kunna avstå från att kräva ut avgifterna. Så som bestämmelserna om eftergift avses bli utformade bör de kunna tillämpas på ett sådant sätt att kravet på enhetlighet blir tillgodosett. I det följande (avsnitt 2.6.2) återkommer jag till hur en viss jämkning av ansvarighetsregeln i 75 § UBL bör åstadkommas.

2.4 Särskilda bestämmelser för arbetstigare som har en utländsk arbetsgivare

Mitt förslag: En arbetstigare som sysselsätts i Sverige och en utländsk arbetsgivare (arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person) får träffa avtal varigenom arbetsgivaren befrias från skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och arbetstigaren åtar sig att betala egenavgifter för den ersättning som arbetsgivaren utger. Har sådant avtal träffats skall ersättningen således inte ingå i underlaget för arbetsgivaravgifter. För arbetstigaren skall inkomsten räknas som inkomst av annat förvärvsarbete vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst enligt 3 och 11 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Sveriges Handelsagenters Förbund anser att utredningens förslag är en praktisk, enkel och tilltalande lösning. Länsstyrelsen i Stockholms län är också positiv samt förmodar att möjligheten att träffa avtal om att arbetstigaren skall betala socialavgifterna kommer att ses som positivt också av de aktuella arbetstigarerna. Enligt vad länsstyrelsen uppgett förekommer nämligen sådana avtal redan i dag i praktiken om än inte formellt. Arbetstigare i Sverige betalar i sådana fall avgifterna själva enligt den räkning som ställts till den utländske arbetsgivaren. Kammarrätten i Stockholm finner det principiellt tveksamt med den särreglering som utredningen föreslagit men motsätter sig inte den föreslagna lösningen.

Riksförsäkringsverket, Försäkringsöverdomstolen och Tjänstemännens Centralorganisation är negativa till förslaget. Bl.a. framförs den invändningen att förslaget medför att avgifter genom avtal kan komma att överföras på den svagare av parterna. Flera remissinstanser har pekat på att vissa negativa

effekter (s.k. avgift-på-avgiftseffekt och eftersläpningseffekt) uppkommer om egenavgifter skulle betalas för inkomst av tjänst och föreslår åtgärder för att förhindra dessa effekter.

Skälen för mitt förslag: Svensk praxis rörande det socialförsäkringsrättsliga arbetstagarbegreppet har vållat särskilda olägenheter för utländska arbetsgivare som sysselsätter arbetstagare i Sverige. Myndigheter och domstolar i Sverige tolkar begreppet arbetstagare mycket vidsträckt. Utredningen har redovisat att i t.ex. Danmark betraktas handelsrepresentanter som självständiga handelsagenter och alltså som rörelseidkare. Enligt svensk socialförsäkringsrättslig praxis anses emellertid denna yrkeskategori regelmässigt vara arbetstagare i förhållande till den huvudman för vars räkning arbete utförs (se Ds S 1985:2 Sammanställning av rättsfall).

Avtalen mellan den utländske arbetsgivaren och arbetstagaren i Sverige innehåller ofta en klausul innebärande att arbetstagaren skall gentemot den utländske huvudmannen svara för samtliga på honom i Sverige belöpande skatter och avgifter. Den som har en utländsk arbetsgivare har i många fall B-skattsedel och svarar därmed själv för inbetalningen av den preliminära skatten.

Utredningen har övervägt tre olika lösningar på problemet med arbetsgivaravgifterna. Den första innebär att de lokala skattemyndigheterna ges möjlighet att efter förfrågan från den utländske arbetsgivaren meddela förhandsbesked om i vilken form socialavgifterna för viss ersättning skall betalas. En annan lösning är att undanta utländska arbetsgivare från skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter i Sverige. Den tredje lösningen är att tillåta parterna att avtala om vem av dem som skall betala socialavgifterna.

En lösning i form av enbart en möjlighet för den utländske arbetsgivaren att inhämta förhandsbesked anses ha den nackdelen att den utländske arbetsgivaren i många fall ändå skulle vara ovetande om en sådan möjlighet. Detta alternativ skulle sålunda inte lösa problemen till fullo. Mot en lösning som innebär att de utländska arbetsgivarna befrias från avgiftsskyldighet kan det också riktas invändningar. De utländska arbetsgivarna skulle därmed behandlas på ett förmånligare sätt än svenska arbetsgivare i motsvarande situation. Inte heller en sådan lösning har förordats av utredningen.

Utredningen har i stället förespråkat alternativet att öppna en särskild avtalsmöjlighet för de utländska arbetsgivarna. Metoden att låta parterna avtala om vem av dem som skall betala socialavgifterna för viss ersättning kan, framhåller utredningen, i vissa fall leda till att avgiftsskyldigheten flyttas över till den ekonomiskt svagare parten. Detta kan någon gång leda till att avgifterna inte betalas. Denna brist i systemet bedöms dock generellt sett uppvägas av att avgiftsskyldigheten i många fall genom förevarande avtal kommer att flyttas från en part hos vilken indrivning av avgifterna inte kan ske till en part hos vilken det finns en praktisk möjlighet att driva in avgifterna.

Mot avtalsmöjligheten kan naturligtvis, som några remissinstanser har betonat, göras invändning från rent principiell utgångspunkt. Beaktar man samtidigt de arrangemang som uppenbarligen i stor utsträckning vidtas genom partsöverenskommelser för att komma förbi konsekvenserna av den svenska rättstillämpningen ter sig emellertid innebörden av en ändring enligt

utredningsförslaget som föga dramatisk. Det är också förenat med nackdelar administrativt och på annat sätt att försöka undantagslöst hålla fast vid en princip om avtalsförbud som inte vinner erforderligt gehör utomlands.

En avtalsfrihet i fråga om avgiftsskyldigheten för utländska arbetsgivare medför att dessa kan skydda sig mot att i efterhand bli påförda arbetsgivaravgifter genom att avtala med arbetstagaren att denne skall betala avgifterna. Härigenom bortfaller den osäkerhet som i vissa fall nu råder om i vilken form socialavgifterna skall betalas. Vid en avvägning av argumenten i fråga har jag stannat för att föreslå att utländska arbetsgivare och arbetstagare som sysselsätts i Sverige tillåts avtala om att arbetstagaren skall betala socialavgifterna för visst arbete. Har sådant avtal inte träffats skall arbetsgivaravgifter betalas enligt nuvarande regler.

Mitt förslag medför att nuvarande regler i socialavgiftslagen om avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifterna måste fördes med en undantagsbestämelse. Vidare krävs en anpassning av AFL:s regler om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst, så att sambandet mellan avgifts- och förmånssidorna bevaras. Detta liksom ett spørsmål om tillämpningen av den nordiska socialkonventionen berörs i specialmotiveringen, avsnitt 4.2. Där erinras också om att en reform har genomförts beträffande schablonavdrag för egenavgifter i inkomstslaget tjänst, varigenom de avgifts- och skattetekniska nackdelar, som har nämnts vid remissbehandlingen av socialavgiftsutredningens förslag har undanröjts.

2.5 Vissa uppgiftsskyldigheter

2.5.1 Uppgifter i självdeklaration

Mitt förslag: Skyldighet införs att i självdeklaration lämna uppgift om likställighetsavtal och avtal varigenom en arbetstagare med utländsk arbetsgivare åtar sig att betala egenavgifter för viss ersättning.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län finner det välbetänt med bestämmelser om upplysningsskyldighet i självdeklarationen vid likställighetsavtal och vid påtagen avgiftsskyldighet. RSV anser att om skyldighet införs att lämna kontrolluppgift på ersättning som omfattas av likställighetsavtal tillgodoses kravet på information till myndigheterna på det sättet i stället.

Skälen för mitt förslag: Enligt 3 kap. 2 § andra stycket AFL finns möjlighet att träffa överenskommelse om att ersättning som utgör inkomst av rörelse som bedrivs av den som utför arbetet eller av jordbruksfastighet som denne brukar skall anses som inkomst av anställning. Ett sådant likställighetsavtal medför att arbetsgivaravgifter i stället för egenavgifter skall betalas för ersättningen för arbetet. För att avtalet skall kunna beaktas vid avgiftsdebiteringen måste det på lämpligt sätt komma till den lokala skattemyndighetens kännedom. Enligt min mening är det naturligt att den som ut-

för arbetet lämnar uppgift om ingånget likställighetsavtal i sin självdeklaration. En sådan skyldighet torde i och för sig kunna anses föreligga enligt 25 § andra stycket TL i dess nuvarande lydelse. Jag anser dock i likhet med utredningen att en uttrycklig bestämmelse om detta bör införas i TL.

En arbetstagare, som har en utländsk arbetsgivare utan fast driftställe i Sverige, skall enligt vad jag förordat kunna avtala med arbetsgivaren att egenavgifter skall betalas för lönen. Även sådana avtal måste den lokala skattemyndigheten känna till för att kunna debitera egenavgifter på riktigt sätt. Därför bör en arbetstagare vara skyldig att i sin självdeklaration lämna uppgift om avtal varigenom han åtar sig att betala egenavgifter. Om detta bör också införas en bestämmelse i TL.

2.5.2 Kontrolluppgift

Mitt förslag: Den som betalat ut ersättning som omfattas av likställighetsavtal skall redovisa ersättningen i kontrolluppgift.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Det fåtal remissinstanser som har yttrat sig över förslaget har inte haft avvikande mening.

Skälen för mitt förslag: Enligt 37 § 1 mom. första stycket TL skall till ledning vid inkomsttaxering, förmögenhetstaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, lämnas kontrolluppgifter. Uppgiftsskyldiga är bl.a. statlig och kommunal myndighet, annan juridisk person än dödsbo samt fysisk person. I vissa fall skall också dödsbo lämna kontrolluppgift.

En kontrolluppgift skall lämnas för bl.a. den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete. Uppgiften skall avse avlöning, arvode, annan ersättning eller förmån oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom naturaförmån. Undantag från nu angivna regler gäller bl.a. i fråga om ersättning för tillfälligt arbete, om ersättningen utgör intäkt av rörelse för mottagaren. För sådan ersättning behöver kontrolluppgift alltså inte lämnas. Detta gäller även om ersättningen omfattas av ett s.k. likställighetsavtal. Om uppdragsgivaren lämnar kontrolluppgift angående ersättningen godtas detta i praktiken som en uppgift om att ett likställighetsavtal föreligger.

Skyldigheten att lämna kontrolluppgifter för utbetald ersättning för arbete gäller således tämligen generellt. I stort sett undantas bara ersättningar som för mottagaren utgör intäkt av rörelse. Detta gäller oberoende av om mottagaren har A- eller B-skattesedel. Den som betalar ut ersättningen måste därför själv bedöma till vilket slag av inkomst ersättningen är att hänföra för att kunna avgöra om kontrolluppgift skall lämnas eller inte.

Nuvarande regler om skyldighet att lämna kontrolluppgifter motiveras inte bara av att uppgiften behövs för deklarationsgranskningen utan också av hänsyn till avgiftskontroll. De lokala skattemyndigheterna kontrollerar redovisade avgiftsunderlag genom en jämförelse med lämnade kontrollupp-

gifter. Detta förfarande kräver en uppgiftsskyldighet av nuvarande omfattning. Arbetsgivaravgifter skall nämligen i regel betalas för arbetsersättning som inte är att hänföra till intäkt av rörelse även om skatteavdrag inte skall göras från ersättningen. Ersättning som är att hänföra till inkomst av jordbruksfastighet skulle dock kunna undantas från kontrolluppgiftsskyldigheten utan att det skulle påverka avgiftskontrollen.

Som utredningen påpekat finns det en brist i reglerna om kontrolluppgifter. Den som betalat ut ersättning som omfattas av likställighetsavtal är, som jag redan nämnt, inte skyldig att redovisa ersättningen i kontrolluppgift trots att arbetsgivaravgifter skall betalas för ersättningen. Detta medför att jämförelsen av de i uppbördsdeklarationerna redovisade avgiftsunderlagen med de lönesummor som redovisas i kontrolluppgifterna misstämmer även om arbetsgivaren fullgjort sina skyldigheter. Om uppdragstagaren i sin deklARATION inte uppger att ett likställighetsavtal föreligger finns risk att beräkningen av pensionsgrundande inkomst blir felaktig och att ifrågavarande inkomst belastas med egenavgifter. Uppgifter om sådana ersättningar kommer att underlätta och effektivisera kontrollen av arbetsgivaravgifterna och medverka till att rätt pensionsgrundande inkomst beräknas. Därmed undviks också risken att inkomsten belastas med dubbla avgifter. Jag finner därför att en kontrolluppgiftsskyldighet bör införas.

2.6 Ändringar i uppbördslagen

2.6.1 Vissa behörighetsbestämmelser m.m.

Mitt förslag: Bestämmelserna om den lokala skattemyndighetens behörighet i fråga om besked angående skatteavdrag och i fråga om ansvarighet på grund av underlåtenhet att göra skatteavdrag ändras så att de kommer att motsvara de behörighetsbestämmelser som skall gälla för beslut om förhandsbesked angående socialavgifter. Vidare görs den ändringen att lokal skattemyndighets beslut med anledning av en begäran om besked angående skyldigheten att verkställa skatteavdrag överklagas hos länsrätten i stället för som f.n. hos länsstyrelsen.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig har inte haft något att erinra.

Skälen för mitt förslag: Enligt 44 § tredje stycket UBL gäller att den lokala skattemyndigheten på begäran av en arbetsgivare eller arbetstagarare skall lämna besked i frågor som angår skyldigheten att göra skatteavdrag, beräklandet av sådant avdrag eller tillämpningen i övrigt av bestämmelserna i 39-43 §§ UBL. Behörig att lämna sådana besked är den lokala skattemyndigheten på den ort där arbetsgivaren har sitt kontor eller lönen annars utbetalas.

Jag har i avsnitt 2.2 föreslagit att den lokala skattemyndigheten skall kunna meddela förhandsbesked angående skyldigheten att betala socialavgifter. Bestämmelser om detta föreslås bli intagna i USAL. Behörighet att lämna förhandsbesked bör enligt min mening tillkomma den lokala skattemyndighet som är behörig att meddela beslut enligt USAL. Det är regelmässigt den lokala skattemyndighet hos vilken arbetsgivaren är registrerad för inbetalning och redovisning av arbetstagarens skatt. Är arbetsgivaren inte registrerad, får beslut meddelas av den lokala skattemyndigheten i det fogderi där arbetsgivaren är bosatt. Om en arbetsgivare, som är bosatt utomlands eller är utländsk juridisk person, saknar fast driftställe här i riket får beslut meddelas av den lokala skattemyndigheten i Stockholms fogderi.

Det torde bli vanligt att behov av förhandsbesked samtidigt föreligger i fråga om preliminär skatt och arbetsgivaravgifter. Praktiska hänsyn kräver att en och samma myndighet kan lämna besked i båda frågorna. En sådan ordning är enligt min mening den mest ändamålsenliga för alla parter och alltså även för myndigheterna. När det gäller att bestämma vilken myndighet som skall meddela ifrågavarande besked har man att välja mellan den myndighet som anges i UBL eller den som anges i USAL.

Jag anser att USAL:s behörighetsregler är de lämpligaste i fråga om förhandsbesked som gäller socialavgifter. Då det inte synes innebära några olägenheter att låta dessa behörighetsregler också gälla i fråga om besked angående skatteavdrag föreslår jag att behörighetsreglerna i 44 § tredje stycket UBL ändras så att de i erforderlig mån kommer att överensstämma med USAL:s föreskrifter.

Enligt 75 § andra stycket UBL skall fråga om ansvarighet på grund av underlåtenhet att göra skatteavdrag i allmänhet prövas av den lokala skattemyndighet som har eller skulle ha utfärdat arbetstagarens skattsedel. Det nära sambandet mellan frågorna om ansvarighet för skatt och eftergift av arbetsgivaravgifter gör det önskvärt att de kan prövas i ett sammanhang av en och samma myndighet.

Jag anser att det finns ytterligare skäl att ändra forumbestämmelsen i 75 § andra stycket UBL. Såsom framhållits i ett remissyttrande har nuvarande bestämmelse ofta inneburit att en lokal skattemyndighet upprättat granskningsrapport och en annan beslutat om fastställelse av betalningsskyldighet för arbetstagarens skatt. Det har därvid inte heller varit ovanligt att granskningsrapport som en lokal skattemyndighet har upprättat har föranlett att fastställelsebeslut fått meddelas av ett avsevärt antal lokala skattemyndigheter utspridda över hela landet. Med hänsyn härtill framstår det som en administrativ fördel att anpassa den aktuella regeln i UBL till vad som gäller enligt USAL i fråga om behörig lokal skattemyndighet. Detta innebär således att fråga om ansvarighet för underlåtenhet att göra skatteavdrag regelmässigt skall prövas av den lokala skattemyndighet hos vilken arbetsgivaren är registrerad för inbetalning och redovisning av arbetstagarens skatt.

Som allmän regel vid uppbörd av skatt gäller enligt UBL att lokal skattemyndighets beslut kan överklagas till länsrätt och vidare till kammarrätt och regeringsrätten. Vissa beslut, bl.a. beslut som rör verkställande av skatteavdrag, överklagas dock enligt 85 § 1 mom. andra stycket UBL hos länsstyrelsen genom besvär. Mot länsstyrelsens beslut får talan inte föras (86 § 1 mom. första stycket UBL).

Jag har nyss föreslagit att bestämmelser om förhandsbesked i socialavgiftsfrågor skall införas i USAL. Därav följer, när det gäller besvärsoordningen, att lokal skattemyndighets beslut om förhandsbesked kan överklagas till länsrätt och vidare till kammarrätt och regeringsrätten.

En ändring i 85 § UBL är angelägen för att få samma besvärsoordning för beslut om skyldigheten att verkställa skatteavdrag som för förhandsbesked rörande skyldigheten att betala socialavgifter.

2.6.2 Jämkning av ansvarighetsregeln i 75 § uppbördslagen

Mitt förslag: När omständigheterna har varit sådana att en arbetsgivare kan få arbetsgivaravgifter eftergivna bör ansvarighet på grund av att skatteavdrag inte gjorts inte heller inträda.

Utredningens förslag: Överensstämmer i princip med mitt.

Remissinstanserna: Det fåtal remissinstanser som berört ansvarighetsregeln i 75 § UBL har inte motsatt sig förslaget.

Skälen för mitt förslag: I avsnitt 2.3 har jag föreslagit att den lokala skattemyndigheten skall pröva frågor angående eftergift för både källskatt och arbetsgivaravgifter. Detta medför att UBL:s nuvarande ansvarighetsregel bör jämkas något. Jämkningsen skall innebära att den lokala skattemyndigheten kan avstå från att ålägga betalningsskyldighet för källskatt när sådana omständigheter föreligger att förutsättning för eftergift av arbetsgivaravgifter finns. UBL:s ansvarighetsregel skall självfallet även i fortsättningen befria arbetsgivaren från ansvar för källskatt också när detta är betingat med hänsyn till arbetsgivarens missuppfattning om huvudarbetsgivarförhållandet eller arbetstagarens skattsedel. Man synes också när det gäller denna jämkning kunna välja den lösning som socialavgiftsutredningen föreslagit. Den innebär att UBL:s ansvarighetsregel i 75 § står kvar oförändrad och att i anvisningar till denna paragraf anges, att en arbetsgivare skall anses ha haft skälig anledning att underlåta skatteavdrag bl.a. om sådana omständigheter föreligger att eftergift kan medges för de arbetsgivaravgifter som belöper på den ersättning på vilken skatteavdrag skulle ha gjorts.

2.6.3 Besvärstiden för överklagande av beslut om avgiftsunderlaget för egenavgifter

Mitt förslag: Reglerna om besvärstiden för överklagande av besvärinstansernas beslut om avgiftsunderlaget för egenavgifter ändras så att överensstämmelse uppnås med besvärstiden för beslut angående pensionsgrundande inkomst.

Utredningen och remissinstanserna: Har ej berört frågan.

Skälen för mitt förslag: Enligt 85 § 1 mom. första stycket UBL gäller ge-

nom en hänvisning till 11 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, att den lokala skattemyndighetens beslut om fastställande av avgiftsunderlag för egenavgifter får överklagas hos länsrätten inom den tid som föreskrivs för överklagande av beslut angående pensionsgrundande inkomst. Någon motsvarande samordning av bestämmelserna om överklagande finns däremot inte när det gäller länsrättens eller kammarrättens beslut i sådana frågor. När det är fråga om ett beslut av dessa instanser angående avgiftsunderlag är besvärstiden sålunda tre veckor medan den är två månader om beslutet avser pensionsgrundande inkomst. Det är önskvärt att besvär bestämmelserna samordnas också beträffande besvärinstansernas beslut. Detta bör åstadkommas genom att besvärstiden bestäms till två månader även i fråga om besvärinstansernas beslut angående beräkning av avgiftsunderlag. Bestämmelse om detta föreslås intagen i en ny paragraf, 86 a §, i UBL. Genom att den föreslagna bestämmelsen i likhet med föreskriften i 85 § 1 mom. första stycket UBL hänvisar till 11 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring kommer också till klart uttryck att besvär rätt även tillkommer RFV.

2.7 Vissa tekniska ändringar i socialavgiftslagen

Mitt förslag: En bestämmelse i socialavgiftslagen om sjukförsäkringsavgift och folkpensionsavgift i fråga om sjömän anpassas till att mättidpunkten för den statistik som ligger till grund för beräkningen av dessa avgifter har ändrats från den 31 oktober till den 30 september.

Vidare anpassas socialavgiftslagen till att arbetarskyddsfonden numera heter arbetsmiljöfonden.

Utredningen och remissinstanserna: Har inte berört frågan.

Skälen för mitt förslag: Vid beräkning av sjukförsäkrings- och folkpensionsavgift för sjömän för ett visst år tas hänsyn till andelen svenska sjömän av hela antalet sjömän på svenska handelsfartyg i medeltal för de tre närmast föregående åren. Mättidpunkten för den statistik som ligger till grund för beräkningen av detta medeltal är sedan flera år tillbaka i praktiken ändrad från den 31 oktober till den 30 september. En ändring bör därför ske av datumangivelsen i 2 kap. 2 § andra stycket socialavgiftslagen.

Enligt 4 kap. 8 § andra stycket socialavgiftslagen skall en del av influtna arbetarskyddsavgifter enligt 2 kap. 1 § föras till en fond, benämnd arbetarskyddsfonden. Denna fond har genom ändring i förordningen (1971:803) med instruktion för styrelsen för arbetarskyddsfonden numera bytt namn till arbetsmiljöfonden (SFS 1986:200). Bakgrunden till namnändringen är att fondens verksamhetsområde under åren successivt har vidgats och att namnet arbetarskyddsfonden gav en alltför snäv bild av det område som fonden numera omfattar. Namnet arbetsmiljöfonden ansågs på ett bättre sätt spegla fondens nuvarande verksamhetsinriktning. Den föreslagna ändringen innebär endast att ordet arbetarskyddsfonden ersätts med arbetsmiljöfonden.

Som jag har nämnt finns det redan möjlighet att få förhandsbesked på skatteområdet. Nu föreslår jag en sådan möjlighet också på socialavgiftsområdet. Remissinstanserna har överlag gett uttryck för att det finns starka önskemål om detta.

Möjligheten att begära förhandsbesked påverkar i första hand den lokala skattemyndighetens arbetsuppgifter. Resursbehovet är beroende av hur många ärenden som kan komma och hur dessa ärenden skall handläggas. Skattemyndighetens uppgift blir av samma slag som när besked enligt 44 § UBL skall lämnas. Jag har erfarit att besked enligt 44 § UBL är vanligast hos de största lokala skattemyndigheterna. Dessa torde därför redan i dagsläget ha goda möjligheter att lämna förhandsbesked i socialavgiftsfrågor eftersom frågeställningarna oftast är snarlika.

En och samma myndighet skall visserligen tillämpa olika bestämmelser och ibland olika praxis rörande arbetsgivare/arbetstagarbegreppen, när det gäller förhandsbesked om skatteavdrag resp. socialavgifter men ofta ger tillämpningen på båda områdena dock likartat resultat.

Förfarandet med att lämna förhandsbesked bör rimligen inte bli så betungande för skattemyndigheterna. Som flera av remissinstanserna understrukit är det väsentliga att parterna får förhandsbeskedet snabbt. Genom att parterna gemensamt lämnar uppgifter i ansökan om förhandsbesked finns också förutsättning för att handläggningstiden hos myndigheterna regelmässigt skall kunna begränsas. Något mer omfattande utredningsarbete skall inte behöva ske med dessa förutsättningar.

Enligt nuvarande bestämmelser inträder inte någon ansvarighet om arbetsgivaren har haft skäligen anledning att underlåta skatteavdrag. I praktiken efterger den lokala skattemyndigheten arbetsgivarens betalningsskyldighet för skatten när den anser sig kunna konstatera att skäligen anledning för underlåtenheten förelegat. Jag har föreslagit en motsvarande möjlighet att efterge en arbetsgivares betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter. I avsnitt 2.3 har jag närmare redogjort för skälen för att eftergiftsreglerna i huvudsak bör vara gemensamma i fråga om källskatt och arbetsgivaravgifter samt hanteras av en och samma myndighet.

Möjligheten till förhandsbesked och eftergift i avgiftsfrågor införs i avvaktan på resultatet av arbetet med en vidareutveckling av socialavgiftsutredningens förslag. Som jag nämnt tidigare bör den nu föreslagna möjligheten att få förhandsbesked inte komma att behöva utnyttjas i någon större utsträckning sedan en vidare reform införts. Intill dess att en fullständig reform har genomförts finns det dock anledning anta att förhandsbesked kan komma att utnyttjas relativt ofta och att lokala skattemyndigheternas arbete med dessa kan komma att kräva extra resurser. Användningen av förhandsbesked kommer sannolikt att leda till ett minskat antal besvär hos länsrätterna rörande socialavgifter. Detta förhållande får beaktas på vanligt sätt vid kommande budgetarbete.

Enligt min mening bör den föreslagna ordningen kunna införas fr.o.m. den 1 januari 1987. Till behovet av vissa övergångsbestämmelser återkommer jag i specialmotiveringen.

3 Upprättade lagförslag

Prop. 1986/87:16

I enlighet med vad jag har anfört nu har inom socialdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,
4. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
5. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).

Förslagen under 4 och 5 har upprättats i samråd med chefen för finansdepartementet.

Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 4*.

4 Specialmotivering

De förslag som har lagts fram i det föregående innebär i huvudsak att de lokala skattemyndigheterna får möjlighet *dels* att efter gemensam ansökan av uppdragsgivare och uppdragstagare lämna bindande förhandsbesked angående parternas skyldighet att betala socialavgifter, *dels* att i vissa fall helt efterge betalningsskyldigheten för arbetsgivaravgifter.

De grundläggande bestämmelserna om socialavgifterna finns i socialavgiftslagen. I denna lag anges sålunda bl.a. hur underlaget för arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna skall beräknas. De närmare bestämmelserna om i vilken ordning avgifterna skall påföras, redovisas och betalas ges i andra lagar, nämligen UBL och USAL. Egenavgifterna tas enligt UBL ut i den ordning som gäller för statlig och kommunal inkomstskatt medan arbetsgivaravgifterna enligt USAL skall redovisas och betalas månadsvis enligt det system som gäller i fråga om arbetsgivarnas redovisning och betalning av källskatt.

Bestämmelser som avser det nu framlagda förslaget om förhandsbesked kan till sin natur synas ligga närmast den reglering som ges i socialavgiftslagen. Tillämpningen av dessa bestämmelser kommer emellertid i praktiken att vara en del av det uppbördsförfarande som regleras i USAL och, när det gäller källskatten, i UBL. Till detta kommer att den föreslagna ordningen med möjlighet till eftergift av arbetsgivaravgifter innebär undantag från USAL:s bestämmelser om betalningsskyldighet och alltså bör regleras i denna lag. Då det synes vara till fördel för den praktiska tillämpningen att bestämmelserna om förhandsbesked och eftergift hålls samman och anknyts till gällande uppbördsbestämmelser har valts att också reglera förhandsbeskedet i USAL.

4.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:668) om upp- börd av socialavgifter från arbetsgivare

Prop. 1986/87:16

3 §

Denna paragraf berörs av ett tillägg, som innebär att villkoren för att en lokal skattemyndighet skall vara behörig att meddela ett förhandsbesked kommer att överensstämma med vad som nu gäller i fråga om andra beslut av lokal skattemyndighet.

22 a §

Paragrafen är ny och föregås av en ny rubrik benämnd Förhandsbesked.

I denna paragrafs *första stycke* anges vad som formellt förutsätts för att ett förhandsbesked skall kunna lämnas. Som framhållits i den allmänna motiveringen krävs att uppdragsgivaren och uppdragstagaren gör en gemensam ansökan hos den lokala skattemyndigheten. Ansökan skall vidare vara skriftlig.

En förutsättning för att ett förhandsbesked skall kunna meddelas är vidare att parterna har träffat eller avser att träffa ett arbetsavtal. I praktiken synes denna förutsättning kunna anses uppfyllt i och med att parterna i en gemensam ansökan redovisar under vilka förhållanden och på vilka villkor ett visst arbete skall utföras av uppdragstagaren och hur denne i övrigt har sin verksamhet upplagd. Uppger parterna att ett avtal redan har träffats bör detta naturligtvis företes om det upprättats skriftligt.

Enligt *andra stycket* av förevarande paragraf skall uppdragsgivaren och uppdragstagaren lämna de uppgifter som behövs för att ett förhandsbesked skall kunna meddelas. Om parterna så långt som möjligt vill försäkra sig om att få ett förhandsbesked, som blir tillämpligt när den redovisning som beskedet grundas på jämförs med de förhållanden och villkor under vilka arbetet i verkligheten blir utfört, kommer denna bestämmelse inte sällan att innebära krav på en utförlig redogörelse för uppdraget. Frågan om uppdragsgivaren skall anses vara arbetsgivare eller inte och om uppdragstagaren skall bedömas vara arbetstagare eller självständig företagare kan nämligen behöva avgöras med hänsyn till åtskilliga faktorer, såsom arbetets art, förhållanden under vilka arbetet skall utföras, sättet och grunderna för bestämmandet av ersättningen, i vilken mån uppdragstagaren ådrar sig ett ekonomiskt ansvar för arbetet och parternas ekonomiska och sociala situation.

Det bör för tydlighets skull framhållas att de lokala skattemyndigheterna vid sin bedömning av vilket förhandsbesked som skall ges i det särskilda fallet också undersöker vilka registreringar som gäller för uppdragstagaren, dvs. om denne har A- eller B-skattesedel, är registrerad till mervärdeskatt och har inregistrerad firma. Registreringsförhållandena kan nämligen ge myndigheterna en ledning vid denna bedömning. Någon betydelse härutöver bör de däremot inte kunna tillmätas. Om ett förhandsbesked t.ex. innebär att arbetsgivaravgifter skall betalas och uppdragstagaren yrkar att beskedet skall tillämpas kan uppdragsgivaren sålunda inte komma ifrån sin ansvarighet enbart genom att visa att uppdragstagaren efter beskedets medde-

lande blivit registrerad till mervärdeskatt och fått B-skattescedel. Det måste också kunna konstateras att beskedet inte kan anses tillämpligt på grund av att de förhållanden och villkor som i övrigt legat till grund för myndighetens bedömning inte överensstämmer med de verkliga förhållandena och villkoren.

En förutsättning för att möjlighet att få förhandsbesked i fråga om socialavgifterna skall öppnas bör vara att beskeden regelmässigt kan lämnas utan alltför lång tidsutdräkt. För detta krävs att ansökningen redan från början innehåller alla upplysningar om uppdraget som den lokala skattemyndigheten behöver för att förhandsbeskedet skall grundas på relevanta förhållanden. Med tanke på att det kan vara svårt för sökandena att utan en viss ledning redovisa uppdragsförhållandet med hänsyn till alla de synpunkter som är av betydelse för bedömningen av uppdragets innebörd, får förutsättas att RSV ger allmänna råd om hur en ansökan bör utformas och i vilka olika avseenden sökandena kan behöva ge upplysningar. För det fall att tillräckligt underlag för den lokala skattemyndigheten att meddela ett förhandsbesked inte föreligger ger paragrafen stöd för att avvisa ansökan.

22 b §

Som har framgått av den allmänna motiveringen skall ett meddelat förhandsbesked avse både uppdragsgivaren och uppdragstagaren. I fråga om uppdragsgivaren skall anges om han är skyldig eller inte att betala arbetsgivaravgifter för arbetsersättningen. Detta framgår också direkt av lagtexten.

Beträffande uppdragstagaren har någon utförlig beskrivning av hur beskedet bör utformas inte getts i lagtexten. Detta sammanhänger med att ett besked i vad det gäller en uppdragstagare kan komma att avse åtskilliga olika situationer. Det kan sålunda vara fråga om en arbetstagar, en enmansföretagare, en fysisk person med anställda eller en juridisk person, för vilken förhandsbeskedet i det särskilda fallet kan behöva utfärdas på olika sätt. Den vägen har därför i stället valts att för dessa fall ha en gemensam bestämmelse som medger att ett förhandsbesked anpassas till förhållandena i det särskilda fallet.

Om uppdragsgivaren enligt ett förhandsbesked inte anses skyldig att betala arbetsgivaravgifter blir sålunda beskedets innebörd beträffande uppdragstagaren beroende av dennes ställning. Man har härvid att skilja mellan tre fall. Är uppdragstagaren en enmansföretagare bör beskedet för hans del bli, att ersättningen skall utgöra inkomst av annat förvärvsarbete enligt AFL och att det i övrigt anges att egenavgifter skall beräknas för sådan inkomst. Är uppdragstagaren en fysisk person med anställda, som skall utföra arbetet, behöver beskedet endast ange att han skall betala socialavgifter enligt vad som gäller för arbetsgivare. Med detta följer att han blir skyldig att betala arbetsgivaravgifter för den lön som arbetstagarna får på grund av arbetet för uppdragsgivarens räkning och att han själv skall hänföra ersättningen till inkomst av annat förvärvsarbete enligt AFL. I övriga fall, dvs. när uppdragstagaren är en juridisk person, synes beskedet enklast kunna utformas så, att uppdragstagaren sägs bli skyldig betala socialavgifter enligt vad som åligger den som driver rörelse i den form varom det är fråga. Därmed följer att arbetsgivaravgifter skall betalas för arbetstagarnas lön för arbetet. Skall arbe-

tet utföras av någon som inte är att anse som anställd hos uppdragstagaren, t.ex. av sådan delägare i ett handelsbolag som inte endast har en mindre andel i bolaget och inte av detta uppbär bestämd lön för arbetet, uppkommer däremot inte någon avgiftsskyldighet för uppdragstagaren utan det blir delägaren som skall räkna ersättningen som inkomst av annat förvärvsarbete enligt AFL och lägga denna till grund för beräkning av egenavgifter.

Om förhandsbeskedet innebär att uppdragsgivaren skall betala arbetsgivaravgifter har man också att skilja mellan olika fall.

Är uppdragstagaren en fysisk person, som ämnar åta sig att själv utföra arbetet, bör förhandsbeskedet för hans del ange, att han skall räkna ersättningen som inkomst av anställning enligt AFL och att han därmed inte blir skyldig att betala några socialavgifter för ersättningen. Om uppdragstagaren är en fysisk person med anställda, som skall utföra arbetet, synes tillräckligt att i beskedet endast anges, att uppdragstagaren inte blir skyldig att betala arbetsgivaravgifter för den lön som de anställda får för arbetet åt uppdragsgivaren. I beskedet skall sålunda inte behöva tas någon ställning till frågan om uppdragstagarens skyldighet att räkna ersättningen som inkomst av annat förvärvsarbete för beräkning av egenavgifter. Det är nämligen i förevarande sammanhang tillräckligt att ge ett bindande besked om parternas skyldighet i fråga om arbetsgivaravgifterna.

Till sist återstår så de fall i vilka uppdragsgivaren förklaras skyldig att betala arbetsgivaravgifter och uppdragstagaren är en juridisk person. När en uppdragsgivare i de nu avsedda fallen förklaras skyldig att betala arbetsgivaravgifter har detta regelmässigt sin förklaring i att den lokala skattemyndigheten funnit att de som skall utföra arbetet är arbetstagare hos uppdragsgivaren med hänsyn till de förhållanden och villkor under vilka arbetet skall utföras. Uppdragstagaren anses med andra ord endast komma att förmedla arbetskraft.

Det bör framhållas att en sådan uppfattning om förhållandena regelmässigt också är grunden för den lokala skattemyndigheten när den finner sig böra uttala att en uppdragsgivare blir skyldig att betala arbetsgivaravgifter när uppdraget getts till en fysisk person med anställda. Ett förhandsbesked som innebär att uppdragsgivaren skall betala arbetsgivaravgifter trots att uppdraget getts till en juridisk person bör därför kunna ges samma utformning i vad det gäller uppdragstagaren som ett förhandsbesked skall ha när uppdragstagaren är en fysisk person med anställda. Detta innebär att beskedet för uppdragstagaren – den juridiska personen – bara skall innehålla upplysning om att skyldighet att betala arbetsgivaravgifter inte kommer att föreligga.

22 c §

I paragrafen anges i första hand vad som förutsätts för att myndigheterna skall vara skyldiga att senare beakta ett meddelat förhandsbesked vid tillämpningen av AFL:s och socialavgiftslagens bestämmelser.

En grundläggande förutsättning för att ett förhandsbesked skall bli bindande för myndigheterna vid tillämpningen av AFL:s och socialavgiftslagens bestämmelser är att beskedet vunnit laga kraft och att minst en av parterna,

uppdragsgivaren eller uppdragstagaren, yrkar att beskedet skall iakttas. Att ett förhandsbesked inte bara skall ha vunnit laga kraft utan också skall uppmärksammas för myndigheterna genom ett yrkande är grundat på flera skäl.

Först bör framhållas att de som fått ett förhandsbesked i praktiken regelmässigt inte kommer att behöva vidta någon ytterligare åtgärd för att avgifter och underlaget för sjukförsäkrings- och tilläggspensionsförmåner skall beräknas i enlighet med beskedet. Det kan nämligen förutsättas att myndigheterna endast undantagsvis kan få anledning att ifrågasätta en redovisning som både uppdragsgivaren och uppdragstagaren har gjort i överensstämmelse med vad som angetts i ett förhandsbesked. Det synes vidare nödvändigt att inte utforma bestämmelserna om förhandsbesked så att de lokala skattemyndigheterna blir skyldiga att *ex officio* svara för att underlag och avgifter påförs i enlighet med vad som angetts i beskeden. Myndigheterna kommer nämligen knappast att kunna känna till om redovisningen från en uppdragsgivare eller uppdragstagare har ett förhandsbesked som grund eller inte. Till detta kommer att en skyldighet för myndigheten att *ex officio* beakta ett förhandsbesked skulle kunna leda till att myndigheten tvingades följa ett besked som myndigheten själv bedömt som felaktigt och som inte heller parterna önskade tillämpat. Konsekvenser av detta slag undviks genom att de lokala skattemyndigheterna får skyldighet att iakttä ett förhandsbesked först om en av parterna yrkar det. Som framgår av paragrafen förutsätts dessutom att beskedet är tillämpligt, dvs. de förhållanden och villkor som redovisats i parternas ansökan och legat till grund för den lokala skattemyndighetens ställningstagande överensstämmer med vad som kommit att gälla i verkligheten.

Som framgår av 22 a § kan ett förhandsbesked begäras också av dem som redan har träffat ett arbetsavtal. Det bör emellertid ligga i förhandsbeskedets natur att det ges bindande effekt endast i fråga om skyldigheter och rättigheter som grundas efter beskedets meddelande. Ett förhandsbesked bör med andra ord inte ha någon retroaktiv verkan. Det bör inte heller kunna åberopas av parterna under hur lång tid som helst. Med hänsyn härtill ges i förevarande paragraf till sist också en bestämmelse som begränsar ett förhandsbesked till att gälla ersättningar som utges efter det att beskedet meddelats men inte senare än ett år därefter. Som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2) har bestämmelser i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter (6 kap. 5 §) tjänat som förebild.

22 d §

Paragrafen reglerar den nya möjligheten till eftergift av skyldighet att betala arbetsgivaravgifter. Endast hel eftergift avses kunna komma i fråga under de förutsättningar som angetts i paragrafen. Förutsättningarna och deras avsedda tillämpning har redovisats i den allmänna motiveringen, avsnitt 2.3.2. Här skall därför bara sägas några ord om bestämmelsen i *tredje stycket*.

Både i fråga om AUL:s och TL:s bestämmelser om eftergift (14 § AUL och 116 a § TL) gäller att bestämmelserna skall beaktas även om något yrkande om detta inte framställs, när det framgår av omständigheterna att eftergift skulle kunna medges. Genom tredje stycket får myndigheterna ett så-

dant åliggande också när det gäller möjligheterna att medge eftergift i fråga om arbetsgivaravgifter.

Prop. 1986/87:16

50 §

I första stycket görs ett tillägg som innebär att beslut om förhandsbesked inte får överklagas av det allmänna ombudet. Något påtagligt behov av att allmänna ombudet medges rätt att överklaga ett beslut om förhandsbesked har inte framkommit i ärendet. En sådan rätt skulle därför ibland komma att onödigtvis fördröja genomförandet av avtal som har legat till grund för förhandsbesked som parterna har godtagit. Det tillägg som föreslås till tredje stycket innebär att beslut varigenom en ansökan om förhandsbesked avvisas inte får överklagas.

51 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om omprövning av lokal skattemyndighets och sjömansskattekontorets beslut på ansökan av arbetsgivaren. Mot bakgrund av att två parter finns som sökande av förhandsbesked har paragrafen kompletterats på så sätt att endera av sökandena kan ansöka om omprövning av myndighetens beslut.

Det kan till sist anmärkas att vissa justeringar av 50 och 51 §§ kan komma att ske i anslutning till en allmän översyn beträffande följdändringar till den nya förvaltningslagen (prop. 1985/86:80, KU 21).

Övergångsbestämmelser

Beträffande föreskrifterna i 22 d § om eftergift av betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter bör anges att de är tillämpliga när det är fråga om avgifter för ersättning som har utgetts efter ikraftträdandet den 1 januari 1987.

4.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

3 kap. Om sjukpenning

2 a §

Mot bakgrund av den kritik som riktats mot att en arbetsgivare, som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person, är skyldig att betala arbetsgivaravgifter för lön eller annan ersättning som utgivits till en arbetstagar eller uppdragstagar i Sverige införs en ny bestämmelse. Denna innebär att arbetstagaren och den utländske arbetsgivaren får träffa vad man skulle kunna kalla ett omvänt likställighetsavtal. Genom ett sådant avtal befrias arbetsgivaren från skyldighet att betala arbetsgivaravgifter och arbetstagaren åtar sig att betala egenavgifter för den ersättning som arbetsgivaren utger. Uttrycket arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person avses ha samma innebörd som det har i övrigt i AFL. Det avser

alltså sådana arbetsgivare som inte har vare sig eget hemvist eller något fast driftställe i Sverige. Ersättningen skall under här avsedda förhållanden räknas som inkomst av annat förvärvsarbete vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst.

Lokal skattemyndighet som berörs av denna typ av avtal bör av uppörds- tekniska skäl och av kontrollskäl få kännedom om avtalen. De arbetstagare som får möjlighet att avtala är i regel sådana som skall taxeras för inkomst av tjänst i Sverige. Förslag om skyldighet att i självdeklaration lämna uppgift om avtal av detta slag behandlas i avsnitt 2.5.1 och 4.4.

Möjlig kan den föreslagna avtalsmöjligheten undantagsvis innebära tillämpningsproblem när det gäller den nordiska konventionen om social trygghet. Enligt artikel 6 punkt 1 i konventionen omfattas en egenföretagare alltid av lagstiftningen i bosättningslandet. Enligt artikel 7 punkt 1 i konventionen skall den som bor i ett nordiskt land, men som är anställd för arbete i ett annat nordiskt land, i fråga om rätt till förvärvsanknutna förmåner vara omfattad av lagstiftningen i sysselsättningslandet. Enligt artikel 10 skall avgifter erläggas i det land där ersättningen grundar rätt till förvärvsanknutna förmåner. Någon definition av uttrycket "anställd för arbete" har inte införts i konventionen. Av den vägledande kommentaren till konventionen framgår att tillämpligheten av artikel 7 i tveksamma fall beror på huruvida lagstiftningen i sysselsättningslandet jämställer personen i fråga med en anställd. Om sysselsättningslandet inte jämställer en sådan person med anställd skall i stället bosättningslandets lagstiftning tillämpas.

Med införande av möjligheten att träffa avtal av förevarande slag mellan en arbetstagare som sysselsätts i Sverige och en utländsk arbetsgivare äsyftas att få till stånd en för parterna mer praktisk ordning för de svenska socialavgifternas erläggande. Däremot avses inte att ett annat nordiskt lands lagstiftning om socialförsäkringsförmåner och avgifter skall bli tillämplig enligt konventionens artikel 6 punkt 1 i de fall där den som utför arbetet är bosatt i ett sådant land. Även i dessa fall bör sysselsättningslandet vara bestämmande enligt artikel 7 punkt 1. Ett utnyttjande av möjligheten att avtala om att ersättningen skall hänföras till inkomst av annat förvärvsarbete skall således inte leda till att den som utför arbetet betraktas i konventionens mening som ej anställd.

11 kap. Om pensionsgrundande inkomst m.m.

2 §

Bestämmelserna i kapitlet om pensionsgrundande inkomst måste justeras på samma sätt som föreslagits i fråga om bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst. Med anledning av att en arbetstagare med utländsk arbetsgivare skall kunna överenskomma om att han skall betala egenavgifter för sin lön behövs ett tillägg i förevarande paragrafs *tredje stycke*. Innebörden är f.n. att vid beräkning av pensionsgrundande inkomst av anställning hänsyn skall tas till ersättning från en utländsk arbetsgivare endast i fall då den försäkrade sysselsätts här i riket eller tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Tillägget ställer upp den ytterligare förutsättningen

att sådan överenskommelse inte träffats som innebär att egenavgift skall utgå i stället för arbetsgivaravgift. Prop. 1986/87:16

20 kap. Övriga bestämmelser

2 §

Paragrafens *fjärde stycke* har kompletterats med en hänvisning till bestämmelsen i 22 c § USAL. Hänvisningen medför att myndigheterna under de i 22 c § angivna förutsättningarna blir skyldiga att beakta ett meddelat förhandsbesked vid tillämpningen av bl.a. reglerna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst.

Övergångsbestämmelser

I en övergångsregel bör klargöras att den nya ordningen enligt 3 kap. 2 a § och 11 kap. 2 § inte skall få verkan med avseende på sjukpenninggrundande inkomst eller pensionsgrundande inkomst som avser år 1986 eller tidigare år. Kompletteringen av 20 kap. 2 § fordrar ingen särskild övergångsreglering eftersom 22 c § USAL föreskriver att förhandsbesked angående skyldigheten att betala socialavgifter gäller enbart ersättning som utges sedan beskedet meddelats. Därmed kan förhandsbesked inte avse ersättning som har utgetts före ikraftträdandet den 1 januari 1987.

4.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

1 kap. Inledning

2 §

Paragrafens *första stycke* har kompletterats med anledning av tillägget av en ny 2 a § i 3 kap. AFL.

Paragrafens *andra stycke* har kompletterats med en hänvisning till bestämmelsen i 22 c § USAL. Hänvisningen medför att myndigheterna under de i 22 c § angivna förutsättningarna blir skyldiga att beakta ett meddelat förhandsbesked vid tillämpningen av bl.a. reglerna om arbetsgivaravgifter och egenavgifter i socialavgiftslagen.

2 kap. Arbetsgivaravgifter

2 §

Bakgrunden till ändringen i paragrafens *andra stycke* har behandlats i den allmänna motiveringen avsnitt 2.7.

I paragrafen, som är ny, ges en särskild bestämmelse i fråga om arbetsersättning som en arbetstagare uppbär från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person. Om arbetstagaren utför arbetet i Sverige och åtar sig att betala egenavgifter för ersättningen skall sådan ersättning inte ingå i underlaget för arbetsgivaravgifter. Bakgrunden redovisas i den allmänna motiveringen avsnitt 2.4.

Med anledning av vissa påpekanden från remissinstanser om negativa effekter av att ta ut egenavgifter på inkomst av tjänst bör erinras om följande. I den av riksdagen godkända propositionen 1985/86:45 om schablonavdrag för egenavgifter i inkomstslaget tjänst, m.m. (SkU 9, rskr. 53, SFS 1985:1017) föreslogs för vissa fall en avdragsrätt för egenavgifter redan vid taxeringen för beskattningsåret i fråga om skattskyldiga som har inkomst av tjänst. De nya reglerna som finns i punkt 7 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) skall gälla i de fall inkomsten utgörs av inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 11 kap. 3 § AFL. Reglerna innebär att avdrag medges för påförda egenavgifter i inkomstslaget tjänst. Avdrag medges med 18 % av den avgiftspliktiga inkomsten. Avdraget återförs till beskattning nästföljande beskattningsår. Härigenom elimineras såväl den s.k. avgift-på-avgiftseffekten som den s.k. eftersläpningseffekten. Avdrag medges första gången vid 1987 års taxering.

3 kap. Egenavgifter

4 §

Ändringen i paragrafens *första stycke* är en följdändring som sammanhänger med tillägget av en ny 2 a § i 3 kap. AFL.

4 kap. Fördelning av influtna avgifter

8 §

Ändringen i paragrafens *andra stycke* är av redaktionell natur. Bakgrunden till ändringen framgår av den allmänna motiveringen avsnitt 2.7.

5 kap. Övriga bestämmelser

1 §

Paragrafen innehåller hänvisningar till bestämmelser om befrielse från skyldighet att betala egenavgift. I ett nytt *första stycke* införs i konsekvens härmed en upplysning om att bestämmelser om eftergift av arbetsgivaravgifter finns i USAL.

Beträffande de föreslagna föreskrifterna i 2 kap. 3 a § och 3 kap. 4 § fordras en övergångsregel som anger att dessa föreskrifter är tillämpliga på ersättning som utgetts efter ikraftträdandet.

4.4 Förslaget till lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

25 e §

I paragrafen, som är ny, ges bestämmelser om skyldighet att i självdeklaration lämna uppgift om likställighetsavtal och avtal varigenom en arbetstagarare med utländsk arbetsgivare åtar sig att betala egenavgifter för viss ersättning. Skyldigheten åvilar den som uppbär ersättningen. Skälen för uppgiftsskyldigheten framgår av den allmänna motiveringen, avsnitt 2.5.1.

37 §

I den allmänna motiveringen (avsnitt 2.5.2) har redovisats skälen för att den som betalat ut ersättning som omfattas av likställighetsavtal skall redovisa ersättningen i kontrolluppgift. Paragrafens 1 mom. har ändrats i enlighet härmed.

Övergångsbestämmelser

De föreslagna bestämmelserna i 25 e § och 37 § avses bli tillämpade första gången vid 1988 års taxering, vilket anges i en övergångsregel.

4.5 Förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

44 §

Mot bakgrund av vad som anförts i avsnitt 2.6.1 har behörighetsreglerna i *tredje stycket* ändrats så att de i erforderlig mån kommer att överensstämma med USAL:s föreskrifter i 3 § andra stycket.

75 §

I den allmänna motiveringen (avsnitt 2.6.1) har redogjorts för de skäl som finns för att ändra behörighetsreglerna i paragrafens *andra stycke* så att de väsentligen överensstämmer med vad som gäller enligt 3 § andra stycket USAL.

När omständigheterna har varit sådana att en arbetsgivare kan få arbetsgivaravgifter eftergivna enligt bestämmelserna i 22 d § USAL bör han inte heller vara ansvarig på grund av att skatteavdrag inte gjorts. Skälen härför har angetts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3.3 och 2.6.2). Nya *anvisningar* till 75 § UBL har utformats i enlighet med detta.

Paragrafen har ändrats så att samma besvärsordning kommer att gälla för beslut om skyldigheten att verkställa skatteavdrag och för förhandsbesked rörande skyldigheten att betala socialavgifter. Detta har berörts i den allmänna motiveringen, avsnitt 2.6.1.

86 a §

I den allmänna motiveringen (avsnitt 2.6.3) har redogjorts för de skäl som finns för att införa en ny bestämmelse i UBL om besvärstiden för överklagande av beslut om avgiftsunderlaget för egenavgifter.

Övergångsbestämmelser

De ändringar som föreslås beträffande 44 § och 75 § andra stycket UBL innebär att besked om bl.a. skyldigheten att göra skatteavdrag och beslut om arbetsgivares betalningsskyldighet på grund av att skatteavdrag inte gjorts i fortsättningen skall meddelas av den lokala skattemyndighet som är behörig att meddela beslut enligt USAL. Övergångsbestämmelser har utformats så att nuvarande ordning beträffande 44 § kommer att gälla om besked begärts före den 1 januari 1987. De nya bestämmelserna om behörig lokal skattemyndighet enligt 75 § andra stycket bör kunna tillämpas i fråga om beslut som meddelas efter ikraftträdandet och någon särskild övergångsbestämmelse torde därför inte erfordras.

Enligt den föreslagna ändringen av 85 § UBL skall besvär över lokal skattemyndighets besked angående skyldigheten att göra skatteavdrag anföras hos länsrätten. För närvarande skall sådana besvär anföras hos länsstyrelsen. Dennes beslut kan vidare inte överklagas. Den nuvarande ordningen skall enligt övergångsbestämmelsen fortfarande gälla om den lokala skattemyndighetens beslut grundas på en ansökan om besked som gjorts före ikraftträdandet den 1 januari 1987.

Det förslag som avses i 86 a § UBL medför att enhetliga besvärshandlingar kommer att gälla vid överklagande av länsrättens och kammarrättens beslut angående beräkning av avgiftsunderlag för egenavgifter och pensionsgrundande inkomst. I fråga om detta förslag innebär övergångsbestämmelsen att nuvarande ordning fortfarande skall gälla om besvärsinstansens beslut meddelats före ikraftträdandet den 1 januari 1987.

I de föreslagna anvisningarna till 75 § UBL anges att en arbetsgivare får anses ha haft skäligen anledning att underlåta skatteavdrag om förutsättning för eftergift av betalningsskyldighet föreligger beträffande arbetsgivaravgifterna för den ersättning på vilken skatteavdrag skulle ha gjorts. De föreslagna bestämmelserna om eftergift i fråga om arbetsgivaravgifter är enligt övergångsbestämmelsen till 22 d § USAL tillämpliga om den ersättning som avgifterna belöper på utgetts efter ikraftträdandet den 1 januari 1987. En förutsättning för att anvisningarna till 75 § skall kunna tillämpas blir därför att det underlåtna skatteavdraget avser ersättning som utgetts efter ikraftträdandet. Med detta följer att någon särskild övergångsbestämmelse inte synes påkallad för tillämpningen av dessa anvisningar.

5 Hemställan

Prop. 1986/87:16

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,
4. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
5. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).

6 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1986-06-11

Närvarande: f.d. justitierådet Hult, regeringsrådet Dahlman, justitierådet Gad.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 5 juni 1986 har regeringen på hemställan av statsrådet Sigurdsen beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,

2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

3. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,

4. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),

5. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).

Förslagen har inför lagrådet föredragits av försäkringsrättsassessorn Monica Karlsson Dohnhammar.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Förslaget till lag om ändring i lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

22 d §

Enligt fjärde stycket prövas fråga om eftergift av betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter av den lokala skattemyndigheten.

De omständigheter som är avgörande för frågan om eftergift utgör som regel en del av helhetsbilden av förhållandet mellan uppdragsgivaren och uppdragstagaren. Det är därför lämpligast att en och samma myndighet samtidigt kan pröva såväl frågan om betalningsskyldighet som frågan om eftergift. Detta tillgodoses normalt genom den ordning som föreskrivs i fjärde stycket.

Om den lokala skattemyndigheten finner att omständigheterna är sådana att skyldighet inte föreligger att betala arbetsgivaravgifter, blir eftergiftsfrågan inte aktuell hos denna myndighet. Fullföljer allmänt ombud talan mot ett beslut av en lokal skattemyndighet enligt vilket sådan skyldighet inte föreligger, kan länsrätten vid sin prövning av besvärsmålet finna att betalningsskyldighet föreligger. Praktiska och processekonomiska skäl talar för att länsrätten i ett sådant läge är behörig att – om förutsättningarna härför föreligger – också medge eftergift. Samma situation kan bli aktuell även i de högre besvärsinstanserna, kammarrätten och regeringsrätten. Enligt lagrådets mening bör eftergiftsbestämmelserna innehålla ett uttryckligt stadgande, som gör det möjligt för en besvärsinstans att i det angivna läget pröva eftergiftsfrågan i samband med frågan om betalningsskyldighet.

Lagrådet föreslår att fjärde stycket får följande lydelse: "Fråga om eftergift prövas av den lokala skattemyndigheten eller, i besvärsmål om skyldighet att betala arbetsgivaravgifter, av besvärsinstansen."

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 september 1986

Närvarande: Statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Peterson, Bodström, Göransson, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hultström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Sigurdsen

Proposition med förslag om förhandsbesked i socialavgiftsfrågor, m.m.

1 Anmälan av lagrådsyttrande

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande (beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde 1986-06-05) över förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

3. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,

4. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),

5. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Jag godtar vad lagrådet har anförut och föreslår att 22 d § fjärde stycket får den utformning som lagrådet föreslagit. I anslutning härtill vill jag peka på att regeln om behörighet för besvärinstansen att pröva frågan om eftergift naturligtvis inte hindrar besvärinstansen från att återförvisa frågan till lokal skattemyndighet om detta skulle visa sig erforderligt.

Övrigt

Utöver den ändring som jag har vidtagit med anledning av lagrådets yttrande, har jag gjort vissa ändringar i lagförslagen av redaktionell karaktär. Förslaget i 2 kap. 3 a § lagen om socialavgifter har härvid förts in som en ny punkt 11 i 2 kap. 4 § samma lag. I övrigt har redaktionella ändringar gjorts i 3, 22 a, b och d, 50 och 51 §§ lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, 3 kap. 2 a § lagen om allmän försäkring, 25 e § taxeringslagen samt 44 §, 75 §, 85 § 1 mom. och övergångsbestämmelserna till uppbördslagen.

Beträffande organisatoriska och administrativa effekter av den föreslagna ordningen med förhandsbesked och eftergift vill jag erinra om vad jag anförde i samband med beslutet om lagrådsremiss (lagrådsremissen avsnitt 2.8).

2 Tid för årsuppgiftens avlämnande, m.m.

Prop. 1986/87:16

I lagrådsremissen finns bl.a. ett förslag till lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare (USAL). Jag vill i detta sammanhang ta upp en fråga som föranleder ytterligare ändring i denna lag.

RSV har i en framställning den 14 maj 1986 till regeringen föreslagit viss ändring vad avser den tidsgräns som gäller för avlämnande av årsuppgift, m.m.

Enligt 10, 11, 14 och 17 §§ USAL har datumangivelsen den 1 mars betydelse i följande hänseenden: Beslut om fastställande av månadsavgift och om åläggande av betalningsskyldighet med anknytning därtill får inte meddelas efter den 1 mars året efter utgiftsåret (10 §). Årsuppgift skall lämnas senast den 1 mars året efter utgiftsåret (11 §). Kvarstående avgift skall betalas senast den 1 mars året efter utgiftsåret (14 §). Årsavgift skall fastställas efter den 1 mars året efter utgiftsåret (17 §). Nämda bestämmelser gäller enligt 31 § också redaravgift.

Arbetsgivare för sjömän redovisar och betalar redaravgift för redovisningsperioden november - december senast den 15 februari året efter utgiftsåret, till skillnad från övriga arbetsgivare som redovisar och betalar arbetsgivaravgifter för november månad senast den 18 december och för december månad senast den 18 januari året efter utgiftsåret.

RSV framhåller att tidsgränsen i 10 § USAL omöjliggör för sjömansskattekontoret att fastställa redaravgift för den sista redovisningsperioden. Dessa ärenden måste alltid behandlas som ärenden om årsavgift, vilket får anses som mycket opraktiskt. RSV anför vidare att arbetsgivare för sjömän som lämnar årsuppgift och betalar kvarstående avgift enligt 11 och 14 §§ USAL ofta har svårigheter att iaktta tiden den 1 mars, med anståndsframställningar som följd. Lagen bör enligt RSV:s mening ändras så att den tidsgräns som anges i 10, 11, 14 och 17 §§ USAL, såvitt gäller redaravgift i stället skall vara den 30 april året efter utgiftsåret. Ändringen föreslås ske genom ett tillägg i 31 § USAL.

RSV:s framställning har remitterats till Sveriges Redareförening. Föreningen tillstyrker RSV:s förslag om lagändring och anför att en sådan ändring förenklar det administrativa förfarandet och innebär en anpassning till de särskilda förhållanden för sjöfartens arbetsgivare som återspeglas i redovisnings- och inbetalningsbestämmelserna för dessa.

I det betänkande (Ds S 1983:7) som låg till grund för regeringens förslag till det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter hade socialavgiftsutredningen föreslagit att senaste dag för avlämnande av årsuppgift skulle vara den 30 april året efter utgiftsåret. I prop. 1983/84:167 om nya regler för uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, m.m. anförde föredragande departementschefen att vad som främst talade mot att tidpunkten för avlämnande av årsuppgift skjuts ända till slutet av april var att detta hindrade en samordning av avstämning och kontroll i fråga av källskatt och arbetsgivaravgifter. Detta skulle i sin tur enligt departementschefen innebära att kontrollen blev mindre effektiv. Med hänsyn bl.a. härtill föreslog departementschefen att tidpunkten för årsuppgiftens avlämnande borde bestämmas till den 1 mars året efter utgiftsåret. Riksdagen beslöt i enlighet härmed (SfU 1983/84:28, rskr. 369).

När det gäller redovisningen av redaravgifter, dvs. de arbetsgivaravgifter som avser lön för vilken sjömansskatt skall betalas, kan de skäl som jag nu har redovisat för val av tidpunkten den 1 mars inte anses uppväga de nackdelar med detta datum som RSV har påvisat i sin framställning.

Det nya systemet för uppbörd av arbetsgivaravgifter bygger på principen att arbetsgivare betalar sina avgifter för utgiftsåret senast den 18 i månaden efter utbetalningen av lön eller annan avgiftspliktig ersättning. För det helt övervägande antalet arbetsgivare kommer uppbörden för visst år att vara avslutad i och med att den sista uppbördsdeklarationen avlämnats i januari nästföljande år.

Uppbörden av redaravgift är samordnad med uppbörden av sjömansskatt. Detta innebär bl.a. att redovisningsperiodens längd är två månader och att sista dag för redovisning och betalning av redaravgift för redovisningsperioden november-december är den 15 februari året efter utgiftsåret.

Uppbördssystemet är så uppbyggt att fastställelse av månadsavgift genom beslut av den lokala skattemyndigheten inte får meddelas sedan tidsgränsen för lämnande av årsuppgift inträtt. Efter denna tidpunkt skall alla beslut om betalningsskyldighet avse årsavgift. Detta gäller även redaravgiften.

Det är väsentligt att uppbördssystemet både för arbetsgivare och myndigheter innebär en sådan ordning att lämnande av årsuppgift och beslut i anledning av denna inte medför onödiga svårigheter. Som RSV visat medför tidsgränsen den 1 mars året efter utgiftsåret praktiska svårigheter såvitt gäller redaravgifterna. Jag föreslår därför att tidpunkten för avlämnande av årsuppgift för redaravgift bestäms till den 30 april året efter utgiftsåret. Detta medför såvitt gäller redaravgiften även ändring av senaste tidpunkt för fastställelse av månadsavgift och åläggande av betalningsskyldighet samt för betalning av kvarstående avgift liksom ändring av tidpunkten för fastställelse av årsavgift. Lagtekniskt bör förändringarna ske genom tillägg i 31 § USAL.

Den här föreslagna ytterligare lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 1987.

Med hänsyn till att förslaget är av enkel beskaffenhet anser jag att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

3 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta de av lagrådet helt eller delvis granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Nuvarande regler beträffande arbetstagarbegreppet i socialförsäkringsrättslig och skatterättslig lagstiftning

Arbetstagarbegreppet i socialförsäkringsrättslig lagstiftning

Allmänt

I lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, talas om "arbetstagare i allmän eller enskild tjänst" dels i 3 kap. 2 § om sjukpenninggrundande inkomst, SGI, dels i 11 kap. 2 § om pensionsgrundande inkomst, PGI.

I lagen (1981:691) om socialavgifter, socialavgiftslagen, sägs i lagens 1 kap. 2 § att avgifterna skall betalas av arbetsgivare samt av den som har inkomst av annat förvärsarbete enligt 3 kap. 2 § eller 11 kap. 3 § AFL. (Mer om begreppen inkomst av anställning och inkomst av annat förvärsarbete nedan).

Den som under ett år har utgivit sammanlagt minst 1 000 kr. som lön i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil till en arbetstagare eller en uppdragstagare är skyldig att erlägga arbetsgivaravgifter. Reglerna om arbetsgivares skyldighet att erlägga arbetsgivaravgift på lön till arbetstagare resp. ersättning till uppdragstagare är tvingande.

Med uppdragstagare förstås den som utför arbete för annans räkning utan att anställningsförhållande föreligger. Numera skall ersättning för uppdrag vid beräkning av SGI och PGI anses som inkomst av anställning, om ersättningen utgår i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil och under ett år uppgått sammanlagt till minst 1 000 kr. från en och samma uppdragsgivare. Uppdragstagare har således i dessa avseenden jämställts med arbetstagare. Som uppdragstagare betraktas bl.a. den som innehar förtroendeuppdrag, eller har tillfälligt uppdrag att förrätta bouppteckning, verkställa besiktning och värdering eller att hålla föredrag.

Inkomst av anställning

Begreppet inkomst av anställning definieras i AFL. Det har två olika betydelser, en vid beräkning av SGI och en annan vid beräkning av PGI.

När fråga är om SGI avses med inkomst av anställning enligt 3 kap. 2 § AFL sådan inkomst i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil, som en försäkrad kan antas få för eget arbete såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst.

Som inkomst av anställning räknas inte ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person, om arbetet har utförts i arbetsgivarens verksamhet utom riket.

Ersättning i pengar eller naturaförmåner för arbete som någon utför för någon annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst skall, såvida er-

sättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kr. anses som inkomst av anställning.

I fråga om ersättning som utgör inkomst av rörelse som bedrivs av den som utför arbetet eller av jordbruksfastighet som denne brukar gäller vad som sagts i föregående stycke endast under förutsättning att den försäkrade och den som utger ersättningen är ense om detta (s.k. likställighetsavtal eller överenskommelsefall). I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare.

När fråga är om PGI avses med inkomst av anställning enligt 11 kap. 2 § AFL den lön i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil. som en försäkrad har fått såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst räknas dock inte från en och samma arbetsgivare utgiven lön som under ett år inte uppgått till 1 000 kr.

Till inkomst av anställning hänförs, vid beräkning av PGI, också bl.a. sjukpenning i den mån ersättningen träder i stället för försäkrads inkomst som arbetstagare samt föräldrapenning och vårdbidrag enligt AFL – sistnämnda ersättning i den mån den inte är ersättning för merkostnader –, delpension enligt lagarna (1975:380) och (1979:84) om delpensionsförsäkring, dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa, kontant arbetsmarknadsstöd samt utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering i form av dagpenning. Till sådan inkomst hänförs också tistudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349), utbildningsbidrag för doktorander samt timersättning vid grundutbildning för vuxna eller grundläggande svenskundervisning för invandrare. Även dagpenning till bl.a. värnpliktiga och vapenfria tjänstepliktiga under repetitionsutbildning samt till civilförsvarspliktiga betraktas som inkomst av anställning. Till sådan inkomst hänförs också egenlivränta som utgår enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller eljest bestämmes med tillämpning av den lagen samt vissa bidrag från Sveriges författarfond och konstnärnämnden.

I fråga om ersättning i pengar eller naturaförmåner för arbete som någon utfört för någon annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst gäller enligt 11 kap. 2 § andra stycket AFL i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 2 § andra stycket samma lag.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall dock enligt 11 kap. 2 § tredje stycket AFL hänsyn tas till lön eller annan ersättning, som den försäkrade har fått från en arbetsgivare, som är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket eller tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svenska medborgare, om svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, en svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket, RFV, godtagen förbindelse har att svara för tillägspensionsavgiften.

I samma paragrafs fjärde stycke finns särskilda bestämmelser som gäller ambassadpersonal. Även en utländsk beskickning kan förbinda sig att svara för tillägspensionsavgifter.

Att den som påtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare föreskrivs i 11 kap. 2 § femte stycket AFL.

Även begreppet inkomst av annat förvärvsarbete har två betydelser enligt AFL.

När fråga är om SGI avses med inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 kap. 2 § AFL sådan inkomst i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil som en försäkrad kan antas få för eget arbete på annan grund än såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst.

När fråga är om PGI avses med inkomst av annat förvärvsarbete enligt 11 kap. 3 § AFL, främst inkomst av i Sverige bedriven rörelse och av här belägen jordbruksfastighet som brukas av den försäkrade. Härmed förstås också ersättning i pengar eller naturaförmåner för arbete för annans räkning i den mån inkomsten inte är att hänföra till inkomst av anställning.

På motsvarande sätt som gäller enligt 11 kap. 2 § AFL anses vidare sjukpenning enligt AFL eller arbetsskadeförsäkringslagen eller motsvarande ersättning som inkomst av annat förvärvsarbete. Förutsättning härför är emellertid att sådan sjukersättning utgått i stället för rörelse- eller jordbruksinkomst enligt 11 kap. 3 § punkterna a), b) eller c) samt att inkomsten inte skall hänföras till inkomst av anställning.

Till inkomst av annat förvärvsarbete räknas även sådan inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet, som enligt punkt 13 av anvisningarna till 32 § eller anvisningarna till 52 § kommunalskattelagen (1928:370) taxeras hos försäkrad, om den försäkrade varit verksam i förvärvskällan i ej blott ringa omfattning.

I 11 kap. 3 § tredje stycket AFL föreskrivs att inkomst av rörelse eller jordbruk inte tas med vid beräkningen om inkomsten inte uppgått till 1 000 kr. för år. Andra punkten innehåller motsvarande regel när det gäller ersättning för arbete för någon annans räkning i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil.

Rättspraxis

Lagtexten ger föga vägledning beträffande omfattningen av begreppen arbetstagare och arbetsgivare.

När det gäller att bestämma innebörden av begreppet arbetstagare inom socialförsäkringsområdet har rättspraxis stor betydelse. Rättstillämpningen har väsentligen stött sig på vissa uttalanden i förarbetena till bl.a. AFL och lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Arbetstagarbegreppet i skatterättslig lagstiftning

Allmänt

Begreppen arbetsgivare och arbetstagare förekommer i ett flertal olika lagar inom skatteområdet t.ex. i kommunalskattelagen (1928:370), KL, uppborrdslagen (1953:272), UBL, och taxeringslagen (1956:623), TL. Begreppen har olika betydelse i de olika författningarna. En sak har dock de skatte-

rättsliga arbetstagarbegreppen gemensamt. De anknyter på ett eller annat sätt till det skatterättsliga begreppet inkomst av tjänst enligt KL. Här skall därför först kort anges vad som avses med detta begrepp.

Kommunalskattelagen (1928:370)

Till *tjänst* hänförs dels allmän eller enskild tjänst eller stadigvarande uppdrag ävensom varje annan fast eller tillfällig arbetsanställning, dels tillfälligt bedriven vetenskaplig, litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet, tillfälligt uppdrag såsom uppdrag att förrätta bouppteckning, arvskifte, auktion, besiktning, värdering, skogsräkning, ävensom annan därmed jämförlig inkomstgivande verksamhet av tillfällig natur (31 § första stycket KL).

Med tjänst likställs rätt till pension, livränta, som utgår på grund av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkring eller annorledes än på grund av försäkring, ersättning, som i annan form än livränta utgår på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring, tagen i samband med tjänst, samt undantagsförmåner. Det samma gäller periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, i den mån beloppet inte är undantaget från skatteplikt enligt 19 § KL (31 § andra stycket KL).

I 32 § 1 mom. KL anges vad som skall hänföras till *intäkt av tjänst*. Här nämns bl.a. avlöning, arvode, traktamente samt en rad andra förmåner. I anvisningarna till 32 § KL anges ytterligare ersättningar vilka skall hänföras till intäkt av tjänst.

Från intäkt av tjänst får göras avdrag för samtliga utgifter vilka är att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten, dock med visst undantag (33 § 1 mom. första stycket KL). Vad som återstår av intäkt av tjänst sedan avdrag enligt 33 § gjorts utgör inkomst av tjänst (34 § KL).

Begreppet arbetsgivare används utan att definieras på flera olika ställen i KL bl.a. i 32 §.

Uppbördslagen (1953:272)

Preliminär A-skatt skall, med vissa undantag, betalas för sådan inkomst av tjänst, vilken helt eller delvis utgår i penningar och vilken hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. För inkomst av sådan huvudsaklig arbetsanställning hos fysisk person eller dödsbo, som är avsedd att vara kortare tid än en vecka, skall dock preliminär A-skatt betalas endast om vad som betalats ut utgör utgift i en av arbetsgivaren bedriven rörelse (3 § 2 mom. första stycket UBL).

Beteckningar som används i bl.a. KL och TL har samma betydelse i UBL om inte annat anges eller framgår av sammanhanget (2 § 1 mom. UBL).

Med tjänst skall likställas rätt till pension, livränta, som utgår på grund av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkring eller annorledes än på grund av försäkring, ersättning, som i annan form än livränta utgår på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring, tagen i samband med tjänst, samt undantagsförmåner ävensom sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 22, 25 eller 29 § KL är berättigad till avdrag (3 § 2 mom. 1. andra stycket UBL).

Vad som likställs med tjänst uttrycks alltså i huvudsak på samma sätt i KL och UBL. Skillnad görs endast i fråga om periodiskt understöd och sådan därmed jämförlig periodisk intäkt som omnämns i 46 § KL.

Preliminär A-skatt skall inte utgå för folkpension och tilläggspension enligt AFL om inte annat följer av förordnande enligt 3 § 3 mom. UBL eller den skattskyldige begär att avdrag för sådan skatt skall göras (10 § andra stycket UBL).

Regeringen får förordna att preliminär A-skatt skall utgå för tilläggspension enligt AFL och för folkpension som betalas ut tillsammans med tilläggspension eller annan förmån. Sådant förordnande får också meddelas i fråga om folkpension som inte betalas ut tillsammans med annan förmån om det är sannolikt att slutlig skatt kommer att påföras den skattskyldige (3 § 3 mom. första stycket UBL). Med stöd härav har regeringen utfärdat en kungörelse (1968:97) om skatteavdrag i vissa fall från folkpension m.m. Riksskatteverket. RSV, har meddelat anvisningar (RSV Du 1979:6) angående tillämpningen av kungörelsen.

Bestämmelserna om skatteavdrag skall, enligt RSV:s anvisningar, tillämpas förutom på tilläggspension också på vissa livräntor, vårdbidrag och delspension under förutsättning att dessa ersättningar betalas ut tillsammans med folkpension. Bestämmelserna om skatteavdrag på dessa ersättningar skall iakttas av RFV, statens personalpensionsverk samt kommunernas pensionsanstalt.

Regeringen får vidare förordna att preliminär A-skatt skall utgå för inkomst av artistisk verksamhet och för inkomst som avses i punkt 12 av anvisningarna till 32 § KL, även om inkomsten inte utgör huvudsaklig inkomst av tjänst (3 § 3 mom. andra stycket UBL). Regeringen har med stöd härav utfärdat dels en kungörelse (1973:1125) om skatteavdrag från sjukpenning m.m., dels en kungörelse (1969:5) om skatteavdrag i vissa fall från artistersättning.

Vid utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren (arbetstagaren) utgör sådan inkomst av tjänst som i 3 § 2 mom. under 1 första och andra styckena avses (lön) skall den som utbetalar beloppet (arbetsgivaren) göra avdrag för betalning av preliminär A-skatt som arbetstagaren har att betala (skatteavdrag) om inte annat följer av bestämmelser i lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppborrdslagen (1953:272) m.m. Bestämmelser om skyldighet att göra avdrag i vissa fall när det utbetalade beloppet inte utgör sådan lön finns i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar (39 § 1 mom. första stycket UBL).

En arbetstagare, som skall vidkännas avdrag för preliminär A-skatt, skall överlämna sin A-skattsedel till arbetsgivaren omedelbart efter det han mottagit den. Annan arbetstagare skall snarast för arbetsgivaren uppvisa sin B-skattsedel (40 § 1 mom. första stycket UBL).

Fullgör inte en arbetstagare sin skyldighet i nu nämnt hänseende skall arbetsgivaren göra förhöjt skatteavdrag från lönen (40 § 1 mom. andra stycket UBL).

Om en arbetsgivare utan skäl原因 underlåter att göra avdrag för preliminär skatt är han ansvarig förskatt som skatteavdraget skulle ha avsett

till belopp som svarar mot vad han har underlåtit att avdraga (75 § första stycket UBL).

Prop. 1986/87:16

Taxeringslagen (1956:623)

Begreppen arbetsgivare och arbetstagare definieras inte heller i TL. Trots detta används begreppet arbetsgivare bl.a. i 37 § 2 mom. och 4 mom. TL.

Lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar

Enligt 4 § lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar gäller lagen i fråga om uppdragsersättning som utgör skattepliktig tjänst enligt 10 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt, ML, och avser arbete inom vissa särskilt angivna områden. Lagens bestämmelser om avdrags- och uppgiftsskyldighet är dock enligt 2 § inte tillämpliga om uppdragsgivaren är att anse som huvudarbetsgivare enligt UBL.

I lagen används inte begreppen arbetstagare och arbetsgivare utan uppdragstagare och uppdragsgivare.

Skillnader beträffande arbetsgivare/arbetstagarebegreppen

I fråga om beskattningsområdet gäller att arbetsgivarens skyldighet att göra avdrag för preliminär A-skatt anknyter till KL:s regler om de olika inkomstslagen, främst inkomst av rörelse och tjänst enligt 27 och 31 §§, och till UBL:s regler om A- och B-skatt resp. skatteavdrag. Sålunda skall preliminär A-skatt erläggas endast för sådan inkomst av tjänst som hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Skatteavdrag skall alltså göras endast av s.k. huvudarbetsgivare. Enligt UBL:s regler ifrågakommer inte skatteavdrag på biinkomst. I de fall utbetalningen sker till anställd eller uppdragstagare med B-skatt görs inte skatteavdrag. Den som betalar ersättningen har här endast att iaktta myndighetens beslut om B-skatt.

Inom socialförsäkringen gäller att arbetsgivaravgifter i regel skall erläggas av arbetsgivaren i det fall minst 1 000 kr. utgivits under ett år till en arbetstagare/uppdragstagare för arbete. Härvid fästs i princip inte någon avgörande vikt vid förekomst av B-skattsedel eller mervärdeskattregistrering. Vid bedömning av det enskilda fallet skall man ta hänsyn till samtliga i samband med arbetsavtalet förekommande omständigheter. Som sagts tidigare förekommer dock i viss utsträckning en schabloniserad bedömning. Den som betalar ersättningen får beträffande socialavgifterna själv bedöma om arbetsgivaravgifter eller egenavgifter skall erläggas.

Den som betalar ersättning för arbete, arbetsgivaren, är alltså skyldig att erlägga arbetsgivaravgifter i ett stort antal fall där han inte skall göra skatteavdrag. Detta gäller t.ex. då utbetalaren inte är huvudarbetsgivare eller om ersättning betalats ut till någon som har B-skattsedel. Att mottagaren är mervärdeskattregistrerad och inlevererar sådan skatt hindrar inte heller att han kan anses vara arbetstagare i socialförsäkringens mening.

Sammanfattning av socialavgiftsutredningens förslag Företagarregistrering – klarare regler för socialavgifter (Ds S 1985:1)

Bakgrund

Ett samordnat system för uppbörd av preliminär A-skatt och arbetsgivaravgifter till socialförsäkringen gäller fr.o.m. den 1 januari 1985. Samordningen av preliminär skatt och arbetsgivaravgifter gäller i huvudsak formerna för arbetsgivarnas redovisning till myndigheterna och handläggningen inom myndigheterna. Ändring har således inte skett i fråga om vilka företag eller enskilda som skall betala arbetsgivaravgifter till socialförsäkringen och vilka som skall göra avdrag för preliminär A-skatt resp. vilka som skall betala egenavgifter och preliminär B-skatt. Reglerna i nämnda hänseenden inom socialförsäkringen och den preliminära beskattningen överensstämmer i stor utsträckning men rymmer också betydande skillnader.

I det stora flertalet fall, dvs. sedvanliga anställnings- och uppdragsförhållanden, föranleder den nuvarande ordningen för uttag av arbetsgivaravgifter inte någon tvekan om avgiftsskyldigheten. Det finns emellertid en lång rad gränsfall där nämnda skyldighet inte framstår lika klar. Det är till dessa fall som invändningarna mot nuvarande system i huvudsak hänförs. Kritiken har framförts från skilda utgångspunkter.

En anledning till kritiken har varit den bristande samordningen mellan skyldigheten att göra avdrag för preliminär A-skatt och betala arbetsgivaravgifter för utgiven ersättning för arbete. En annan utgångspunkt för kritiken mot gällande ordning har varit att reglerna för vem som skall betala arbetsgivaravgifter föranleder en stor mängd situationer där företag och enskilda personer på mer eller mindre goda grunder utgått ifrån att de inte varit skyldiga att göra avdrag för preliminär A-skatt eller att betala arbetsgivaravgifter för utgiven ersättning. Reglerna om arbetsgivaravgifter har lett till särskilda problem ifråga om utländska arbetsgivare. När sedan ansvar i dessa hänseenden görs gällande genom myndighetsåtgärder, ofta långt efter det ersättningen betalats ut, kan de ekonomiska konsekvenserna bli förödande för de enskilda.

Utredningen har inriktat sitt arbete på en reform av begränsad omfattning. Utgångspunkten har varit att man genom relativt små ändringar i de materiella reglerna kan komma till rätta med de mer allvarliga problemen. En strävan har varit att de grupper för vilka arbetsgivaravgifter betalas resp. som betalar egenavgift skall vara oförändrade. Utredningen har sökt åstadkomma bättre samordning mellan skyldighet att göra avdrag för preliminär skatt och att betala arbetsgivaravgifter. I samband därmed har eftersträvat enklare och klarare regler för avgiftsskyldigheten och ökad möjlighet att förutse vem som kommer att påföras avgift.

Mot bakgrund av det nu anförda har utredningen undersökt möjligheterna att knyta an skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter till något för-

hållande som lätt kan konstateras av de berörda parterna, dvs. den som vill ha ett arbete utfört och den som skall utföra arbetet. Detta förhållande bör också kunna konstateras av parterna redan då avtalet mellan dem ingås. Det har varit naturligt att knyta an avgiftsskyldigheten till en registrering av det slag som förekommer i samband med utfärdande av B-skattsedel och mervärdebeskattningen. Förslaget bygger på att man låter den befintliga registreringen inom skattesystemet ligga till grund för rättsverkningar i fråga om skyldigheten att betala egenavgifter. Härtill kommer kompletterande regler för att få smidighet och anpassning till förhållandena i det enskilda fallet. Reglerna gäller främst fysiska personer som åtar sig arbete och själva utför detta.

Det föreslagna systemet

En fysisk person som är registrerad för betalning av preliminär B-skatt och redovisning av mervärdeskatt skall i det centrala skatterregistret automatiskt få en särskild s.k. företagaregistrering. Sådan registrering kan också ske efter ansökan. Förutsättningen är att sökanden har B-skattsedel och kan antas komma att förvärva en inte obetydlig inkomst av rörelse. Registrering efter ansökan sker efter beslut av den lokala skattemyndigheten. Den som blir företagaregistrerad får ett bevis om detta genom att uppgift om registreringen anges på det skattekort som är fogat vid hans B-skattsedel. Den lokala skattemyndighetens beslut angående registrering får överklagas till länsstyrelsen vars beslut får överklagas hos länsrätten som sista instans.

Registreringsförfarandet är inte tvingande. Den som är registrerad - det må vara automatiskt eller efter ansökan - blir avregistrerad om han begär det. Reglerna om företagaregistrering föreslås intagna i en särskild lag.

Företagaregistreringen är inte resultatet av någon samkörning av olika personregister. Den innebär i stället att man utnyttjar befintliga uppgifter om B-skatt och mervärdeskatteregistrering i de centrala och regionala skatteregistren. Dessa uppgifter är offentliga.

I fråga om verkningarna av företagaregistreringen gäller att skatteavdrag aldrig kan komma i fråga för den som är registrerad. Detta följer redan av att den registrerade alltid har B-skattsedel. Vidare följer som huvudregel att arbetsgivaravgifter inte skall betalas för en ersättning som utges till den som är registrerad. Regler av denna innebörd har tagits in i socialavgiftslagen och lagen om allmän försäkring. För att en registrering skall få den angivna effekten i fråga om avgiftsskyldigheten krävs att den föreligger när parterna träffar överenskommelse om arbetets utförande.

Systemet innebär sålunda att den som uppdrar ett arbete åt en registrerad fysisk person inte behöver riskera att i efterhand bli ålagd betalningsskyldighet för källskatt eller arbetsgivaravgifter. Den registrerade blir vidare skyldig att redovisa ersättningen som underlag för beräkning av egenavgifter. Den registrerade blir sålunda genom själva registreringen skyldig att betala egenavgifter och detta oberoende av om han i det särskilda fallet har utfört arbetet som arbetstagare eller i egenskap av rörelseidkare.

Från denna huvudregel finns möjlighet att göra undantag för att systemet skall bli smidigt och kunna anpassas till vad som kan vara lämpligt i det sär-

skilda fallet. Ett sådant fall är då parterna kommer överens om att arbetsgivaravgifter skall betalas för en ersättning som annars skulle ha föranlett egenavgifter, dvs. då s.k. likställighetsavtal föreligger. Denna överenskommelse skall beaktas i fråga om avgiftsskyldigheten.

Möjligheterna till undantag gäller vidare de fall då en företagaregistrerad person driver exempelvis en handelsrörelse och avser att vid sidan av denna ta en fast anställning. Det kan då av olika skäl vara önskvärt att arbetsgivaren får iaktta samma skyldigheter mot den registrerade som mot sina övriga anställda. Om den registrerade inte har något egentligt behov av sin registrering som företagare, kan hon eller han begära avregistrering. Arbetsgivaren blir då skyldig att betala arbetsgivaravgifter. Om arbetsgivaren och den registrerade inte är ense om var avgiftsskyldigheten bör ligga, kan var och en påkalla beslut av lokal skattemyndighet om att arbetsgivaravgifter skall betalas för ersättningen (lönen). Enligt utredningens förslag får därför lokal skattemyndighet, om särskilda skäl föreligger, besluta att tjänsteinkomsten skall utgöra underlag för beräkning av arbetsgivaravgifter. Ett sådant beslut skall iakttas av arbetsgivaren i fråga om lön som endast avser tid efter den dag då han fick del av beslutet.

Den föreslagna ordningen skapar klarhet om avgiftsskyldigheten i de fall arbete uppdras åt en fysisk person som är företagaregistrerad. I de fall företagaregistrering saknas kan osäkerhet om avgiftsskyldigheten fortfarande uppkomma. En möjlighet till förhandsbesked införs därför. Lokal skattemyndighet skall på gemensam framställning av parterna meddela förhandsbesked huruvida ersättningen för arbetet skall föranleda arbetsgivaravgifter eller egenavgifter. Myndighetens beslut får överklagas hos länsrätten som är sista instans.

Enligt utredningens förslag öppnas också möjlighet att efterge arbetsgivaravgifter i vissa fall. Har den som uppdragit ett arbete haft verkligt bärande skäl för att uppfatta den som åtagit sig och utfört arbetet som företagaregistrerad vid ingåendet av arbetsuppdraget, trots att någon sådan registrering inte förelagat, får arbetsgivaravgifterna sålunda helt efterges. Möjlighet till eftergift finns också när det gäller de s.k. mellanmansfallen. Här avses situationer då någon uppdrar ett arbete åt en juridisk person eller en företagaregistrerad fysisk person som inte själv utför arbetet. I dessa fall kan betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter och källskatter föreligga för den som uppdragit arbetet om de personer som faktiskt utfört detta skall anses ha varit anställda hos denne. Arbetsgivaravgifter får i sådana fall efterges om uppdragsgivaren varken insett eller skäligen bort inse att arbetet utfördes under sådana förhållanden och på sådana villkor att han var att anse som arbetsgivare för den eller dem som utförde arbetet. När förutsättningar för eftergift av arbetsgivaravgifter föreligger skall den som uppdragit arbetet inte heller göras ansvarig på grund av underlåtenhet att göra skatteavdrag.

Möjligheterna för arbetsgivare att få betalningsansånd vidgas. Om en arbetsgivare överklagar ett beslut genom vilket han ålagts ansvar för arbetsgivaravgifter, kan länsstyrelsen f.n. medge ansånd med betalningen helt eller delvis om synnerliga skäl föreligger. En motsvarande ansåndregel föreslås nu i fråga om arbetsgivaravgifter på grund av att han inte gjort föreskrivet skatteavdrag.

Särskilda problem i fråga om arbetsgivaravgifterna föreligger när ett arbete utförs i Sverige av en här bosatt arbetstagare åt en utländsk arbetsgivare utan fast driftställe här i landet. Parterna får en vidgad möjlighet att avtala om avgiftsskyldigheten. De kan träffa avtal om att egenavgifter skall betalas för ersättningen.

Prop. 1986/87:16

Utdrag ur remissammanställning över Socialavgiftsutredningens betänkande (Ds S 1985:1) Företagarregistrering – klarare regler för socialavgifter.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av riksförsäkringsverket (RFV), datainspektionen, kammarrätten i Stockholm, statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), riksskatteverket (RSV), statistiska centralbyrån (SCB), försäkringsöverdomstolen (FÖD), länsrätten i Stockholms län, försäkringsrätten för Mellansverige (FRM), länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Malmöhus, Göteborgs och Bohus och Västerbottens län, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Centralorganisationen SACO/SR, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Svenska arbetsgivareförbundet (SAF) SHIO-Familjeföretagen, Sveriges industriförbund, Kooperativa Förbundet (KF), Sveriges Köpmannaförbund, Företagareförbundet, Försäkringskassaförbundet (FKF), Svenska Handelskammareförbundet, Svenska åkeriförbundet, Schaktentreprenörernas riksförbund/Schaktentreprenörernas arbetsgivareförbund, Målaremästarnas riksförening, Sveriges Handelsagenters förbund och Direktförsäljningsföretagens Förening. Franchiseutredningen (Ju 1984:08) har avstått från att yttra sig.

Dessutom har yttranden inkommit från Företagens Uppgiftslämnardelegation, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS) och Svenska Franchiseföreningen. SAF och Sveriges industriförbund har avgivit ett gemensamt yttrande. Länsstyrelserna har bifogat yttranden som de har hämtat från några lokala skattemyndigheter. FKF har bifogat yttranden från några allmänna försäkringskassor.

1 Allmänt

Socialavgiftsutredningens betänkande Företagarregistrering - klarare regler för socialavgifter har fått ett i huvudsak positivt mottagande av remissinstanserna. De allra flesta instämmer i grundtankarna i förslaget, nämligen att skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter bör anknytas till något förhållande som lätt kan konstateras av parterna redan då avtalet mellan dem ingås. Många remissinstanser ser utredningsförslaget som ett steg i rätt riktning men efterlyser en mer genomgripande översyn av reglerna på skatte- och avgiftsområdet. Flera av de tillstyrkande remissinstanserna har dock invändningar mot delar av utredningens förslag. Dessa invändningar avser framför allt utredningens förslag om grunderna för företagarregistrering. Remissinstanserna har i stort sett enhälligt tillstyrkt utredningens förslag i vad det gäller förutsättningarna för en automatisk företagarregistrering. Utredningens förslag att möjligheterna till företagarregistrering i övrigt skall begränsas har däremot rönt kritik från åtskilliga remissinstanser. En sådan ordning bedöms

som alldeles för snäv. Mot utredningens förslag har också inväntats att svårigheterna att med ledning av nuvarande bestämmelser avgöra om skyldighet att göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter föreligger eller inte kommer att kvarstå i en inte obetydlig utsträckning. Det har därvid pekats på att nu gällande regler för dessa åligganden alltjämt blir tillämpliga i de fall då uppdraget ges till en icke företagarregistrerad och att möjligheterna till en registrering är alltför begränsade i utredningsförslaget.

Statskontoret, FRM, länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, SACO/SR, Schaktentreprenörernas Riksförbund, Svenska Åkeriförbundet och Svenska franchiseföreningen tillstyrker.

RFV anser att ett genomförande av förslagen om företagarregistrering, förhandsbesked och eftergift av arbetsgivaravgifter medför klarare regler för fastställande av arbetsgivaransvar och ökar rättssäkerheten.

RSV ställer sig positivt till förslaget om företagarregistrering för fysiska personer. *SHIO-Familjeföretagen* är positiv till huvudpunkterna i förslaget.

FÖD anser att förslagen om företagarregistrering och förhandsbesked är steg i rätt riktning. *SAF* och *Sveriges Industriförbund* anser att förslaget ökar möjligheterna att i förväg bedöma var avgiftsskyldigheten skall ligga och anser därför att förslaget är ett steg i rätt riktning. *Länsrätten i Stockholms län* uttrycker sig på liknande sätt och tillstyrker med några få invändningar.

Länsstyrelsen i Stockholms län ser mycket positivt på att ett förslag som syftar till ökad klarhet i avgiftsfrågor har lagts fram.

Länsstyrelsen i Uppsala län är positiv till förslaget om företagarregistrering.

Länsstyrelserna i Malmöhus och Västerbottens län tillstyrker i princip. *TCO* instämmer i stort i utredningsförslaget men anser att förslaget innebär en försämring för vissa kategorier av anställda. *FKF* tillstyrker förslaget om företagarregistrering men menar att generella undantag från registreringen inte bör finnas.

KF anser att förslaget är långtifrån heltäckande.

Kammarrätten i Stockholm anser att utredningen inte har tagit upp själva grundproblemet utan – i linje med direktiven – nöjt sig med att skapa en "trolleriformel" som dock avser endast fysiska personer. Kammarrätten anser att ytterligare utredning behövs med inriktning på att få en mer heltäckande och i övrigt ändamålsenlig ordning till stånd. I första hand bör frågan om en definition av arbetstagar/arbetsgivarbegreppen ägnas uppmärksamhet. Kammarrätten förordar dock att förslaget godtas som ett provisorium i avbidan på en bättre lösning. *LRF* ser förslaget som en tillfällig nödlösning. *Svenska Handelskammarförbundet* anser att vissa delar av förslaget kan genomföras i avvaktan på en mer genomgripande reformering. *Företagens Uppgiftslämnardelegation* anser att förslaget måste arbetas om på väsentliga punkter. *KLYS* förordar ytterligare utredning och att man i avvaktan på att en sådan avslutas inför möjlighet till förhandsbesked och eftergift i vissa fall.

Sveriges Köpmannaförbund och Målaremästarnas Riksförening avstyrker.

Kammarrätten i Stockholm anser att man kommer en bit på väg när det gäller att förenkla systemet, om juridiska personer – i vart fall aktiebolag och ekonomiska föreningar – likställs med företagarregistrerade fysiska personer. Skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter för dem som utfört arbetet kommer då alltid att åvila den juridiska personen. *RRV* anser att den föreslagna reformen kan komma att påverka konkurrenssituationen mellan företagarregistrerade och icke-företagarregistrerade. Företagarregistreringen kan sålunda bli ett aktivt konkurrensmedel.

RSV menar att behovet av en företagarregistrering är störst för småföretagare som saknar mer iögonenfallande kännetecken på rörelse, som egna anställda, egen verksamhetslokal o.dyl. Om en kraftig höjning genomförs av beloppsgränsen för redovisningsskyldighet till mervärdeskatt, kommer många av dessa småföretagare inte att nå upp till den gränsen och blir aldrig automatiskt registrerade. Om dessutom möjligheten till registrering efter ansökan görs beroende av en relativt högt satt, fixerad inkomstgräns, undantas stora grupper av dem som vore bäst betjänta av en registrering som klarlägger deras status.

Länsrätten i Stockholms län anser att reglerna för tilldelande av B-skattesedel kommer att få ökad betydelse genom den rättsverkan en sådan skattesedel får beträffande socialavgifter och ansvarigheten för källskatt.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att för att uppfylla kravet på att allmänheten enkelt och säkert skall kunna förutse om avgiftsskyldighet föreligger krävs att möjligheten till företagarregistrering utvidgas till att även omfatta juridiska personer. Frånvaron av registrering av juridiska personer kan också innebära en sned konkurrenssituation till förmån för fysiska personer.

Länsstyrelsen i Uppsala län anför att det inte torde vara ovanligt att många som driver rörelse har A-skatt på grund av hög tjänsteinkomst. Detta gäller ofta personer som just bygger upp en rörelse. Sådana rörelser kan ha relativt sett stor omsättning även om vinsten inte blir så hög.

Länsstyrelsens i Malmöhus län huvudinvändning mot förslaget gäller inte metodvalet utan den begränsning i uppdragsgivares skyldighet att innehålla ersättningsbelopp endast för ej registrerade uppdragstagare. Länsstyrelsen konstaterar att det framlagda förslaget inte innebär någon förstärkning av skattemyndigheternas möjlighet att beivra ekonomisk brottslighet. I stället anses förslaget ha inriktats på att undanröja det allmännas möjlighet att i efterhand och på grundval av faktiska förhållanden rikta betalningsanspråk mot uppdragsgivande företag.

SACO/SR anser att utredningens förslag inte är någon slutlig lösning. Bl.a. kvarstår problem med delägare i aktiebolag och handelsbolag.

LRF anser att den föreslagna företagarregistreringen minskar gränsdragningsproblemen men i de svåra skymningszonerna sprider den inget ljus. Detta visar att det är väsentligt och angeläget att snarast se över hela regelkomplexet. *LRF* anser att även jordbruk skall omfattas av möjligheterna att ansöka om registrering. Ytterligare en grupp som borde omfattas är de som är registrerade för mervärdeskatt men inte har B-skattesedel.

SAF och Sveriges Industriförbund anser att genom att innehav av B-skattensedel uppställs som nödvändig förutsättning för företagareregistrering utsluts nystartad rörelseverksamhet som bedrivs som bisyssla vid sidan om en anställning. Även en sådan rörelseidkare som är på väg att etablera sig som företagare, men saknar B-skattensedel, kan i många fall sägas ha ett berättigat anspråk på att få uppträda som "fullvärdig" företagare med därav följande förpliktelser på avgiftsområdet. *SAF och Sveriges Industriförbund* anser att den som är registrerad för mervärdeskatt, men har A-skattensedel, borde efter ansökan kunna få en företagareregistrering.

SHIO-Familjeföretagen anser att förslaget kan få en konkurrenshämmande effekt, framför allt vid nyetablering då det är angeläget för de flesta att bli företagareregistrerade. *SHIO-Familjeföretagen* konstaterar också att konsekvenserna vid anlitage av bolag inte har blivit fullständigt utredda.

KF anser att om ett system med företagareregistrering införs bör det stå öppet för alla former av verksamhet. *KF* anser att även den som på grund av anställning har A-skattensedel men samtidigt bedriver en verksamhet vid sidan om skall ges möjlighet att ansöka om företagareregistrering.

Sveriges Köpmannaförbund anför att en inte ovanlig form av nyetablering inom handeln är att ett företag etableras parallellt med att en anställning bibehålles under en övergångstid. Denna nystartade företagare har då A-skattensedel och hans nystartade företag skulle, enligt utredningsförslaget, inte berättiga till företagareregistrering. Enligt förbundets mening måste förslaget arbetas om i dessa avseenden.

Svenska Handelskammarförbundet framhåller att det är särskilt viktigt att slå vakt om nyföretagandet. Genom kravet på innehav av B-skattensedel kan det bli svårt för nya företagare att erhålla företagareregistrering, vilket i sin tur kan skapa etableringsproblem. Förbundet anser vidare att juridiska personer bör likställas med företagareregistrerade fysiska personer i socialavgiftshänseende. Ett annat problem som inte finner sin lösning genom företagareregistrering är de s.k. mellanmansfallen. Förbundet anser att en bestämmelse bör införas om att juridiska och företagareregistrerade fysiska personer alltid skall anses som arbetsgivare för den eller de som utför arbetet.

Målaremästarnas Riksförening anser, om lagstiftning genomförs, att det är nödvändigt att medge registrering inte endast av fysiska personer utan också av aktiebolag.

Sveriges Handelsagenters Förbund framför den åsikten att det möjligen är större våld än nöden kräver att låta registreringen omfatta också juridiska personer. I stället borde övervägas att föreskriva att betalning till en juridisk person alltid befriar utbetalaren från skyldighet att erlagga mottagarens skatter och avgifter.

Företagens Uppgiftslämnardelegation pekar på att förslagets konsekvenser ställer höga krav på hur rätten till B-skattensedel är formulerad. Enligt delegationen blir en B-skattensedel närmast att betrakta som ett tillstånd att bedriva självständig rörelse, ett slags näringstillstånd.

KLYS anser att företagareregistrering kan innebära en snedvridning av konkurrensförhållandena på så sätt att det kan komma att bli svårare för icke-registrerade att bli anlidade.

3 Förhandsbesked

Prop. 1986/87:16

RFV påpekar att verket tidigare i ett flertal remissvar föreslagit införandet av förhandsbesked.

Kammarrätten i Stockholm anser att det är en fördel att förhandsbesked skall kunna inhämtas. Tillräckliga skäl föreligger dock inte, enligt kammarrätten, för att en gemensam ansökan skall krävas även om en sådan med hänsyn till snabbhetsaspekten ofta torde vara att föredra.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller att förslaget om förhandsbesked är ett bra och sedan länge efterfrågat förslag. Länsstyrelsen påpekar att det saknas en uttrycklig bestämmelse i lagförslaget huruvida förhandsbeskedet är bindande.

Länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län anser att förslaget om förhandsbesked är motiverat. Länsstyrelsen i Malmöhus län påpekar att enkla och klara regler bör eftersträvas så att inte de lokala skattemyndigheterna får för stor arbetsbörda med lång handläggningstid som följd.

SACO/SR anser också att utredningen tillgodosett ett gammalt och angeläget önskemål genom förslaget om förhandsbesked, vilket innebär en väsentlig höjning av rättssäkerheten för den enskilde.

LRF anser att det i och för sig är positivt med en möjlighet att få förhandsbesked men utgår ifrån att det kommer att ta viss tid att avgöra ansökningar om förhandsbesked. Båda parterna är inte heller alltid från början medvetna om att problem kan uppkomma. *LRF* anser att ansökan borde kunna inges även efter det att avtal träffats om arbetets utförande. Vidare borde var och en av parterna självständigt kunna begära förhandsbesked. *SAF och Sveriges Industriförbund* framför liknande åsikter.

Svenska Handelskammarförbundet tillstyrker förslaget om förhandsbesked men framhåller att det är nödvändigt att besked kan erhållas snabbt, helst senast en vecka efter ansökans ingivande.

4 Eftergift av arbetsgivaravgifter

Kammarrätten i Stockholm anför bl.a. följande. Kammarrätten hyser starka betänkligheter mot att ett "eftergiftsinstitut" införs isolerat på detta område och framhåller vidare.

"Utredningens förslag att arbetsgivaravgifter i vissa fall skall kunna helt efterges innebär en större nyhet än vad utredningen låter framkomma. Motsvarande möjlighet för beskattningsmyndighet och överinstanserna att medge eftergift förekommer på andra håll inom skatte- och avgiftslagstiftningens område egentligen endast när det gäller sanktionsavgifter o.d. I ordinära sammanhang kan i övrigt befrielse endast medges av sociala och liknande skäl, t.ex. dödsbefrielse för slutlig skatt, befrielse från vägtrafikskatt för den som är höggradigt invalidiserad samt eftergift av arvsskatt, när den som har fått ett arv e.d. avlider inom viss kortare tid efter förvärvet. Möjlighet till befrielse från inkomst- eller förmögenhetsskatt förekommer endast i syfte att undvika dubbelbeskattning. Beträffande indirekta skatter ges möjlighet till befrielse när det föreligger synnerliga skäl. I dessa fall är det emellertid endast regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer som får medge befrielse."

Materiellt skulle bestämmelserna i och för sig säkerligen fylla en angelägen funktion genom att de ger en möjlighet att rätta till de värsta olägenheterna av en oformlig lagstiftning. Detta är emellertid inte något som är specifikt för lagstiftningen om socialavgifter utan gäller också övrig lagstiftning inom skatte- och avgiftsområdet. Det finns alltså enligt kammarrättens mening goda skäl att införa bestämmelser av sådant slag – en slags ”omvänd generalklausul”. Detta gäller särskilt som det på det närliggande området upp- börd gäller att en arbetsgivare inte blir ansvarig för arbetstagarens skatt, om han har haft skäligen anledning att underlåta att göra avdrag för preliminär eller kvarstående skatt. Det måste emellertid sättas i fråga om en sådan ordning bör införas i förevarande förhållandevis begränsade sammanhang. Naturligare synes vara att det sker i samband med en översyn av skatte- och avgiftslagstiftningen i stort. Härvid bör övervägas om den även bör gälla inkomstskatter m.m. I sammanhanget bör ytterligare beaktas att, om en säkerhetsventil av detta slag öppnas, den säkert kommer att åberopas i stor utsträckning och således förorsaka en mängd nya besvärshandlingar.

Förslaget om eftergift har vidare motiverats av de olägenheter som kan uppstå dels när juridiska personer anlitas liksom i fråga om medhjälpfallen, dels i vissa fall då den som har anlåtats har åberopat ett ogiltigt eller förfalskat skattekort. Om avgiftsskyldigheten åläggs juridisk person och, såvitt gäller medhjälpare, företagarregistrerad fysisk person, åt vilken arbetet har uppdragits, torde behovet av eftergift inte längre kvarstå i de fallen. Om vidare en skriftlig bekräftelse om registrering utan svårighet kan inhämtas från lokala skattemyndigheten minskar behovet av en säkerhetsventil även med avseende på fallen med ogiltiga skattekort. Ett sätt att undanröja de olägenheter, som kan uppstå för enskilda personer på grund av okunnighet om omfattningen av arbetsgivarbegreppet, är att avsevärt höja det belopp (1 000 kr.) under vilket ersättning inte skall ingå i underlaget för beräkning av arbetsgivaravgifter, gärna till 10 000 kr.

RSV antar att det kan uppkomma svåra bevisfrågor angående vad en arbetsgivare skäligen bort inse och menar att det föreligger en risk för missbruk av eftergiftsreglerna. Tillämpningen bör, enligt verkets mening, ske med stor restriktion.

Länsstyrelserna i Stockholms samt Göteborgs och Bohus län anser att det kan vara rimligt att i vissa fall låta bli att fastställa avgifter. För detta bör inte beteckningen eftergift användas utan den lokala skattemyndigheten borde ges möjlighet att underlåta att fastställa den aktuella arbetsgivaravgiften till betalning. Länsstyrelsen i Stockholms län påpekar att det är av stor vikt att ärenden av denna karaktär handläggs likformigt och förutsätter att RSV ger konkreta och precisa direktiv. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län påpekar att det sagda också gäller den föreslagna anvisningen till 75 § upp- bördslagen.

Länsstyrelsen i Malmöhus län anser att utredningens förslag om eftergift inte bör genomföras eftersom det kan få förödande konsekvenser för revisio- ner av företag med grå arbetskraft.

SACO/SR anser att förslaget om eftergift är angeläget men anser att utvid- gade möjligheter till eftergift, ackord, avskrivning e.dyl. måste övervägas.

LRF anser att förslaget om eftergift är ett välkommet steg i rätt riktning.

SAF och Sveriges Industriförbund anser att förslaget om eftergift fyller ett uppenbart behov. *Svenska Handelskammarförbundet* framför liknande synpunkter.

SHIO-Familjeföretagen anser att en eftergiftsregel kan godtas i avvaktan på en mer genomgripande reform och anser det angeläget att tillämpningen av eftergiftsreglerna blir generös.

KF anser att behovet av såväl förhandsbesked som eftergift skulle bortfalla om företagarregistreringen tog sikte på den verksamhet som bedrivs samt kunde avse både fysiska och juridiska personer.

5 Särskilda bestämmelser för arbetstagare som har en utländsk arbetsgivare

Kammarrätten i Stockholm finner det principiellt tveksamt med den särreglering som föreslagits. Med hänsyn till de praktiska problem som f.n. uppstår vid uttagande av arbetsgivaravgifter från utländska arbetsgivare vill kammarrätten inte motsätta sig den föreslagna regeln. Kammarrätten har påtalat de olägenheter som uppstår för enskilda om inkomst av tjänst belastas med egenavgifter.

Länsstyrelsen i Stockholms län ser positivt på den föreslagna regeln men anför att denna är ett avsteg från strävandena att alla arbetstagare skall ha samma villkor oavsett vem som är arbetsgivare. Länsstyrelsen tror att möjligheten till avtal torde komma att ses som positiv även av de aktuella arbetstagarna. Vidare anför länsstyrelsen:

”Svensk lagstiftning och praxis i framför allt arbetstagarfrågor är svårförståelig för utländska arbetsgivare och har i många fall lett till att i deras tycke orimliga avgiftskrav riktats mot dem i efterhand. Detta har fått konsekvensen att vissa arbetsgivare fortsättningsvis undvikit att anlita svensk arbetskraft. Redan i dag förekommer avtal i praktiken om än inte formellt. Arbetstagare i Sverige betalar i dessa fall själva avgifterna enligt den räkning som ställts till den utländske arbetsgivaren.”

Sveriges Handelsagenters Förbund anser att den föreslagna bestämmelsen är en praktisk, enkel och i alla avseenden tilltalande lösning.

RFV anser att förslaget innebär ett avsteg från grundtanken i ATP-systemet, nämligen den att socialförsäkringsavgifterna skall bäras av den ekonomiskt starkare parten och att avgiftsskyldigheten således inte skall kunna övervältras på en arbetstagare. Enligt verket är förslaget avseende avtal om egenavgift inte heller förenligt med tillämpningen av den nordiska konventionen utan medför problem i fall där den som utför arbetet är bosatt i ett annat nordiskt land. Verket ställer sig tveksamt till förslaget.

FÖD är också tveksam till förslaget och anför att det är avsett att tillmötesgå kritik från utlandet där man bl.a. reagerat mot att handelsagenter enligt svensk rätt bedöms som arbetstagare. Enligt domstolen finns uppenbarligen här en risk för att en stark arbetsgivarpart kan framtvinga för arbetstagaren ogynnsamma villkor. Domstolen har också svårt att förstå varför man skall införa en undantagsregel som tar sikte just på handelsagenter knutna till en utländsk arbetsgivare. En svensk arbetsgivare föreslås inte på motsva-

rande sätt kunna avtala bort sin avgiftsskyldighet. Domstolen har också påtalat de negativa effekter som uppstår för den enskilde som har inkomst av tjänst och skall betala egenavgifter.

TCO delar inte utredningens uppfattning när det gäller avgiftsskyldigheten för arbetstagare som utför arbete i Sverige men är anställda hos utländsk juridisk eller fysisk person. Enligt *TCO* bör denna kategori ha samma ställning som övriga anställda i Sverige. Det uppmärksammade problemet med handelsagenter skulle kunna lösas genom att dessa erhöi företagarregistrering. Vanligen driver väl dessa redan i dag sin verksamhet i bolagsform, varför de inte bör vara något större problem ur avgiftssynpunkt. Beträffande handelsrepresentanter (dvs. säljare), servicetekniker och andra som enligt svensk rättspraxis otvivelaktigt är att anse som arbetstagare finns ingen anledning att övervältra det ekonomiska ansvaret för socialavgifterna på arbetstagaren. De bör ha samma skydd som övriga arbetstagare. I varje fall i dagens arbetsmarknadsläge kan det vara svårt för den enskilde att motsätta sig ett avtal om att han själv skall stå för alla socialavgifter samtidigt som det kan vara praktiskt taget omöjligt för honom att få igenom en lön som ligger ungefär 30 procent över den svenska genomsnittsinkomsten för hans yrke.

SAF och *Sveriges Industriförbund* anser det angeläget att tillämpningsfrågorna när det gäller den nordiska konventionen om social trygghet får en sådan lösning att avtalsmöjligheten kan bli tillämplig även i rent nordiska affärsförhållanden.

En del remissinstanser, t.ex. *länsrätten i Stockholms län*, *SACO/SR*, *SHO-Familjeföretagen* och *Direktförsäljningsföretagens förening*, har i allmänna ordalag funnit det otillfredsställande med de negativa effekter som blir en konsekvens av utredningsförslaget i de avseenden som innebär egenavgifter i inkomstslaget tjänst.

6 Ändringar i taxeringslagen

RSV ifrågasätter förslaget att när likställighetsavtal har träffats den som uppstår ersättningen skall ange detta i sin självdeklaration. Verket anser att kravet på information till myndigheterna tillgodoses med utredningens förslag om skyldighet att lämna kontrolluppgift på ersättning som omfattas av likställighetsavtal.

Länsstyrelsen i Malmöhus län föreslår att förslaget till ändring i 37 § bör i förtydligande syfte göras på så sätt att kompletteringen sätts in direkt under respektive punkt, d och k, i stället för endast under punkt k.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län finner det välbetänkt med förslagen om viss upplysningsskyldighet i självdeklarationen, men påpekar att en komplettering också bör göras i 37 § så att kontrolluppgift också skall lämnas till ledning vid beräkning av pensionsgrundande inkomst. *SACO/SR* framför liknande synpunkter.

7 Ändringar i uppbördslagen

Prop. 1986/87:16

Den *lokala skattemyndigheten i Sollentuna* anför, i underremiss till länsstyrelsen i Stockholms län, att den föreslagna ändringen av 75 § är synnerligen välkommen. Skattemyndigheten framför att nuvarande bestämmelser ofta innebär att olika lokala skattemyndigheter upprättar granskningsrapport och fastställelsebeslut. Det är inte heller ovanligt att i anledning av en sådan granskningsrapport skall fastställelsebeslut meddelas av ett avsevärt antal lokala skattemyndigheter utspridda över hela landet. Detta är mycket orationellt och administrativt tungrovt. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har liknande synpunkter* och framhåller att den föreslagna lagändringen i 75 § kommer att rationalisera arbetet med fastställelsebesluten.

Lagrådsremissens lagförslag

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

dels att 3, 50 och 51 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 22 a–d §§, samt närmast före 22 a och 22 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag meddelas av den länsstyrelse till vilken uppbördsdeklarationen skall lämnas, om inte annat följer av 32 §.

Den lokala skattemyndighetens beslut enligt denna lag meddelas av den lokala skattemyndighet hos vilken arbetsgivaren är registrerad för inbetalning och redovisning av arbetstagares skatt. Är arbetsgivaren inte registrerad, meddelas beslut av den lokala skattemyndigheten i det fögderi där arbetsgivaren är bosatt. Saknar en arbetsgivare, som är bosatt utomlands eller är utländsk juridisk person, fast driftställe här i riket, meddelas beslutet av den lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi.

I fråga om beslut enligt 22 a § skall anknytningen till arbetsgivaren enligt andra stycket i stället gälla uppdragsgivaren.

Förhandsbesked

22 a §

Den lokala skattemyndigheten får meddela förhandsbesked angående skyldigheten att betala socialavgifter efter gemensam skriftlig ansökan av dem som har träffat eller avser att träffa avtal, enligt vilket den ene (uppdragstagaren) mot ersättning skall utföra ett arbete åt den andre (uppdragsgivaren).

Sökandena skall lämna de uppgifter som behövs för att ett förhandsbesked skall kunna meddelas. Om den lokala skattemyndigheten finner att den inte har tillräcklig grund för att meddela ett förhandsbesked skall ansökningen avvisas.

22 b §

Ett förhandsbesked skall ange om uppdragsgivaren blir skyldig att betala arbetsgivaravgifter eller inte och vilka grunder för beräkning av socialavgifter som kommer att gälla för uppdragstagaren.

22 c §

Ett förhandsbesked som har vunnit laga kraft skall, om en av sökandena yrkar det och beskedet är tillämpligt, iakttas vid tillämpningen av bestämmelserna om arbetsgivaravgifter och egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter samt av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Förhandsbeskedet gäller ersättning som utges sedan beskedet har meddelats men inte senare än ett år därefter.

Eftergift av betalningsskyldighet

22 d§

Den skyldighet som en arbetsgivare har enligt denna lag att betala arbetsgivaravgifter som belöper på en av honom utgiven ersättning får helt efterges, om han

1. inte insåg att han var arbetsgivare för den som utförde det arbete för vilket han utgett ersättningen och

2. med hänsyn till föreliggande omständigheter måste anses ha saknat anledning räkna med att han var arbetsgivare.

Var den med vilken arbetsgivaren har avtalat om arbetets utförande registrerad till betalning av preliminär A-skatt får eftergift medges endast om särskilda skäl föreligger.

Om det visar sig att eftergift skulle kunna medges skall detta beaktas, även om det inte har yrkats.

Fråga om eftergift prövas av den lokala skattemyndigheten.

50 §

Den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten. Beslut enligt 5 §

Den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten. Beslut enligt 5 §

tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket överklagas dock genom besvär hos länsstyrelsen. Beslut enligt nämnda stycken får inte överklagas av det allmänna ombudet.

Sjömansskattekontorets beslut får överklagas genom besvär hos sjömansskattenämnden. Besvärshandlingen skall ha kommit in senast två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Den lokala skattemyndighetens eller sjömansskattekontorets beslut om revision eller beslut varigenom vite har förelagts får inte överklagas.

Om en besvärshandling före besvärstidens utgång har kommit in till en annan länsrätt eller länsstyrelse än den som har att pröva besvären, skall handlingen anses ha kommit in i rätt tid. Handlingen skall omedelbart över-sändas till den länsrätt eller länsstyrelse till vilken den rätteligen borde ha ingetts.

Beslut av den lokala skattemyndigheten eller sjömansskattekontoret, som får överklagas, skall på ansökan av arbetsgivaren omprövas av den lokala skattemyndigheten respektive sjömansskattekontoret. Ansökningshandlingen skall ha kommit in före besvärstidens utgång. Vad som har sagts nu gäller dock inte beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket. Ett beslut får inte omprövas om arbetsgivaren eller det allmänna ombudet har anfört besvär över det.

tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket överklagas dock genom besvär hos länsstyrelsen. Beslut enligt nämnda stycken eller 22 a § får inte överklagas av det allmänna ombudet.

Den lokala skattemyndighetens eller sjömansskattekontorets beslut om revision eller beslut varigenom vite har förelagts får inte överklagas. *Detsamma gäller den lokala skattemyndighetens beslut enligt 22 a § andra stycket.*

51 §

Beslut av den lokala skattemyndigheten eller sjömansskattekontoret, som får överklagas, skall på ansökan av arbetsgivaren eller, när fråga är om beslut enligt 22 a §, en av sökandena omprövas av den lokala skattemyndigheten respektive sjömansskattekontoret. Ansökningshandlingen skall ha kommit in före besvärstidens utgång. Vad som har sagts nu gäller dock inte beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket. Ett beslut får inte omprövas om arbetsgivaren eller det allmänna ombudet har anfört besvär över det. *I fråga om beslut som har meddelats enligt 22 a § gäller vad som sagts nu, om en av sökandena anfört besvär över beslutet.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Bestämmelserna i 22 d § gäller i fråga om arbetsgivaravgifter för ersättning som utgetts efter ikraftträdandet.

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ dels att 11 kap. 2 § och 20 kap. 2 § skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 kap. 2 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.

2 a §

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst skall ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person anses som inkomst av annat förvärsarbete, om ersättningen avser arbete som utförts inom riket samt arbetsgivaren och arbetstagaren är ense om att ersättningen skall hänföras till sådan inkomst.

11 kap.

2 §²

Med *inkomst av anställning* avses den lön i pengar eller naturaförmåner, i form av kost, bostad eller bil, som en försäkrad har fått såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst räknas dock inte från en och samme arbetsgivare utgiven lön som under ett år ej uppgått till 1 000 kronor. I fråga om arbete som har utförts utomlands bortses vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst från sådana lönetillägg som betingas av ökade levnadskostnader och andra särskilda förhållanden i sysselsättningslandet. Såsom inkomst av anställning anses även

a) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för försäkrads inkomst såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

b) föräldrapenning,

c) vårdbidrag enligt 9 kap. 4 §, i den mån bidraget inte är ersättning för merkostnader,

d) dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa,

e) kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd,

f) utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering i form av dagpenning,

g) timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349),

h) delpension enligt lagarna (1975:380) och (1979:84) om delpensionsförsäkring,

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1986:162.

i) dagpenning till värnpliktiga och vapenfria tjänstepliktiga under repetitionsutbildning, frivilliga som genomgår utbildning under krigsförbandsövning eller särskild övning inom värnpliktsutbildningen, läkare under försvarsmedicinsk tjänstgöring samt civilförsvarspliktiga,

j) utbildningsbidrag för doktorander,

k) timersättning vid grundutbildning för vuxna (grundvux) och vid grundläggande svenskundervisning för invandrare,

l) livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av sagda lag,

m) från Sveriges författarfond och konstnärsnämnden utgående bidrag som ej är att hänföra till inkomst av annat förvärsarbete enligt 3 §, i den mån regeringen så förordnar.

I fråga om ersättning i pengar eller naturaförmåner som sägs i första stycket för arbete som någon utfört för någon annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 2 § andra stycket.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tas till lön eller annan ersättning, som den försäkrade har fått från en arbetsgivare, som är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket eller tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svenska medborgare, om svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, en svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggsavgiften.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tas till lön eller annan ersättning, som den försäkrade har fått från en arbetsgivare, som är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket och överenskommelse inte träffats enligt 3 kap. 2 a § eller då han tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svenska medborgare, om svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, en svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggsavgiften.

Hänsyn skall ej heller tas till lön eller annan ersättning från främmande makts beskickning eller lönade konsulat här i riket eller från arbetsgivare, som tillhör sådan beskickning eller sådant konsulat och som inte är svensk medborgare. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svensk medborgare eller till den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i riket, om en utländsk beskickning här i riket enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggsavgiften.

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

20 kap.
2 §³

Vid tillämpningen av bestämmelserna i 11 kap. 6 a § om försäkrad, som vårdar barn, skall med barn som där sägs likställas fosterbarn.

³ Senaste lydelse 1985:87.

Med förälder skall vid tillämpning av bestämmelserna i 9 kap. 4 § och 11 kap. 6 a § likställas den, med vilken förälder är eller varit gift eller har eller har haft barn, om de stadigvarande sammanbor.

Med förälder skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 9 kap. 4 § likställas den som med socialnämndens tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

Enligt 2 § andra stycket lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m.m. skall ersättning som avses i nämnda lag i vissa fall anses som inkomst av annat förvärvsarbete vid tillämpning av denna lags bestämmelser om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst.

Enligt 2 § andra stycket lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m.m. skall ersättning som avses i nämnda lag i vissa fall anses som inkomst av annat förvärvsarbete vid tillämpning av denna lags bestämmelser om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst. *Vid tillämpning av sistnämnda bestämmelser gäller vidare vad som i 22 c § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare sägs om iakttagande av förhandsbesked.*

Att ersättning enligt 14 och 15 §§ lagen (1983:1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare är att betrakta som inkomst av anställning vid tillämpning av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst framgår av 17 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst för år 1986 eller tidigare år.

Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1981:691) om socialavgifter dels att 1 kap. 2 §, 2 kap. 2 §, 3 kap. 4 §, 4 kap. 8 § och 5 kap. 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 2 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Avgifterna skall betalas av arbetsgivare samt av den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och har inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 § eller 11 kap. 3 § nämnda lag.

Vid tillämpning av denna lag skall den som har utgett sådant bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) lagen om allmän försäkring anses som arbetsgivare.

Bestämmelser om betalning av avgifter vid vissa uppdrag finns i lagen (1983:850) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m.m.

Bestämmelser om betalning av arbetsgivaravgifter finns också i 18 § lagen (1983:1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare.

1 kap.
2 §¹

Föreslagen lydelse

Avgifterna skall betalas av arbetsgivare samt av den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och har inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 eller 2 a § eller 11 kap. 3 § nämnda lag.

Vid tillämpning av denna lag skall den som har utgett sådant bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) lagen om allmän försäkring anses som arbetsgivare. *Vid tillämpning av denna lag gäller vidare vad som i 22 c § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare sägs om iakttagande av förhandsbesked.*

2 kap.
2 §²

En arbetsgivare som sysselsätter sjömän skall på den ersättning som utgetts till sådana för varje år betala även *sjömanspensionsavgift* med 1,20 procent.

I fråga om sjömän skall sjukförsäkringsavgift och folkpensionsavgift beräknas efter de procentsatser som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, riksförsäkringsverket årligen fastställer. Procentsatserna skall utgöra den andel av de

I fråga om sjömän skall sjukförsäkringsavgift och folkpensionsavgift beräknas efter de procentsatser som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, riksförsäkringsverket årligen fastställer. Procentsatserna skall utgöra den andel av de

¹ Senaste lydelse 1983:1078.

² Senaste lydelse 1984:605.

i 1 § första stycket 1 och 2 angivna procentsatserna som svarar mot förhållandet mellan antalet svenska sjömän och hela antalet sjömän på svenska handelsfartyg i medeltal för den 31 oktober de tre år som närmast föregått det år då procentsatserna fastställs. Hänsyn skall därvid inte tas till fartyg med en brutto-dräktighet understigande 300. Procentsatserna beräknas med två decimaler.

Med sjöman avses i denna lag den som skall betala sjömansskatt enligt 1 § 1 mom. första stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt.

i 1 § första stycket 1 och 2 angivna procentsatserna som svarar mot förhållandet mellan antalet svenska sjömän och hela antalet sjömän på svenska handelsfartyg i medeltal för den 30 september de tre år som närmast föregått det år då procentsatserna fastställs. Hänsyn skall därvid inte tas till fartyg med en brutto-dräktighet understigande 300. Procentsatserna beräknas med två decimaler.

3 a §

I avgiftsunderlaget skall inte ingå sådan ersättning som avses i 3 kap. 2 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

3 kap. 4 §³

Grunden för beräkning av avgift enligt 1 § 1 och 5–7 utgörs av inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Grunden för beräkning av avgift enligt 1 § 1 och 5–7 utgörs av inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 eller 2 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Grunden för beräkning av avgift enligt 1 § 2–4 utgörs av inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 11 kap. 3 § lagen om allmän försäkring.

4 kap. 8 §⁴

Av influtna arbetarskyddsavgifter enligt 2 kap. 1 § förs 8,7 procent till staten som bidrag till kostnader för arbetarskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens verksamhet och 54,3 procent till ett särskilt konto hos riksgäldskontoret, som disponeras enligt föreskrifter som meddelas av regeringen.

Återstoden av influtna arbetarskyddsavgifter enligt 2 kap. 1 § förs till en fond, benämnd *arbetarskyddsfonden*, vars tillgångar skall utgöra bidrag till

Återstoden av influtna arbetarskyddsavgifter enligt 2 kap. 1 § förs till en fond, benämnd *arbetsmiljöfonden*, vars tillgångar skall utgöra bidrag till

1. kostnader i övrigt för forskning och utveckling samt utbildning och information beträffande arbetarskydd,

2. kostnader för forskning och utveckling samt utbildning och information beträffande medbestämmande i arbetslivet och arbetslivsfrågor i övrigt,

3. kostnader för skyddsarbete som utförs av skyddsombud som har utsetts enligt 6 kap. 2 § tredje stycket arbetsmiljölagen (1977:1160),

4. kostnader för utbildning av styrelserepresentanter för de anställda,

³ Senaste lydelse 1985:1006.

⁴ Senaste lydelse 1985:323.

5. kostnader för arbetstagarorganisationernas forskningsinitierande verksamhet.

Influtna arbetarskyddsavgifter enligt 3 kap. 1 § förs i sin helhet till det särskilda konto som anges i första stycket.

5 kap.

1 §

Om eftergift i vissa fall av skyldighet att betala arbetsgivaravgifter föreskrivs i 22 d § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

Har den som är skyldig att betala annan egenavgift än tilläggspensionsavgift avlidit, skall 75 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) tillämpas beträffande befrielse från skyldighet att betala avgiften.

I fråga om befrielse i vissa fall från skyldighet att betala egenavgift för tilläggspension gäller särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987 och tillämpas såvitt gäller 2 kap. 3 a § och 3 kap. 4 § på ersättning som utgetts efter lagens ikraftträdande.

Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Häri genom föreskrivs i fråga om taxeringslagen (1956:623)¹ dels att 37 § 1 mom. skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 25 e §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

25 e §

Har överenskommelse enligt 3 kap. 2 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring träffats om att viss ersättning skall anses som inkomst av anställning skall den som uppbör ersättningen ange detta i sin självdeklaration. Skall ersättning från arbetsgivare, som är bosatt utomlands eller är utländsk juridisk person, enligt överenskommelse som avses i 3 kap. 2 a § nämnda lag hänföras till inkomst av annat förvärvsarbete skall också detta anges i deklarationen.

Nuvarande lydelse

37 §

1 mom.² Till ledning vid inkomsttaxering, förmögenhetstaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (kontrolluppgifter) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

*Uppgiftsskyldig**Vem uppgiften skall avse**Vad uppgiften skall avse*

1. a) Statlig och kommunal myndighet,
b) aktiebolag, ekonomisk förening, fond, stiftelse och annan juridisk person än dödsbo,

c) fysisk person och dödsbo, som bedrivit rörelse eller jordbruk, däri inbegripet skogsbruk, i fråga om förmåner, som utgått från sådan förvärvskälla, samt

Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning, ävensom den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller annan stiftelse.

Avlöning, arvode, annan ersättning eller förmån, oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom naturaförmån samt oavsett om densamma utgör ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Här mottagaren haft att erlagga vederlag för åtnjuten naturaförmån, skall uppgift om förmånen och vederlaget

¹ Lagen omtryckt 1971:399.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:773.

² Senaste lydelse 1985:1029.

d) fysisk person och dödsbo, som innehaft annan fastighet, i fråga om förmåner som utgått från sådan förvärvskälla.

lämnas. Avser livränta skadestånd till följd av personskada skall angivas om livräntan utgör skattepliktig intäkt.

Undantag:

d) utbetalning till rörelseidkare av ersättning för tillfälligt arbete, om ersättningen utgör intäkt av rörelse för mottagaren,

Föreslagen lydelse

37 §

1 mom. Till ledning vid inkomsttaxering, förmögenhetstaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig

1. a) Statlig och kommunal myndighet,

b) aktiebolag, ekonomisk förening, fond, stiftelse och annan juridisk person än dödsbo,

c) fysisk person och dödsbo, som bedrivit rörelse eller jordbruk, däri inbegripet skogsbruk, i fråga om förmåner, som utgått från sådan förvärvskälla, samt

d) fysisk person och dödsbo, som innehaft annan fastighet, i fråga om förmåner som utgått från sådan förvärvskälla.

Vem uppgiften skall avse

Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning, ävensom den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller annan stiftelse.

Vad uppgiften skall avse

Avlöning, arvode, annan ersättning eller förmån, oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom naturaförmån samt oavsett om densamma utgör ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Har mottagaren haft att erlagga vederlag för åtnjuten naturaförmån, skall uppgift om förmånen och vederlaget lämnas. Avser livränta skadestånd till följd av personskada skall angivas om livräntan utgör skattepliktig intäkt.

Undantag:

-----
d) utbetalning till rörelseidkare av ersättning för tillfälligt arbete, om ersättningen utgör intäkt av rörelse för mottagaren och arbetsgivaravgifter inte skall beräknas på grundval av ersättningen,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987 och tillämpas första gången vid 1988 års taxering.

Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953:272)¹ dels att 44 och 75 §§ samt 85 § 1 mom. skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 86 a §, och anvisningar till 75 § av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

44 §

Länsstyrelsen skall övervaka, att arbetsgivaren behörigen fullgör sina skyldigheter enligt bestämmelserna i 39–43 §§.

Det åligger lokal skattemyndighet att biträda länsstyrelsen vid fullgörande av ovannämnda övervakning.

På begäran av arbetsgivare eller arbetstagare skall den lokala skattemyndigheten å den ort, där arbetsgivaren har sitt kontor eller lönen eljest utbetalas, lämna besked i frågor, som angår skyldigheten att verkställa skatteavdrag, beräkandet av sådant avdrag eller tillämpningen i övrigt av bestämmelserna i 39–43 §§.

På begäran av arbetsgivare eller arbetstagare skall den lokala skattemyndigheten lämna besked i frågor, som angår skyldigheten att verkställa skatteavdrag, beräkandet av sådant avdrag eller tillämpningen i övrigt av bestämmelserna i 39–43 §§. *Sådana besked skall meddelas av den lokala skattemyndighet som avses i 3 § andra stycket lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.*

Länsstyrelsen och den lokala skattemyndigheten äger på begäran av arbetsgivare lämna besked beträffande arbetstagares skatteavdrag.

75 §²

Om arbetsgivare utan skälig anledning underlåter att göra avdrag för preliminär eller kvarstående skatt, är han ansvarig för skatt, som skatteavdraget skulle ha avsett, till belopp som svarar mot vad han har underlåtit att avdraga. Gäller arbetsgivarens ansvarighet på grund av underlåtenhet att göra avdrag för preliminär skatt arbetstagare, som ej är känd, skall vad arbetsgivaren har underlåtit att avdraga anses utgöra 40 procent av den lön på vilken skatteavdrag skulle ha gjorts.

Fråga om arbetsgivares betalningsskyldighet enligt första stycket skall prövas av den lokala skattemyndighet som har eller skulle ha utfärdat arbetstagarens skattsedel. Om arbetstagaren ej är känd, skall dock frågan prövas av den lokala skattemyndighet som skall debitera slutlig skatt för arbetsgivaren för det inkomstår under vilket skatteavdraget skulle ha gjorts.

Fråga om arbetsgivares betalningsskyldighet enligt första stycket skall prövas av den lokala skattemyndighet som avses i 3 § andra stycket lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

¹ Lagen omtryckt 1972:75.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1979:489.

Åläggs betalningsskyldighet arbetsgivare på grund av underlåtenhet att göra avdrag för preliminär skatt, innan slutlig skatt har debiterats för det inkomstår under vilket skatteavdraget skulle ha gjorts, skall betalningsskyldighet för skattebeloppet åläggas också arbetstagaren, om han är känd. Beloppet får indrivras hos arbetstagaren i samma ordning som gäller för restförd skatt.

Om arbetstagare blir känd först sedan betalningsskyldighet har ålagts arbetsgivaren, men före debiteringen av slutlig skatt skall som avses i tredje stycket, skall betalningsskyldighet för skattebeloppet åläggas arbetstagaren. Blir arbetstagaren känd senare än som har sagts nu skall beslut meddelas om hur stor del av arbetstagarens kvarstående eller tillkommande skatt som omfattas av arbetsgivarens betalningsskyldighet.

Betalningsskyldighet får i fall som avses i tredje eller fjärde stycket åläggas arbetstagaren också efter det att slutlig skatt har debiterats, om det med fog kan antagas att tillkommande skatt kommer att påföras honom.

(Se vidare anvisningarna.)

85 §

1 mom.³ Den lokala skattemyndighetens beslut enligt denna lag överklagas hos länsrätten genom besvär. I fråga om beslut om fastställande av avgiftsunderlag för egenavgifter gäller vad som föreskrivs i 11 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Beslut om preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag och anstånd med inbetalning av skatt överklagas dock hos länsstyrelsen genom besvär.

De allmänna ombuden får överklaga lokala skattemyndigheters beslut endast i fråga om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt.

Lokala skattemyndigheters beslut om revision enligt 78 § 1 mom. eller varigenom vite har förelagts får inte överklagas.

Om en besvärshandling före besvärstidens utgång inkommit till någon annan länsrätt eller länsstyrelse än den som har att pröva besvären, skall de trots detta tas upp till prövning. Handlingarna skall då omedelbart översändas till den länsrätt eller länsstyrelse som skall pröva besvären.

1 mom. Den lokala skattemyndighetens beslut enligt denna lag överklagas hos länsrätten genom besvär *om inte annat följer av andra stycket*. I fråga om beslut om fastställande av avgiftsunderlag för egenavgifter gäller vad som föreskrivs i 11 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Beslut om preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag och anstånd med inbetalning av skatt överklagas hos länsstyrelsen genom besvär. *Vad som sagts nu gäller dock inte lokal skattemyndighets beslut med anledning av en begäran enligt 44 § om besked angående skyldigheten att verkställa skatteavdrag.*

³ Senaste lydelse 1984:866.

86 a §

I fråga om besvär över länsrättens eller kammarrättens beslut beträffande beräkning av avgiftsunderlag för egenavgifter gäller vad som föreskrivs i 11 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Anvisningar till 75 §

En arbetsgivare får anses ha haft skäligen anledning att underlåta skatteavdrag bland annat om förutsättning för eftergift föreligger enligt 22 d § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare i fråga om arbetsgivaravgifterna för den ersättning på vilken skatteavdrag skulle ha gjorts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande såvitt angår

1. 44 §, i fråga om besked som begärts före ikraftträdandet;
2. 85 § 1 mom., i fråga om beslut med anledning av sådan begäran om besked som gjorts före ikraftträdandet;
3. 86 a §, i fråga om beslut som meddelats före ikraftträdandet.

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	3
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 juni 1986.	19
1 Inledning	19
2 Allmän motivering	20
2.1 Behovet av en reform	20
2.2 Förhandsbesked i socialavgiftsfrågor	23
2.3 Eftergift av betalningsskyldighet	27
2.3.1 Allmänt	27
2.3.2 Förutsättningarna för eftergift och eftergiftsbestämmelsernas utformning	30
2.3.3 Behörighet att pröva fråga om eftergift, m.m.	34
2.4 Särskilda bestämmelser för arbetstagare som har en utländsk arbetsgivare	35
2.5 Vissa uppgiftsskyldigheter	37
2.5.1 Uppgifter i självdeklaration	37
2.5.2 Kontrolluppgift	38
2.6 Ändringar i uppbördslagen	39
2.6.1 Vissa behörighetsbestämmelser m.m.	39
2.6.2 Jämkning av ansvarighetsregeln i 75 § uppbördslagen	41
2.6.3 Besvärstiden för överklagande av beslut om avgiftsunderlaget för egenavgifter	41
2.7 Vissa tekniska ändringar i socialavgiftslagen	42
2.8 Organisatoriska och administrativa effekter	43
3 Upprättade lagförslag	44
4 Specialmotivering	44
4.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare	45
4.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	49
4.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter	51
4.4 Förslaget till lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)	53
4.5 Förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)	53
5 Hemställan	55
6 Beslut	55
Utdrag ur lagrådets protokoll den 11 juni 1986	56
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 september 1986	57
1 Anmälan av lagrådsyttrande	57
2 Tid för årsuppgiftens avlämnande m.m.	58
3 Hemställan	59
4 Beslut	59

		Prop. 1986/87:16
Bilaga 1	Nuvarande regler beträffande arbetstagarbegreppet i socialförsäkringsrättslig och skatterättslig lagstiftning . . .	60
Bilaga 2	Sammanfattning av socialavgiftsutredningens förslag Företagarregistrering – klarare regler för socialavgifter (Ds S 1985:1)	66
Bilaga 3	Utdrag ur remissammanställning över Socialavgiftsutredningens betänkande (Ds S 1985:1) Företagarregistrering – klarare regler för socialavgifter	70
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	79

